

JOURNAL OF MIDDLE EAST PERSPECTIVES

Cilt / Volume:1 Sayı / Number:1
Haziran / June 2022

ISSN: 2822-5120

Journal of Middle East Perspectives

2022 Haziran / 2022 June 1(1)

Journal of Middle East Perspectives, hakemli, basılı ve elektronik bir dergidir.
Yılda 2 kez (Haziran-Aralık), Türkçe ve İngilizce dillerinde yayınlanır.
Dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

İmtiyaz Sahibi: Prof. Dr. Yavuz Demir
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Dr. Başar Baysal

Baş Editör: Prof. Dr. Cem Harun Meydan
Editör: Dr. Öğretim Üyesi Başar Baysal

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Cem Harun Meydan
Doç.Dr. Tuğba Görgülü
Dr.Öğr.Üyesi Başar Baysal
Dr.Öğr.Üyesi Handan Akkaş
Dr.Öğr.Üyesi Aziz Balci
Dr.Öğr.Üyesi Azime Pekşen Yakar
Dr.Öğr.Üyesi Görkem Erdoğan
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Saki Demirel
Dr.Öğr.Üyesi Sema Yurduşen
Dr.Öğr.Üyesi Hakan Köni

Alan Editörleri

Doç.Dr. Tuğba Görgülü
Dr.Öğr.Üyesi Başar Baysal
Dr.Öğr.Üyesi Handan Akkaş
Dr.Öğr.Üyesi Aziz Balci
Dr.Öğr.Üyesi Azime Pekşen Yakar
Dr.Öğr.Üyesi Görkem Erdoğan
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Saki Demirel
Dr.Öğr.Üyesi Sema Yurduşen
Dr.Öğr.Üyesi Hakan Köni
Dr.Öğr.Üyesi Yakut Akbay

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Yavuz Demir (Ankara Bilim Üniversitesi)
Prof.Dr. Onur Özsoy (Ankara Bilim Üniversitesi)
Prof.Dr. Haldun Yalçınkaya (TOBB ETÜ)
Prof.Dr. Tanık Tuncay (Hacettepe Üniversitesi)
Prof.Dr. Şennur Tutarel Kışlak (Ankara Üniversitesi)
Dr. Mathew H. Charles (Universidad del Rosario)
Dr. Clare Morgan (University of Oxford, Kellogg College)
Dr. Robert D. Vivian (Alma College)

Sekreteryaya & Redaksiyon

Arş.Gör. Arzu Büşra Kumbaroğlu
Arş.Gör. Yelda Yenel
Arş.Gör. Beyza Öztaylan
Arş.Gör. Mustafa Çağrı Aykaç
Arş.Gör. Cihan Aydın

Grafik Tasarım: Netvizyon MediaPark Ajans

Yayın Türü:

Basılı ve Elektronik Süreli Yayın

ISSN: 2822-5120

Adres: Çamlıca Mah. Anadolu Bulvarı No: 16A/1 Yenimahalle/Ankara

Telefon: +90 (312) 397 01 50 / 444 22 28

E-Posta: mep@ankarabilim.edu.tr

Web: <https://ankarabilim.edu.tr/sayfa/middle-east-perspectives>

İçindekiler / Contents

Editörden / From the Editor

Prof. Dr. Cem Harun Meydan'ın Sunuşu.....1-2

Makaleler / Research Articles

The Arab Spring from a Different Dimension: Predispositions and Preconditions in Tunisia and Egypt.....3-24

Farklı Bir Bakış Açısından Arap Baharı: Mısır ve Tunus'ta Eğilimler ve Önkoşullar
Efser Rana Coşkun

The New Wars Approach and the Post-Cold War Conflicts of the Middle East.....25-44

Yeni Savaşlar Yaklaşımı ve Ortadoğu'da Soğuk Savaş Sonrası Çatışmalar
Egehan H. Altınbay

Rusya'da Siyasal Değişimler Çerçevesinde Tarihsel Olarak Rus Eğitim Sistemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapısı ile İlgili Bir Değerlendirme.....45-58

A Historical Evaluation Russian Education System and Preschool Education Structure in the Framework of Political Changes in Russia
Halil Günay & Elif Günay

Understanding Authoritarian Restoration in Egypt after Arab Spring59-78

Arap Baharı Sonrası Mısır'daki Otoriter Restorasyonu Anlamak
Nebahat Tanrıverdi Yaşar

Yemen İç Savaşı'nda Birleşmiş Milletler Çatısı Altında Gerçekleştirilen İnsani Yardım Faaliyetleri ve Etkileri.....79-99

Humanitarian Aid Activities Under the Umbrella of the United Nations in the Yemen Civil War and Their Impact
Sedanur Karakoç

Hakem Listesi.....101

Editörden

Değerli Okuyucularımız,

Journal of Middle East Perspectives dergisi Ortadoğu bölgesi ve bölge toplumlarının daha iyi anlaşılabilmesi için literatüre katkı sağlamak amacıyla Ankara Bilim Üniversitesi tarafından kurulmuştur. Elinizde tuttuğunuz Haziran 2022 sayısı dergimizin ilk sayısı olması nedeniyle bizler için ayrı bir heyecan ve motivasyon kaynağıdır. Journal of Middle East Perspectives dergisi Ortadoğu bölgesinden ve/veya Ortadoğu ile ilgili olmak üzere Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler, Tarih, Felsefe, Sosyoloji, Antropoloji, Psikoloji, Coğrafya, Edebiyat, Mimari, Medya/iletişim ve Hukuk alanlarında akademik çalışmaları kabul etmektedir. Bu kapsamda dergi bölge odaklı yazına multi-disipliner bir bakışla katkı sağlamayı kendisine hedef edinmiştir. Sınırlarının nereden geçtiği konusunda net bir fikir birliği olmayan Ortadoğu bölgesinin irdelenebilmesi için komşu bölgeleri de dahil eden bir yaklaşım benimsenmiş olup, Balkanlardan Hazar Denizi'ne Kafkaslardan Umman Denizi'ne kadar olan bölge dergi kapsamı içerisinde değerlendirilmektedir.

Bu sayımızda beş makale bulunuyor.

Efser Rana Coşkun, "The Arab Spring from a Different Dimension: Predispositions and Preconditions in Tunisia and Egypt" başlıklı makalesinde, Mısır ve Tunus'ta Arap Baharı'nın nasıl ortaya çıktığını, demokratikleşme teorisi ile analiz ederek makalenin temel argümanı çerçevesinde, baskıya rağmen, otoriter rejime karşı olan toplumsal ayaklanmaların başlangıç fazını mercek altına alıyor.

Egehan H. Altınbay, "The New Wars Approach and the Post-Cold War Conflicts of the Middle East" başlıklı makalesinde, Kendi oluşturduğu veri tabanı ile Orta Doğu'da 1945'ten 2015'e kadar olan silahlı çatışmaları savaştan taraflar, savaşlardaki amaç, çatışmalardaki yöntem ve alan-süre-kayıp sayıları ile tanımladığı savaşın kapsamı determinantlarını kullanarak ve Yeni Savaşlar Teorisini bu kritik bölgede test ederek bu yaklaşımın geçerliliğini inceliyor.

Halil Günay ve Elif Günay, "Rusya'da Siyasal Değişimler Çerçevesinde Tarihsel Olarak Rus Eğitim Sistemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapısı ile İlgili Bir Değerlendirme" isimli makalelerinde, Rusya Federasyonu'nun eğitim sisteminin

yapısı ve özelliklerini inceliyorlar. Rusya'nın tarihsel sürecinin özgünlüğüne vurgu yaparak, Rusya'daki eğitim sistemi nevi şahsına münhasır bir modele sahip olduğunu ve tarihsel süreç içerisinde reforma uğrasa da okul öncesi eğitime verilen önemin azalmadığını vurguluyorlar.

Nebahat Tanrıverdi Yaşar, "Understanding Authoritarian Restoration in Egypt after Arab Spring" başlıklı makalesinde, otoriter rejimi formüle eden bu tarihi mirasın, bir yandan kilit aktörlere belirli kısıtlamalar getirdiğine diğer yandan da onlara hayati kaynaklar sağladığına ve böylece Mısır'da otoriter restorasyonu mümkün kıldığına dikkat çekmeyi hedefliyor.

Sedanur Karakoç, "Yemen İç Savaşı'nda Birleşmiş Milletler Çatısı Altında Gerçekleştirilen İnsani Yardım Faaliyetleri ve Etkileri" başlıklı makalesinde, Yemen İç Savaşı'nda yaşanan insani krizi dindirmek için bölgede yer alan insani yardım örgütlerinin yardım faaliyetlerini ve faaliyetlerin etkililiğini Birleşmiş Milletler çatısı altında yer alan insani yardım örgütleri örneği üzerinden ele alıyor.

Değerli yazarlarımıza ve değerlendirme sürecinde yer alan hakemlerimize gayret ve emekleri için teşekkür ediyorum. Ayrıca dergimizin değerlendirme, yayım ve basım süreçlerinde görev alan üniversitemiz öğretim elemanlarına şükranlarımı sunuyorum.

Bilimsel çalışmaların tüm ilgililere kolaylıkla ulaşabilmesinin öneminin bilinciyle dergimizin uzun soluklu bir yayın hayatı olması gayreti içindeyiz. Yayımlanan çalışmaların ilgili tüm taraflara faydalı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Cem Harun MEYDAN

The Arab Spring from a Different Dimension: Predispositions and Preconditions in Tunisia and Egypt

Efser Rana Coşkun*

Abstract: This article analyses how the Arab Spring broke out in Egypt and Tunisia from a democratization theory perspective. It will look closely at the link between social movements and democratization through exploring the three-step democratization theory of Samuel Huntington. Besides, this piece examines the predispositions and preconditions which pave the way for the overthrow of authoritarian regimes through social uprisings. Predispositions are characteristics of authoritarian regimes including average democracy level and the level of civil liberties and political rights. Preconditions are typology of authoritarian regimes and labour movements in Tunisia and Egypt. Although democratization is a very long process, different factors and elements prepared a ground for the beginning of the change in the Arab region. According to this, in support of my argument, the initial phase of social uprisings which made people unite against authoritarian regimes despite repression will be explored.

Keywords: Arab Spring, Democratization, Social Movements, Egypt, Tunisia

Farklı Bir Bakış Açısından Arap Baharı: Mısır ve Tunus'ta Eğilimler ve Önkoşullar

Öz: Bu makale, Mısır ve Tunus'ta Arap Baharı'nın nasıl ortaya çıktığını, demokratikleşme teorisi ile analiz etmektedir. Samuel Huntington'ın öne sürdüğü üç adımlı demokratikleşme teorisiyle birlikte, toplumsal ayaklanmalar ve demokratikleşme arasındaki ilişki analiz edilecektir. Buna ek olarak, bu makale otoriter rejimlerin toplumsal ayaklanmalarla devrilmesinde rol oynayan yatkinlıkları ve önkoşulları incelemektedir. Yatkinlıklar; otoriter rejimin temel nitelikleri, ona dahil olan ortalama demokrasi seviyesi, medeni özgürlükler ve siyasi haklardır. Önkoşullar ise; otoriter rejimlerin sınıflandırılması ve Mısır ve Tunus'taki işçi hareketleridir. Demokratikleşme çok uzun bir süreç olmasına rağmen, farklı faktörler ve öğeler, Arap bölgesinde değişimin başlaması için bir zemin hazırlamıştır. Buna bağlı olarak, bu makalenin temel argümanı çerçevesinde, baskıya rağmen, otoriter rejime karşı olan toplumsal ayaklanmaların başlangıç fazı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Demokratikleşme, Toplumsal Ayaklanmalar, Mısır, Tunus

Received/Gönderim 27.02.2022 – Accepted/Kabul 29.05.2022

*Assistant Professor, Social Sciences University of Ankara, Department of International Relations, rana.coskun@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3703-8550

Atf Bilgisi / Citation: Coşkun, E. R. (2022). The Arab Spring from a Different Dimension: Predispositions and Preconditions in Tunisia and Egypt. *Journal of Middle East Perspectives*, 1(1): 3-24.

Introduction

Under repressive and non-democratic regime conditions, the core of human rights and demands - which are civil liberties and political rights - are limited. For this reason, what this article will closely look at is: compared to democratic regimes, how demands in authoritarian and repressive regimes are formed to achieve and gain civil liberties and rights. The main goal is to bring democratization. It is worth bearing in mind that democratization is quite a long process involving various steps, starting from toppling the non-democratic regimes and eventually consolidating democracy. Yet the crucial, initial step is to down the non-democratic and authoritarian regime which essentially obstructs the people's freedom.

To be involved in politics as a member of a polity, civic engagement plays a key role. The only public spaces for citizens to bring civic engagement and to advocate their rights can be the arenas which are suitable for social movements. We can observe such examples of social movements which took place in various regions such as the Zapatista Movement in Mexico and the Labour movements in Poland which challenged the repressive and non-democratic regimes. It should be taken into account that social movements are the most important tool to participate through both deliberate and non-deliberate acts. These two types of acts constitute formal and informal participation. What we realized is that the unique example of the compound of formal and informal participation through social movements was evident in the Arab Spring. What we see in the Arab Spring is the perfect harmonization of formal and informal participation of people. Informal participation started by social movements' nondeliberate acts and continued through formal participation - which means their involvement into politics to bring down Hosni Mubarak of Egypt and Zine El Abidine Ben Ali of Tunisia. Of course, in the meantime there were predispositions of the Egyptian and Tunisian authoritarian regimes which made them vulnerable and liable to be overthrown.

Other than this, preconditions such as labour movements and strikes were highly influential in terms of paving the way for greater collective upsurges across the Middle East and North Africa (MENA). I have chosen Tunisia and Egypt throughout the Arab Spring as cases to support my argument which is that: social movements had an initial impact as a catalyst in democratization to topple authoritarian regimes. The reason why I discuss these two countries is that they are successful examples of authoritarian leaders being overthrown by social movements.

The first section of the article will address the fundamental elements of democratization process which are civil liberties and effective political participation. The second section will focus on the steps of democratization process. The next part will address preconditions and characteristics of authoritarian regimes which lead to a successful overthrow in the context of debates related to levels of average democracy, civil liberties and political rights. Furthermore, to discuss the characteristics, I will consider the typology of regimes in general and then particularly in Egypt and Tunisia. In the following section, preconditions which pave the way for the overthrow of authoritarian presidents through social movements will be analyzed. I will draw attention to the prominence of labour movements in the Arab Spring, in Tunisia and Egypt, as essential. factors in the fall of Mubarak and Ben Ali.

The Fundamental Elements of the Democratization Process

In the contemporary agenda of the 21st century, people's demands play a crucial role in influencing democratic transformation of an authoritarian country. The demands of populations such as civil liberties, free elections, and pluralism are core elements of the democratization process. In the process of democratic transition, these demands are firstly provided then ensured in the installation of democracy. The democratic transition of an authoritarian country should be reinforced by bringing a secure and democratic environment which does not repress civil liberties and effective political participation so as to ensure civic engagement.

Civil Liberties

From the 18th and 19th centuries to the 21st century, civil liberties have referred to the first generation of human rights (Møller & Skaaning, 2013, p. 84). For centuries, human rights were centred upon freedom which promotes civil liberties. Human rights include the guarantee of civil liberties, effective political participation in free elections, and pluralism. Following this point, the guarantee of civil liberties as a component of human rights makes it a fundamental element of democratization. For centuries, authoritarian states repressed civil liberties to increase their power in comparison with democratic states. Therefore, since democratization bolsters civil liberties, it becomes a "facilitator of liberty" (Møller & Skaaning, 2013, p. 99).

I shall begin by assessing core elements of civil liberties. Civil liberties are divided into two categories: political and private. Whilst political liberties consist of freedom of opinion/expression and freedom of assembly and

association, private liberties include freedom from discrimination and intimidation and freedom of movement which are under the titles of personal integration and exertion rights (Møller & Skaaning, 2013, p.85). The relationship between democratization and civil liberties could be summarized as a coexistence of them in a secure environment which prevents repression. Since citizens are the core elements of democratic systems: their liberties are the key element which have to be guaranteed. Accordingly, democratization could be bolstered through enlarging citizens' choices and freedoms and by their inclusion into all issues, particularly political procedures. In other words, if we look at the real meaning of democracy which is a compound of demos (society/people) and kratos (rule), the true meaning of democracy is that 'people rule'. Since "people are the wealth of a nation" (UNDP, no date), they should be the major voice with respect to decision-making and all other issues through ensuring their liberties to freely express their beliefs and ideas which are the predominant aspects of the assessment of personal integrity and exertion rights. Yet, with respect to authoritarian systems, in order to stimulate democratization, civil liberties should be reinforced. Since authoritarian leaders usually lack legitimacy, they are inclined to repress the citizens, a situation which dramatically violates civil liberties (Møller & Skaaning, 2013, p. 87).

A vital question that we should ask is why civil liberties are elements of democratization. To give a response, Dahl (1971, p. 1) highlights that not only political institutions but also citizenry must be responsive to democratic principles, so as to facilitate democratization. The link between citizenry and civil liberties must be ensured through various institutions throughout political procedures which is an initial step of the democratization process. Civil liberties indeed play a prominent role in the representation of the public interest. In other words, democratization is another way to improve the "public politics" (Tilly, 2000, p.1). Public politics is an area that superimposes the representation of public interest, political actors, external political agents and citizens. This arena paves the way for negotiation and bargaining amongst various actors which also bolsters the guarantee of civil liberties. Regarding democratization, it is particularly important that people should freely express their interests, ideas, and values without any repression from the authoritarian leaders. Hence, the linkage between public interests and civil liberties becomes an essential component of the democratization process. In order to explain further, considering the fundamental features of a democratic regime and its relation with its citizenry might be fruitful. Tilly (2000, p. 4) defines that:

a democratic regime is democratic insofar as it maintains broad citizenship, equal citizenship, binding consultation of citizens at large with respect to governmental activities and personnel, as well as protection of citizens from arbitrary action by governmental agents.

This illustrates an explanation for the popular demands seeking broader involvement in political procedures. Since in democratization civil liberties consist of equality and breadth of citizenship and protection of rights and citizenship (Tilly, 2000, p.6), the process should aim for civic engagement not only at the societal but also the political level, through including them in political procedures to represent the public interest.

To sum up, for centuries the truth is that people have fought for their dignity and freedom to be released from repression. Other than examples in the past, nowadays the most significant case witnessed in the MENA was the dereliction of civil liberties which obstructed people expressing freely their ideas and beliefs. People and their liberties were repressed by authoritarian leaders such as Ben Ali and Mubarak. As a result of repression, as in the case of the Arab Spring, social movements were triggered as a response to gain their civil liberties, which also highlights the freedom of movement. With regard to the alleviation of the traditional authoritarian way of ruling, in the democratization process the initial thing to be achieved is to replace repression with toleration and deliberation of civil liberties. Therefore, social movements striving for civil liberties should be tolerated; moreover, they should be taken into account to hear the voice of citizens.

Effective Political Participation

In democratic regimes, political officials are chosen by elections in which the large part of the population is to be able to participate (Huntington, 1993, p. 109). This demonstrates that one of the core elements of the democratization process is to ensure effective political participation which paves the way for the representation of public interests thereby guaranteeing civil liberties. Therefore, I define democratization as a process which leads to effective political participation as a core principle in its agenda, as well as civil liberties. To begin with, there is a crucial linkage between democratization and effective political participation. In order to accomplish civic engagement with the political procedures through ensuring civil liberties, it is necessary to provide political participation.

Political participation is interpreted by two different methods. The first is formal political participation which was defined by Holger Albrecht (in Khatib, 2013, p. 317). This purports that formal political participation takes place so as to change the policy structures (Albrecht, in Khatib, 2013, p. 317). The second one is articulated by Laila Alhamad (in Khatib, 2013, p. 317) which is called informal political participation and involves non-deliberate acts such as social uprisings to be involved in the political structures. Here, my focus will be the blurred lines between formal and informal participation, as evidenced by the Arab Spring which resulted in the toppling of authoritarian leaders.

In Egypt and Tunisia, popular uprisings marked a major change which led to the blurring of lines between formal and informal participation. As non-deliberate acts of assembling of people from different segments to revolt turned into deliberate acts which brought about the fall of the Mubarak and Ben Ali regimes, this represented a big political change. Hence, effective political participation was exemplified through the blurring of lines between participation methods. Since informal participation turned into formal participation, in democratization we can see the prominence of effective political participation through social movements which will develop civic engagement further.

Consequently, an active citizen participates in the community's life through civic engagement in order to determine and shape their future lives. Because people no longer solely express their dissatisfaction but deliberately demand the fall of authoritarian leaders to start democratization (Khatib, 2013, p.318). As reinforced by a democratic political environment, civil liberties, and political rights should be accomplished step-by-step in order to support democratic transition and effective political participation in authoritarian countries. In order to give a broad definition of democratization process, Samarasinghe (1994, p. 14) contends that:

a process of political change that moves the political system of any given society towards a system of government that ensures peaceful competitive political participation in an environment that guarantees political and civil liberties.

This brings us firstly to perceive democratization as a long process, and secondly to consider civil liberties and political rights as main elements of democratization which must be guaranteed.

In a nutshell, the point which can be extracted from this section is that the core elements of democratization process - civil liberties and effective political

participation – play crucial roles in building a democratic regime. With regard to civil liberties and political participation, undeniably there is considerable impact of social movements in the democratization process.

The Steps of Democratization Process

The uprisings in the Arab Spring brought about a new paradigm with respect to democratization. The evolution from an authoritarian regime towards a democratic one requires a process of democratization which applies different phases step-by-step. The members of Arab uprisings have demonstrated a new definition which compounds of procedural and participatory of democratic transitional procedures through assessing blurred participation of citizens. Therefore, we can state that both political rights and civil liberties became grounds for democracy. Hence, the initial phase to transform an authoritarian regime to a democratic one requires guaranteed civil liberties and the political participation of the population. In particular, authoritarian regimes are the political environments which most suppress the peoples' voice and liberties. Therefore, automatically effective political participation and civil liberties are repressed. In order to overcome this, the authoritarian regimes must be ended in order to start the democratic transition.

To give a simplified background of democratization, democratization consists of three major steps (Huntington, 1993, p.35):

- 1- The end of the authoritarian regime
- 2- The installation of the democratic regime
- 3- The consolidation of the democratic regime.

According to Huntington (1993, p. 35), the first step of the democratization process is the emergence of reformers. Reformers consist of members of social movements who want to topple the regimes to stimulate the democratization process. Since people were essentially the only responsible for generating change despite different circumstances, reformers have a leading role to stimulate democratization (Huntington, 1993, p. 109). In particular, under authoritarian regimes the role of people increased as we look at previous examples of third wave of democratization. This third wave transition occurred in the 1970s and 1980s to end authoritarian regimes in various parts of the world; Europe, Africa, Asia and Latin America (Huntington, 1993, p. 106). This complex transition involved different groups of people pursuing diverse interests and ideas. Yet the dominant idea was to end authoritarian systems to

bring about democratization. As democratization is a process that can only be achieved in the long-run, it was hard to install and consolidate democracy in those countries which were influenced through the third wave of democratization. Still, to end the authoritarian regime remains the initial and most crucial step of democratization.

As witnessed in the last a few years, participation of individuals in the Arab Spring through emerging rebellious groups against the authoritarian regimes, starting from Tunisia and Egypt and expansion to other Arab countries in 2010 and 2011 were the first steps in the democratization process (Sarihan, 2012, p. 70). Even though there are great differences between the Arab Spring and the third wave of democratization regarding characteristics of movements and repertoires, the first step of democratization was the shared goal of the agendas of 1970s-1980s and 2010s which is to challenge authoritarian and non-democratic systems. Within this initial process, particular groups of individuals solely demanded to topple the autocratic and tyrannical political order in the Middle East, which was a great obstacle for democratic rights. In other words, the most crucial obstacle which obstructs the civic engagement and civil liberties in effective political participation should be eliminated.

As long as this initial step is achieved, the second step of democratization - which is to install the democratic regime - could begin. In the wake of popular uprisings, people are supposed to acquire the strength to be in power in the regime (Huntington, 1993, p. 127). The completion of the installation phase of the democratic transition depends on the replacement of authoritarian officials with reformers. This could be achieved through democratic, free elections which aim to favour non-elite parts of the community - which includes various groups besides elites of tyrannical and authoritarian order. The third step is the consolidation of the democratic regime. In pursuit of the stabilization of the political grounds to achieve transition, this stabilization must be secured through the provision of constituency amongst opponents and supporters of the new regime (Huntington, 1993, p. 141). In other words, in the wake of the opposition gaining strength, the government starts to lose its power and effect over citizens until it eventually falls (Huntington, 1993, p.143). As a consequence, starting from the first phase of democratization process, the desire to ensure civil liberties and political rights becomes a major element which also gives power to the people to end authoritarian regimes so as to stimulate democratization. To sum up, the democratisation takes place in a

three-step process: “the struggle to produce the fall, the fall and the struggle after the fall” (Huntington, 1993, p.142).

Predispositions and Characteristics of Authoritarian Regimes

In this section, I address those predispositions of authoritarian regimes which make them more susceptible to be successfully overthrown by social movements. In order to do so, I look at the overview of particular characteristics of the Middle Eastern authoritarian regimes prior to the Arab Spring in the context of Tunisian and Egyptian regimes. How these authoritarian regimes became inclined to be deposed in order to stimulate the democratization process will be the main focus of this chapter.

The most notable predisposition which makes authoritarian regimes liable to be deposed is that their leaders are obsessed with staying in power in the long-run, even though they are supposed to monitor society in terms of many aspects (Møller & Skaaning, 2013, p. 87). For this reason, without considering citizens’ rights such as civil liberties and participation rights, they continue to repress society which is the least-difficult method of ruling. Rather than promoting civil rights and reinforcing civic engagement which they consider a threat weighing against their interests, they prefer to strengthen their dominance and power to stay in office over the long term. In order to further explore the predispositions of authoritarian regimes, it is fruitful to look at the characteristics and different types of authoritarian regimes. This chapter is divided into two sections: in light of predispositions and characteristics the first deals with characteristics and typology of authoritarian regimes, and typology of the Egyptian and Tunisian regimes before the Arab Spring. The second section will address and analyse the preconditions of the Arab Spring in Tunisia and Egypt to down Ben Ali and Mubarak regimes.

Characteristics of Authoritarian Regimes

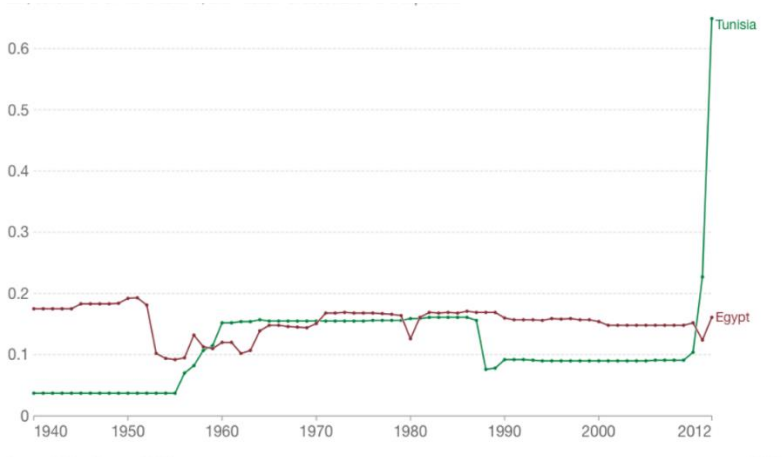
In order to delve into the predispositions of authoritarian regimes, it would be useful to explore the particular characteristics, the average democracy level and the level of civil liberties and political rights in the context of Egypt and Tunisia.

Average Democracy Level

I will begin with giving a simplified background of the average democracy levels in Tunisia and Egypt in Figure 1. This figure demonstrates the how democracy level fluctuated from 1940s to the Arab Spring.

Figure 1: Democracy Levels in Egypt and Tunisia

Source: V-Dem Dataset 2021

According to Figure 1, the average democracy level fluctuated over sixty years in Egypt and Tunisia. Yet the largest decrease in average democracy happened in the 1980s. It gradually decreased until the mid-1980s when Mubarak came to power in 1981 and Ben Ali came to power in 1987. The level of democracy however started to increase from the late 1980s to 2000s. It reached its peak around the 2000s. During 2010, the Arab World witnessed its highest level of democracy, similar to the 1950s and even higher than that level. This could be explained by the influx of transnational social movements across the region.

This also highlights an oxymoronic picture created by the Arab Spring which also marked a vital predisposition of these regimes. The more the authoritarian presidents repressed citizens, the more they paved the way for a mass transnational action which posed a great threat to the regime's power. This is a significant predisposition regarding characteristics of authoritarian countries to start democratic transition. However, I have to point out that this oxymoron is not valid for all authoritarian regimes. It should be taken into account that the conjunctures of regimes differ from each other regarding their characteristics, therefore this oxymoron is a mere feature of the linkage

between regimes and transnational social uprisings within the Arab Spring which makes it unique. In brief, the low average of democracy levels as a predisposition prepares suitable ground for transnational social movements to start democratization, as in these specific cases of Egypt and Tunisia. Shortly, many peculiarities of authoritarian regimes pave the way for democratization process.

The Level of Civil Liberties and Political Rights

It is also fruitful to look at how free Egypt and Tunisia were before and after the Arab Spring. I depict a categorization regarding political rights and civil liberties in order to address the level of freedom. Naturally, since authoritarian countries repress citizens, it is not expected that they will be a free country which guarantees civil and political rights. Yet, still it requires defining nuances between these countries.

The categorization applies three designations as Free, Partly Free and Not Free (Puddington, 2013) to understand the levels of rights and liberties. I argue that this will help us to conceive and depict specific predispositions for social movements to stimulate democratization. The first, a 'Free' country, is an independent country in terms of effective political rights, civic life and civic engagement. A 'Partly Free' country is one which limits respect for civil liberties and political rights. The last one, a 'Not Free' country is clearly one which has even no basic civil liberties and rights, or shortly the one that denies civil rights and citizens' voices (Puddington, 2013). According to this categorization, Egypt was consistent with the 'Not Free' category during the Mubarak period. Since freedom of expression and movement were repressed under Mubarak, it was not even possible to talk about civil liberties. With respect to effective political participation, again citizens were repressed to make them passive during political processes. Yet, as a consequence of mass and collective uprisings in Tahrir Square in 2011, Egypt became a Partly Free country. Freedom House Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties assessed by Puddington in 2013 analysed freedom levels in diverse countries around the world. According to variables examined by this survey, being a Not Free country, Egypt's score in terms of political rights and civil liberties was lower than it was in 2011. Transnational revolts which were highly influential in Egypt managed to initiate civic engagement process through preparing grounds for expression of liberties to gain political rights in spaces of movements. This was impossible during the Mubarak period however the

remarkable success of the social impulse to topple and change the order was a watershed in history of Egypt.

In the same vein, as a consequence of mass uprisings in 2011, Tunisia moved from a Not Free to Partly Free country in terms of facilitating civil liberties, political rights and civic engagement. Tunisian society, as a bellwether of the Arab Spring, showed great resistance against the Ben Ali regime to start democratization. The insurrection of Tunisians fuelled by rage and anger could be perceived as a fight of people to gain their civil liberties and political rights which were repressed for many years. So, it could be understood that the main obstacles to freedom in Tunisia and Egypt were the Ben Ali and Mubarak regimes. Consequently, the Arab Spring had a great impact on the improvement of political rights and civil liberties since it brought about competitive presidential elections which require citizen participation (Puddington, 2013).

To elaborate on my argument, it is worth briefly discussing what happened after the Arab Spring due to the liability of Egyptian and Tunisian regimes. Following the fall of Mubarak, the parliamentary elections were held from the 28th November of 2011 to 11th of January, 2012. The first round of presidential elections were held on the 23rd and 24th of May 2012, followed by the runoff between Mohamed Morsi and Ahmed Shafiq who was the last prime minister during Mubarak period (NPR, 2013). After Mubarak was ousted, in the face of rising public demands to adopt civilian rule and non-violation of their rights and liberties, the candidate of Freedom and Justice Party Mohamed Morsi won the presidency with 51.7percent (World Bank, 2013). Even though this presidential election was imperfect since Egypt is still not a proper electoral democracy, it was pretty close to genuine democracy standards because this was the second election in history of Egypt with five main candidates, not like 2005 presidential elections with one candidate in which Mubarak won.

Similarly, 2011 marked a watershed for Tunisia. Since Tunisia improved from Not Free to Partly Free, this was the first step to initialize electoral democracy which was exemplified by balloting in 2011 in the wake of Ben Ali's overthrow. Constituent Assembly of Tunisia was elected on the 23rd October, 2011 which held presidential elections on the 13th December, 2011 after the fall of Ben Ali. Moncef Marzouki was elected as a new president of new Tunisia which was saved from authoritarian order. This also stimulated a huge improvement of civil liberties and political rights since this first election was consistent with democratic election standards. The 2011 elections were highly significant in

Tunisia's history which marked the first example of free and fair elections through participation of all citizens (BBC, 2011). This was likely to bolster further engagement of citizens in a democratic environment which their liberties and rights would not be limited.

As aforementioned, the typical characteristics -low average democracy level, repression of civil liberties and political rights- of authoritarian regimes create predispositions to be deposed by social movements. The vital point is that these characteristics empower the control and dominance of authoritarian leaders. Yet in the meantime, as Schedler (2009, p. 75) notes, the ultimate control of the authoritarian leader over legislation, political parties, judiciary system and so forth was one of the primary factors which create the liability to be overthrown. To illustrate, the ultimate control of Ben Ali over different branches of government including monitoring elections in favour of his interests were highly influential in shaping political procedures. Yet, in 2011 elections of Tunisia this changed:

all 217 members of the Constituent Assembly were directly elected through party-list voting in 33 multimember constituencies, and voters were able to choose from political parties representing a wide range of ideologies and political philosophies, including Islamist and secularist groups. Many of the parties that competed were excluded from political participation under Ben Ali (Freedom House, no date).

Therefore, I articulate that elections in 2011 and 2012, in the face of transnational social uprisings, led to major changes in the oldest authoritarian systems of the Arab World - Tunisia and Egypt - in terms of the liberties and rights of citizens.

Typology of Authoritarian Regimes

In this section I analyse the particular types of authoritarian regimes which trigger an overthrow in line with the democratization process. As Linz and Stepan (1996, p.20) point out, the type of non-democratic regime affects the potential for the breakout of movements to accompany democratization. Amongst non-democratic regimes, authoritarian regimes are the ones which mostly experience mass-mobilized movements rather than totalitarian and sultanistic regimes (Linz & Stepan, 1996, p.20). Yet there is still a need to explore the different types of authoritarian regimes. Since each type responds differently to social movements, Geddes (in Ulfelder, 2005, p. 310) depicts authoritarian regimes in a three-way categorization.

What is more, he defines these three diverse authoritarian regimes according to their relationship with social movements in contentious politics. This helps to identify which regimes are more prone to be deposed by social uprisings to start democratization. The first one is the personalistic regime in which contentious social actions have no significant effect on regime breakdown. The second one is the single-party regime which is more likely to fall as a consequence of anti-government uprisings. The last one is the military regime which is less likely to fall in the wake of mass movements in contrast with single-party (Ulfelder, 2005, p. 314). Let us examine each of these in greater detail.

1) Personalistic regimes: Geddes (in Ulfelder, 2005, p. 315) articulates that the leader of the single-party government or an officer in a coup who consolidates power in his own hands to control political issues leads to a personalistic regime. Sultanism and neo-patrimonial regimes could be consistent with this definition. In this type of regime, the linkages between the state and public are remarkably defined by repression and exploitation rather than cooperation and mobilization (Ulfelder, 2005, p. 316). There is no space for social movements to have an impact upon the regime in a very significant way. In other words, it is not likely that mass-mobilization movements could topple these personalistic regimes.

2) Single-party regimes: Single-party monitors have the most access to political power and other local agencies (Geddes in Ulfelder, 2005, p. 316). It should be taken into account that single-party regimes can be associated with the exclusion of all other parties and other local actors from the political arena (Geddes in Ulfelder, 2005, p. 316). This highly undermines civic participation and engagement. With respect to single-party regimes the core point is that its dominance undermines and represses the demands of the public and crucial social actions. There is the likelihood of regime breakdown within single-party regimes through social contentious movements (Ulfelder, 2005, p. 316). This derives from the vulnerability of single-party authority. Particularly, the likelihood of the overthrow of the regime increases in compliance with the efficiency of contentious actions. The efficiency and strength of contentious social uprisings depend on involving participants' variety and their repertoires (Ulfelder, 2005, p. 316). The key point is that the more vulnerable the single-party regime becomes, the more it will be prone to toppling.

3) Military regimes: These are generally governed by a military officer, either active or retired. They are supported through the main military establishment

in terms of implementation of mechanisms and policy-making (Geddes in Ulfelder, 2005, p.317). In some cases, the military can collaborate with the ruling and dominant party. However, there is no room for civil society or popular participation, as with personalistic regimes. Thus, citizen participation and their voices are repressed. Yet, the crucial point is that in the wake of effective collective social uprisings, military regimes are likely to fall (Ulfelder, 2005, p. 319).

Having looked at different responses of different types of authoritarian regimes, it is possible to see that authoritarian rulers strive to limit institutional bodies so as to make sure that so-called democratic organs would remain under their authority as well (Schedler, 2009, p. 70). As long as agencies, legislation, election process and decision-making depend upon particular factions amongst political parties or other organizations, it is not feasible to anticipate the inception of democratization in authoritarian regimes. Yet within half a decade contentious social movements have gained prominence to challenge the authoritarian systems and their initiatives in various parts.

Effectively, there is a notable link between the legitimacy of the regime and the power of social movements. This purports that the legitimacy of governments which can be challenged by social contention is designated by its efficiency and power in terms of dealing with social uprisings. The striking point is that the main differences between various authoritarian regimes define their transition characteristics. Therefore, the main peculiarities of authoritarian regimes could be analysed in order to observe the democratization process of authoritarian regimes. To support and summarize this point, Geddes (in Ulfelder, 2005, p. 320) contends that “[t]hese differences... cause authoritarian regimes to break down in systematically different ways”.

Typology of Egyptian and Tunisian Authoritarian Regimes

In support of my argument, I analyse regime characteristics of Egypt and Tunisia in which authoritarian presidents were toppled by social uprisings within the Arab Spring. The reason why I focus on only Egypt and Tunisia is that they were the very examples of regime breakdowns in the wake of mass contentious movements within the Arab Spring. After having explained the primary predispositions of authoritarian regimes, I will look at particular characteristics of authoritarian Mubarak regime in Egypt and Ben Ali regime in Tunisia.

It should be taken into account that in Egypt we can witness the presence of a hybrid regime which compounds personalistic, single-party and military regime types. This is a salient point that we should consider in terms of analysing the impact of social uprisings. Since the regime was a hybrid, the impact of contentious movements is highly mixed. Three actors - the single party (National Democratic Party), Mubarak and the military – were reluctant to fulfil the demands of citizens. It can be seen that Mubarak personalized one party, thereby undermining other parties' involvement for 30 years. As the military was one of the foundations of the Egyptian government since the 1950s, it was very influential in the political procedures. Moreover, since Mubarak was the supreme commander of the military, the lines between politics and the military were blurred. Consequently, the rights and liberties of the people were repressed. People were the victims of this hybrid regime, suffering from inequalities and government abuses. For this reason, initially it was hard to estimate the impact of social movements in contentious politics. However, the rage galvanized people into action in 2011 in order to gain their freedom and rights.

In Tunisia, single party and personalistic regime types were evident, also resembling a hybrid regime. Although the single party which espoused socialist and democratic ideology was highly effective, Ben Ali centralized and personalized power in his own hands to become the leading actor. However, as in Egypt, people were repressed through initiatives of Ben Ali, with limited freedoms in relation to involvement in political procedures to express their demands and ideas. Under the Ben Ali regime from 1987 to 2011, there was a drastic suppression of the Tunisian people and human rights violations. Both domestic and international organizations argued that one of the most serious shortcomings of the Ben Ali regime was the human rights violations committed by the police (Lutterbeck, 2013, p.3). Accordingly, Tunisia was one of the top-ranked countries for human rights violations throughout the twenty-four years of Ben Ali (Amnesty International, 2008).

To explain further, hybrid regimes such as Egypt and Tunisia are defined as a compound of authoritarian and democratic institutions like elected parliaments and other political organs. However, usually the power belongs to informal and authoritarian bodies. In brief, with regard to hybrid regimes, although they may run democratic elections and establish democratic institutions, in the internal sphere they continue to rule the country through their traditional authoritarian approach. According to Hadenius and Teorell

(2006, p. 29), Tunisia and Egypt are consistent with dominant and single party authoritarian systems over the periods of 1994-2003 and 1976-2003 respectively. From 1957 until 2006 Tunisia is identified as a single party regime, whilst Egypt is considered as single party-personal-military regime from 1952 (when the country gained independence) onwards. Yet, the Tunisian regime was classified as a personalistic regime in the late 2000s. Ben Ali and his family started to monitor various parts of state and political organs and agencies. The striking point is that the hybridity of Tunisian and Egyptian regimes created tendencies to be overthrown. This is to say that when regimes are of a complex and hybrid nature, they are unbalanced with democratic and authoritarian agencies which become more inclined to fall. This purports that in the cases of Tunisia and Egypt the revolution of people to topple Ben Ali and Mubarak presidencies was accomplished through revolutionary social movements. So, we can state that toppling is achieved through various means however the most effective to oust incumbents from power is revolution through mass uprisings (Brownlee, 2009, p. 522).

Preconditions of the Arab Spring in Tunisia and Egypt: To Oust Authoritarian Presidents

This section discusses the preconditions which were in place prior to the Arab Spring to facilitate the ousting of the Ben Ali and Mubarak regimes. To shed light on these preconditions, I focus on labour movements and strikes since they were remarkable examples of the fight of the people to gain their liberties and rights to initiate democratization. In other words, undeniably they have a prominent role as a precondition to end the authoritarian regime.

Labour Movements in Tunisia

I will begin with the Tunisian labour movements and strikes which took place in 2008. The labour movements and strikes could be fruitful examples to give an idea about the spark of the Arab Spring and Ben Ali's eventual overthrow. The Gafsa and Redeyef uprisings in 2008 were arguably the most significant. They stemmed from the repressive initiatives towards workers which favoured supporters of Ben Ali. This could be perceived as the most precipitating element to bring about the mass uprisings of the Arab Spring in Tunisia. The reason behind these labour movements was the attempt of Ben Ali's regime to take control of the leadership of the Tunisian General Union of Labour (UGTT), the largest and influential union federation, and subsequently influence its initiatives (CRS, 2012). Here, the point to highlight is that the repressive

initiatives of Ben Ali which were undermining people's demands –better working conditions and higher wages- and civil liberties became resurgent in the wake of his initiatives to intervene in the UGTT's decision-making (CRS, 2012). Hence, jobs were given to the supporters of Ben Ali whilst people who did not support Ben Ali either lost their jobs or had to work under bad conditions (France24, 2011), at the end of the strike around 300 people were arrested as well. This incident could be perceived as the main precursor of the Arab Spring movement to galvanize people to topple Ben Ali's presidency so as to bring their freedom. It should be taken into account that the primary factor of labour movements within the UGTT against Ben Ali was their prominence and power to destabilize the authoritarian order and catalyst democratization process.

To explain further, the popular pressure particularly coming from workers plays a crucial role in the democratic transition process of authoritarian countries (Collier & Mahoney, 1997, p. 292). In order to destabilize authoritarian regimes - the first and foremost step of democratization - labour unrest has a considerable impact (Collier & Mahoney, 1997, p. 294). In other words, to struggle for their demands, people supported the labour upsurges against authoritarian incumbents. The central point which was a driving force of the labour to revolt was the repressive regimes undermining civil liberties and political participation of people. People struggled to earn money due to the abuses of the governments. Even though they would like to raise their voice to influence the initiatives of the state, they were unable to bring about a significant impact due to continuous repressions of Ben Ali and his supporters. Consequently, the previous movements and strikes paved the way for the huge turmoil which resulted in overthrow of Ben Ali's regime on the 14th of January, 2011.

Labour movements in Egypt

In the same vein, Egypt also witnessed labour movements across the country, particularly in Cairo. One of the common points between the Tunisian and Egyptian uprisings was that both stemmed from uprisings of labour movements. Similar to the Gafsa and Redeyef uprisings, the spark of the fall of the Mubarak regime started with the Mahalla uprisings in 2008. The labour movements and strikes were influential and triggered bigger popular uprisings against the Mubarak regime. The key reason beyond these mass strikes was the concerns of workers regarding job security and wages (CRS, 2012). Since Mubarak privatized many government agencies in Cairo - one of Egypt's main

industrial cities – this created a fear amongst workers in terms of earning less money and even losing their jobs (CRS, 2012). Mohamad Murad, a railway worker, depicts a bigger picture of this labour unrest and its significance: “our slogans are not labour union demands, now we have more general demands for change” (cited by Phelps, 2011). In other words, what Murad stated was that the demands were bigger, not only higher wages or better, safer working conditions but they demanded political change which necessitated the fall of Mubarak. More importantly, the demonstrators in labour movements started to stomp on and destroy big posters of Mubarak in central squares of various cities (Phelps, 2011). Therefore, this can be perceived as a remarkable reflection of the central demand of Egyptian people voiced by the labour movement: “we want Mubarak to leave” (Phelps, 2011). Besides the limitation of civil liberties, Mubarak and Ben Ali excluded particular segments of people such as workers to limit their effective political participation which is an essential component of political pluralism in democratization (Philippe Droz-Vincent, 2004, p. 947). Additionally, the presence of labour unrest in Egypt and Tunisia on behalf of other segments of population which were repressed by authoritarian regimes was the inception of democratic transition. This was one of the leading factors of the emergence of the mass uprisings in the Arab Spring - in Tunisia and Egypt.

Consequently, with respect to democratization and its primary tenets, I argue that labour movements and strikes as notable preconditions which constructed the roots of major uprisings stimulated the Arab Spring in Tunisia and Egypt. In short, they were highly influential in determining the democratization process through increasing the importance of civil liberties and their demands.

Conclusion

This article has addressed the relationship between the social movements and democratization and their linkage as the significant stimulant on the path of democratization. This also has been supported by Huntington’s (1993, p. 35) three-step process of democratization. Additionally, the certain peculiarities of social movements and fundamental elements -civil liberties and effective political rights- of the democratization process were addressed.

As witnessed in the Arab Spring, perhaps the most crucial example, the fall of the Ben Ali and Mubarak regimes in Tunisia and Egypt was accomplished through mass popular uprisings in 2010-2011. They fought for their demands which were to gain civil liberties and political rights. As an initial step, the

people of the Arab World demonstrated how powerful their demands and ideas were by bringing down authoritarian regimes and paving the way for the instalment of an alternative order. The remarkable fact is that through the power of their ideas, beliefs and demands, they did not give up the fight due to high repression of authoritarian leaders.

Yet, it is worth bearing in mind that it was not only the people's power to topple authoritarian leaders to bring about democratization. As analysed in the article, there were also predispositions and preconditions of authoritarian regimes in Egypt and Tunisia which made them inclined to be overthrown. Besides, characteristics and various types of authoritarian regimes which were predispositions of to be deposed, the presence of labour movements in 2008 in Egypt and Tunisia had a remarkable effect as the spark and the preconditions of the Arab Spring to initialize democratization in these countries. Dwelling upon these issues, since Egypt (personalistic, single-party, military) and Tunisia (personalistic, single-party) were hybrid regimes under Mubarak and Ben Ali respectively, they were more vulnerable to overthrow attempts. Other than this, as depicted through the arguments of Collier and Mahoney (1992, p. 297), the precipitating impact of labour movements should not be forgotten in the Arab Spring.

References

- Amnesty International (2008). *Tunisia in the Name of Security: Routine Abuses in Tunisia*. 23 June 2008.
- BBC (2011). *Q & A: Tunisia Elections*. <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-15309152>. (Access: 21.01.2022).
- Brownlee, J. (2009). Portents of Pluralism: How Hybrid Regimes Affect Democratic Transitions. *American Journal of Political Science*, 53 (3): 515-532.
- Collier B. R. & Mahoney J. (1997). Adding Collective Actors to Collective Outcomes: Labor and Recent Democratization in South America and Southern Europe. *Comparative Politics*, 29 (3): 283-303.
- Congressional Research Service (CRS) (2012). *Political Transitions in Tunisia*, RS21666. Washington: Library of Congress, 18 June.
- Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy: Participation and Opposition*. Connecticut: Yale University Press.

Droz-Vincent, P. (2004). Quel Avenir Pour l'autoritarisme dans le Monde Arabe?. *Revue Francaise de Science Politique*, 54 (6): 945-979.

France24 (2011). *Redeyef, the Precursor of the Tunisian Revolution'*, <http://www.france24.com/en/20110215-reporters-tunisia-redeyef-gafsa-miningphosphate-accusations-competition-rigged-ben-ali-supporters-protests-journalists>. (Access: 02.02.2022).

Freedom House (no date). *Tunisia*, <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2013/tunisia>. (Access: 21.12.2021).

Hadenius, A. & Teorell, J. (2006). *Authoritarian Regimes: Stability, Change, and Pathways to Democracy, 1972-2003*. University of Notre Dame, Kellogg Institute Working Paper Series 331, November 2006 (<http://kellogg.nd.edu/publications/workingpapers/WPS/331.pdf>)

Huntington, S.P. (1993). *The Third Wave: Democratization in the Late 20th Century*. Oklahoma: Oklahoma University Press.

Khatib, L. (2013). Political Participation and Democratic Transition in the Arab World. *University of Pennsylvania Journal of International Law*, 34 (2): 315-340.

Lutterbeck, D. (2013). *Tunisia after Ben Ali: Retooling the tools of oppression?*. Norwegian Peacebuilding Resource Centre, May.

Møller, J. & Skaaning, S. E. (2013). *Autocracies, Democracies, and the Violation of Civil Liberties*. *Democratization*, 20 (1): 82-106.

NPR (2013). *Key Events in Egypt's Uprising and Unrest*. <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=213755112>. (Access: 02.09.2021).

Phelps, M.T. (2011). *Egypt Uprisings has its Roots in a Mill Town*. Los Angeles Times, 9 February, <http://articles.latimes.com/2011/feb/09/world/la-fg-egyptmahallah-20110209>. (Access: 21.08.2021).

Puddington, A. (2013). *Freedom in the World 2013 Democratic Breakthroughs in the Balance: Selected Data from Freedom Houses's Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties*. Freedom House.

Samarasinghe S.W.R de A. (1994). *Democracy and Democratization in Developing Countries*. Data for Decision Making Project, Boston: July.

Sarihan, A. (2012). Is the Arab Spring in the Third Wave of Democratization? The Case of Syria and Egypt. *Turkish Journal of Politics*, 3 (1): 67-85.

Schedler, A. (2009). *Authoritarianism's Last Line of Defense*. *Journal of Democracy*, 21 (1), 69-80.

Stepan, A. & Linz, J. J. (1996). *Problems of Democratic Transitions and Consolidation: Southern Europe, South America, and Post-Communist Europe*. Washington: Johns Hopkins University Press.

Tilly, C. (2000). Processes and Mechanisms of Democratization. *Sociological Theory*, 18 (1): 1-16.

Ulfelder, J. (2005). Contentious Collective Action and the Breakdown of Authoritarian Regimes. *International Political Science Review*, 26 (3): 311-334.

UNDP (no date). *UNDP Human Development Reports*.

<http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2010/summary/>. (Access: 20.08.2021).

World Bank (2013). *Egypt Overview*.

<http://www.worldbank.org/en/country/egypt/overview>. (Access: 01.10.2021).

The New Wars Approach and the Post-Cold War Conflicts of the Middle East

Egchan H. Altınbay[†]

Abstract: This study aims to test how the New Wars Theory, a novel argumentative standpoint which examines whether the wars of the current era has undergone a change from the Cold War period in terms of several parameters, fails against the armed conflicts of the Middle East. Noting that the works under the New Wars Theory has tested their arguments in diverse regions other than the Middle East, this paper seeks to provide a contribution to this body of research by analyzing the Cold War and post-Cold War armed conflicts of that area by observing whether there indeed is a transformation of warfare. The research reaches mixed results, as some of the findings support the New Wars Theory while others reveal that under some determinants, no comprehensive shift has occurred.

Keywords: New Wars Theory, Middle East, Armed Conflict, Post-Cold War Period, Transformation

Yeni Savaşlar Yaklaşımı ve Ortadoğu'da Soğuk Savaş Sonrası Çatışmalar

Öz: Günümüz savaşları bir değişime uğradı mı, uğradıysa hangi kademelerde bu değişim gerçekleşti mi veya Soğuk Savaş sonrası silahlı çatışmaları farklı yapan nedir sorularına yanıt arayan Yeni Savaşlar Teorisini Orta Doğu ekseninde test eden bu çalışma, teorisyenlerin iddia ettiği gibi günümüz çatışmalarının Soğuk Savaş döneminden farklı olarak aktör, eylem ve kapsam değişiklikleri olup olmadığını araştıran bir çerçevede sunmaktadır. Kendi oluşturduğu veri tabanı ile Orta Doğu'da 1945'ten 2015'e kadar olan silahlı çatışmaları savaşan taraflar, savaşlardaki amaç, çatışmalardaki yöntem ve alan-süre-kayıp sayıları ile tanımladığı savaşın kapsamı determinantlarını kullanarak Yeni Savaşlar Teorisini bu kritik bölgede test ederek bu yaklaşımın geçerliliğini incelemektedir. Bulduğu sonuçlar, Orta Doğu günümüz silahlı çatışmalarının belirli boyutlarda bir farklılaşmaya gitmekte iken belirli açılardan da tamamen dönüşüme uğramadığını ortaya koymuş ve Yeni Savaşlar Teorisini kısmen doğrulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Savaşlar Teorisi, Orta Doğu, Silahlı Çatışma, Soğuk Savaş Sonrası Dönem, Dönüşüm

Received/Gönderim 10.12.2021 – Accepted/Kabul 15.03.2022

[†]PhD Candidate, Middle East Technical University, Ankara, Turkey, egehan.altinbay@metu.edu.tr , ORCID: 0000-0002-8045-2079

Atf Bilgisi / Citation: Altınbay, E. H. (2022). The New Wars Approach and the Post-Cold War Conflicts of the Middle East. *Journal of Middle East Perspectives* , 1(1): 25-44.

Introduction

The Middle East is definitely among the world's most volatile regions. In the modern era, for instance, during the period between 1945 & 1991, it can be observed that nearly all the states in the region, spanning from Morocco to Afghanistan, has participated into an armed conflict at least once with another Middle Eastern state or non-state actor, which signifies that the area is truly a hot-spot for intense violence. In the Cold War years, efforts to conceptualize and understand these interstate, intrastate, and extrastate wars of the Middle East noted that the scope of those conflicts seems to be immense, and thus, comprehensive data sets were set up in the 1960s to code and determine the causes, the onset, and the implications of these armed conflicts. According to one of those approaches to war, the *Correlates of War Project*, the number of those three abovementioned categories of wars between the years 1816 and 2007 in the Middle East easily exceeds 100 (Sarkees & Wayman, 2010).

A glance at the post-Cold War military conflicts however reveals a discussion which emphasizes an observable change within the nature of the wars of the new millennia, centering on the notion that the world's militarized disputes has moved away from intense & short duration inter-state wars to a more lengthy, intra-state, extra-state, and civil war character, in which rather than traditional Cold War politics, new issues such as ethnicity, religious identity, sectarianism, illegitimacy, and terrorism lay at the core (Münkler, 2009). This notable "shift" from the old type of wars is being deeply scrutinized by an approach called the New Wars Theory, which is an argumentative standpoint that works in tandem with International Relations Theory and Area Studies (Kaldor, 2012). By following the framework of this New Wars approach and after observing that this novel war studies standpoint has examined cases from Europe, the Balkans, Africa, and the Caucasus, but not the Middle East (Kaldor, 2012), this paper, aims to test this approach's assumptions against this untested region, thereby examining the armed conflicts within during the post-Cold War era, and then elaborating whether the nature of these conflicts has indeed changed from the ones of the Cold War.

Research Question

The research query that is intended to be analyzed here rests on the study framework of the New Wars Theory, which examines the variation in the typology of armed conflicts between the pre- and the post-Cold War periods, therefore, accordingly, this paper questions whether the armed conflicts of the

Middle East has witnessed a fundamental change beginning from the 1990s and onwards. In relation with this research question, the paper, in parallel, also conceptualizes the scope of its inquiry to include other sub-research questions that builds upon four major issues, which are: whether the type of combatants in the Middle Eastern wars has undergone any change; whether the implementation or execution of Middle Eastern wars has changed; whether the causes or purposes of the armed conflicts of the Middle East has changed; and lastly, whether the magnitude of the wars have changed in the post-Cold War period. Such a research question was selected since it was observed that additional examination of other regional conflicts such as the ones in South Asia, South and Central America, Eastern and Central Africa, or the Middle East would contribute on enhancing the explanatory potential of the theory, demonstrate the strengths and weaknesses of this novel war studies approach, and reach conclusions that confirm or falsify the existing argumentations.

A Literature Review of The New Wars Theory

It is observed that even though the abstract theoretical development of the New Wars approach is quite recent, this standpoint seems to have created a strong trend, therefore it is possible to observe that the existing literature on its academic scrutiny is absolutely immense, with studies ranging from the analysis of high-tech weapons systems to child soldiers that are included within the scope of this type of investigation (Kaldor, 2013; Mello, 2010). In addition, various International Relations approaches, such as International Political Economy or Critical Theory, and its variants, are also interested in using the New Wars hypotheses in their studies, implementing this approach to develop reasonings regarding human security and emancipation (Welsh, 2008). Despite this broad literature, the seminal studies that scrutinizes on this theory are Chris Gray's "Postmodern Wars", Edward Rice's "Wars of the Third Kind", Kalevi Holsti's "People's Wars", and Kaldor's "New Wars" conceptualizations, which provides argumentations in elaborating the nature of warfare in the post-Cold War era. In relation, this paper moves forward with the observation that among these four studies, it was in Kaldor's argumentation that the post-Cold War conflicts were defined as "New Wars", and that it was in her study that she noted "during the last decades of the 20th century, a new type of organized violence developed in Africa and Eastern Europe... which I describe this type of violence as 'new war'" (Kaldor, 2012, pp. 1-2).

Concerning the multiple works mentioned above, this paper provides a critical literature review on the assertions of these studies on new wars before arguing that even though these approaches produce interesting argumentations, some possesses debatable hypotheses which renders their overall remarks on the change of the typology of wars in the Post-Cold War era as problematic, whereas others provide a coherent framework which is applicable to the Middle East. Accordingly, this paper aims to reveal those frailties within these diverse interpretations and offers to provide a clearer and more comprehensive framework that sets up a foundation for a clearer conceptualization and operationalization to measure the change in the nature of modern wars.

Gray's Postmodern War

One major interpretation of New Wars is the concept of Postmodern War of Chris Gray, who states that “war is undergoing a crisis that will lead to a radical redefinition of war itself, and...this is part of the general worldwide crisis of postmodernity” (Gray, 1997, p. 21). Gray uses that term since he argues that in postmodern wars, technological advancements, especially in digitalized weapons systems and militarized artificial intelligence, has altered “the logic and culture of modern war”, in which, computer-processed information, which he calls “technoscience”, is the “single most significant military factor”, therefore noting that the emergence of numerous and sophisticated human-machine weapons systems, changes the face of war and the conditions of peace (Gray, 1997, p. 21). Additionally, after examining several case studies, Gray asserts that World War II, Vietnam Wars and the Gulf War attract particular scrutiny as these can be identified as direct instances of Postmodern Wars, since they are the examples of major conflicts where weapons of mass destruction, computers, strategic bombing, systems analysis, and artificial intelligence were firstly and extensively used, thence displaying a change in the character of warfare (Gray, 1997, p. 22).

Rice's Wars of the Third Kind

Edward Rice labels new wars as “Wars of the Third Kind” since he focuses on the non-conventional intrastate wars in the postcolonial regions, that is, in the third world countries, and argues that only in underdeveloped countries or in areas of agrarian economies these kinds of wars take place, asserting that, within that atmosphere, “radicalized initiatives” can be pursued by insurgents that employ asymmetric warfare, which is distinguished from the conventional, that is from the first kind, or nuclear, that is, the second kind of

wars (Rice, 1988, p.53). Rice then carefully examines the Chinese Communists' campaigns against the Japanese and the Chinese Nationalists, the Guatemalan and Philippine insurgencies, the Vietnam War, and the Algerian revolt, demonstrating that the failure of governments to understand the conflict's nature led to military and political catastrophe (e.g., the US and France in Vietnam, France in Algeria, The Nationalists in China); before defending that successful counterinsurgency campaigns result only when state's operational capacities are suited to respond to the situation (Rice, 1988, p. 51-53, 78).

Holsti's People's Wars

Kalevi Holsti's standpoint displays that new wars are "primarily guerilla campaigns fought by militarized communal groups against either government forces or other militarized groups within the states", in which "the line between combatant and noncombatant is blurred", while arguing that contrary to the state-centric and industrialized wars of the early 20th century, in People's Wars, "there are no explicit fronts, uniforms, or territorial limits" which enables singling out objectives and purposes other than asymmetric warfare or instigating terror (Holsti, 1996, p. 29, 36-38). Further, Holsti emphasizes that there exists "a growing problem of increasing weak states", thereby asserting that wars between states "have been declining", whereas indicating that this decline specifies that internal wars are "on the rise". Holsti's argument rests on the observation that in the post-colonial era many weak states have risen due to the lack of a uniting identity which signals that their administrations have little legitimacy thence paving the way for ethnic conflict or civil wars (Holsti, 1996, p. 119).

Kaldor's New Wars

Mary Kaldor's approach puts forth several parameters so that the difference between new and the old types of armed conflicts can be made explicit. The first parameter that she scrutinizes is the status of the warring actors, in other words, their identity, while mentioning even though the combatants in the old wars were mainly states and wars were fought between the "regular troops" of states, new wars, on the other hand, are armed clashes between or among a combined "network of state and nonstate actors, that is, "regular armed forces, mercenaries, jihadists, warlords, paramilitaries" (Kaldor, 2012, p. 2). Secondly, Kaldor distinguishes the new types from the old wars via the goals or purposes of the combatants who are in conflict, arguing that while the old wars were "fought for geopolitics", new wars "are fought in the name of identity", in

which the parties, rather than aiming to pursue “programmes and policies in the broader public interest”, fight “to gain access to the state for particular groups” such as in the name of tribe, sect, religion, or ethnicity (Kaldor, 2012, p. 2-3). Thirdly, another parameter that Kaldor uses to differentiate new wars from the old ones is the methods employed in war, on which, she emphasizes that in the old encounters, battles and capturing territory through military means were essential, while that in the new wars, “battles are rare and territory is captured through political means, through control of population,” as well as directing violence against civilians rather than enemy armed forces (Kaldor 2012, p. 3). Lastly, the fourth determinant which Kaldor uses to separate new wars from the old is the “forms of finance”, that is, the argumentation that even though “old wars were financed largely by states through taxation” and via mobilizing the population, new wars revolve around “private finance, including loot, pillage, kidnapping, smuggling of oil, diamonds, drugs, and people” in addition to the continuation of violence (Kaldor, 2012, p. 3).

A Critique

After examining the argumentations of the four major works and their hypotheses regarding the concept of New Wars, it is possible to observe that all of these standpoints has their strengths and weaknesses in analyzing the concept of change that is occurring in the nature of wars of the post-Cold War era, therefore granting the opportunity to assert that there stands a potential for refinement related to operationalizing the perception of variance in analyzing the armed conflicts after the 90s. Thereby, this critique aims to assess those argumentative pros and cons to lay the ideational foundations of a more comprehensive research design that could mend those frailties that resides within the existing New Wars approaches, so that it is possible to produce a clearer picture in measuring the transformation of the character armed conflicts.

Firstly, if the arguments of Gray are scrutinized, it is possible to state that although his work touches upon a significant factor, that is, the condition of technology in news wars, when the developments in military history is examined, this factor even though does determine a shift in the nature of wars, it is dominant rest on this singularity displays that any attempts of its application to a larger framework would produce incomplete or frail deductions. The argument revolving around the issue of technological advancements changing the nature of armed conflict seems sound at an initial look, since, when the evolution of the implementation of wars are examined,

amplifications in firepower, mobility, communication, and transportation systems has made an impact on the nature of wars, increasing their magnitude, destructivity, and economic repercussions. For instance, it can be observed that mass production technologies during World War I has enabled the complete utilization of the concept of total war, granting industrialized states the ability to amass huge resources of material and manpower over lengthy frontlines, making rapid victories to be impossible since huge artillery and infantry reserves stood well behind the lines waiting to react to any breakthrough. However, the development of the tank and mechanized armored personnel carriers in the 1930s triggered a change from static warfare to mobile warfare, enabling the conduct of offensive operations with a lesser cost of human lives.

Given this framework, does this type of argumentation accurately indicate that technology has prompted a shift in the nature of warfare? With a closer look it is possible to assert that rather than the sole technology itself it was the presence of other factors, that is, the perception of the military-political elites, their war aims, and the creative utilization of production capacities vis a vis the developments in the battlefield has actually changed the course of the war, since it should be remembered that it is the ideational element that triggers a change in technology and its effective utilization in warfare. As another critique, it is possible to provide a counter argument in the sense that during the Cold War and in the conflicts of the post-Cold War era, it was possible to observe that through the sales in the global arms market or through the capture of weapons caches, some combating groups were able to use both obsolete and sophisticated weapons in combination, that is, those actors were able to use both new and old types of arms through utilizing them without changing their fighting styles. Afghan guerrillas using high-tech missile systems against Soviet troops in Panjshir Valley is an example to this counter-argumentation. Thence, it is possible to observe that Gray uses a single type of variable, giving too much emphasis on technology and technoscience, and mainly disregards the variation of actors and their political aims under the conditions of war, and misinterpreting the issue that technology is merely a tool in war which is only a single factor that makes an impact on the character of war.

Secondly, when the stipulations of Rice are examined, it is possible to observe that he has a somewhat successful grasp of the conflicts that took place in the Third World countries during the Cold War with a special emphasis given to the nature of the wars as state vs. non-state in character. In a detailed scrutinization given upon the goals and methods of non-state actors fighting

the state actors, Rice notified the importance in the conduct of asymmetric conflicts in new wars. Nevertheless, it can be argued that even though Rice's analysis sounds solid for the wars of the post-colonial period in the Cold War, he neither provides an argument concerning the changing typology of wars that would occur after the Cold War, nor an account on how those new types of wars occurs between states, or between developed states with sophisticated technologies and conventional troops. In other words, Rice, while accurately capturing the Wars of the Third Kind, fails to give an account on the post-Cold War conflicts of the First Kind, which, for instance was seen during the Gulf Wars. In addition, it is possible to argue that Rice's approach is also further debatable, since it is possible to assert there is a disregardment of the fact that certain combatants employ asymmetric methods only due to external and internal pressures, such as material, personnel, training, tactical vision, or logistical incapacities, and that, they would turn to symmetric warfare when they acquire adequate military & training that would elevate them to fighting on the terms of their superior enemies. There are enough examples to support this assertion such as ISIS' capture of US and Iraqi Army material in Mosul, the defection of Syrian military staff which possessed armored or mechanized forces and forming the Free Syrian Army, the Islamic Front's capture of Syrian military bases which included tanks or other sophisticated conventional weapons, and the material capacity of Tamil Tigers, whom even possessed airplanes and submarines (Hashim, 2019; Lalwani, 2017). This would mean that war would turn from third kind into first kind when the actor's capacities change, which disrupts Rice's argument. Hence, deeper factors lying at the fundamentality of wars are needed to be examined so that a more comprehensive methodological framework could be assembled that could be used to produce argumentations that displays variation in armed conflicts.

When the interpretations of Holsti are examined, it is observed that these works, when compared to the argumentative frameworks of Rice and Gray, provide a clearer and a more comprehensive approach to explain the wars of the post-Cold War era, since they scrutinize upon many factors that has an effect on the changing character of wars. It was observed that Holsti, to explain the novelty in these post-Cold War conflicts, investigates the actors, that is, whether they are states or militarized communal groups, examines the nature of the war, which he discusses to be mostly guerilla campaigns, deliberates the magnitude of wars, which seems to be not confined with borders and territories, assesses the objectives of the combatants which are mainly terror and fear, and lastly inspects the methods used by the warring sides. Even

though producing a frail argumentation concerning the origin of these wars by claiming it to be due to weak states, or the inability of states in preventing or stabilizing domestic violence, and disregarding external factors, socio-economics, or ideology, Holsti's framework provides a coherent interpretative context and categorical framework in a methodological sense where wars of the post-Cold War conflicts of the Middle East can be examined to assert that whether their characteristics have changed.

Kaldor provides a similar categorical framework resembling Holsti, in which she also examines the nature of the actors, their goals and purposes, and their methods employed in war. Although her hypotheses arising from such assumptions seem to be faint, for instance arguing that battles are rare, territory captured by political means rather than military action, or the addition of a financial variable which seems difficult to assess accurately without any field research or intelligence report, her approach to the changing characteristic of war is still applicable, thence providing an opportunity for an application to investigate the change in the wars of the Middle East.

The Research Design

This paper aims to assess whether the wars of the Middle East has undergone a change as the scholars of the New Wars argue so considering other regions. However, taking into consideration that the existing conceptualizations and operationalizations regarding the observation of variation in the types of wars within the Post-Cold War domain are somewhat debatable in their application, this paper aims to produce its own methodological framework that builds upon Kaldor's & Holsti's approaches with the addition of various modifications, and implements a data set based case study approach to observe whether the military conflicts of the Middle East did change and whether there are clear patterns of change that signify a variance in the concepts of the nature of the participants, the goals of the combatants, the methods used in wars, and the magnitude of the armed conflicts.

Methodology

Embracing a basic hypothesis-testing case study, within which the main aim is to test the assumptions of the New Wars Theory on the post-Cold War conflicts of the Middle East, and observe whether there has been a change in the characteristics of war, for the sake of precision and exactitude, the paper aims to use a framework that resembles that of Kaldor's and Holsti's interpretations of the New Wars approach, and it also aims to make use of a simple data

analysis approach by constructing its own data table as a means to testing the validity of the new wars hypotheses. This data analysis begins by examining the wars and conflicts of the Middle East from 1945 to 2015. Such a temporal domain was selected so that it would be possible to observe the changes in the characteristic of war by looking at whether within that time frame, actors, their methods, their goals, and the magnitude of wars, has undergone any change. The spatial domain for the paper is determined to be the conventional Middle East and North Africa region rather than the greater Middle East, that is, the scope of the study encompasses an area from Morocco to Iran, including Turkey as its northernmost edge and Yemen as its southernmost edge. Lastly, the paper aims to examine the cases in an overall manner and not in detail; hence, it intends to find broad changing patterns or major observable emerging trends in the character of wars of the Middle East between the aforementioned years.

Conceptualization and Operationalization

As it was mentioned above, the paper examines the variation of the characteristic of wars using four determinants. These are the combatants, the goals/purpose of war, the patterns of prosecution & methods of war, and the magnitude of war. These four factors were selected since it was observed that Holsti's and Kaldor's frameworks granted an applicable foundation, in which they have also examined the change of the nature of wars occurring within these similar dimensions. This research however disregards Kaldor's financial variable since it is perceived that this category cannot be operationalized, that is, it cannot be measured accurately as it is difficult to trace and verify the funding of the combatants and their sources of revenue.

This research takes the actors or participants of wars as the combatants who are engaging in the conflict. These sides are conceptualized as being three in nature, that is, they are elaborated as being tribal, state, or non-state in character. Those three concepts were selected since it was observed that other than state and non-state actors, tribes also did actually constitute an important place in the dynamics of wars in the Middle East, taking part in many of the armed conflicts. Additionally, for reasons of clarity and cohesiveness, the paper disregards dividing non-state actors into further groups, yet it is still acknowledged that a more comprehensive study can detail out the non-state actors according to their religious identity, political alignment, or social community.

Concerning the goals of the participants, the paper assumes that there exist five diverse reasons behind the purpose of wars that are taking place in the Middle East, and these were conceptualized as being political, ideological, geopolitical, economic, or territorial in nature. Political wars are conceptualized as conflicts that erupt for political reasons such as independence, challenging the existing order, to preserve the political order, or for alliance commitments. Ideological wars are determined to be as clashes arising from ideological divergences such as religious differences or factions such as Islamists vs. secularists. Geopolitical wars are coded as wars that are triggered by both sides aspiring to conquer or capture a critical geography, such as islands, straits, or basins. Reasons for economic wars were conceptualized to be for economic resources, such as oilfields, water resources, or trade routes. And lastly territorial wars are armed conflicts that arise from pure greed of conquering territory or to settle territorial disputes by reclaiming them.

Patterns of execution and the methods employed in war is the third parameter used in this research framework and it is conceptualized to be implemented between regular troops or irregular troops, that is, it looks at how actors employ their warring capacities against each other through troops' character. Regular troops are combat soldiers who are trained and equipped using conventional battle standards, whereas irregular troops are groups of combatants that embrace a fighting style that does not fit into conventional military doctrine, displaying guerrilla or terror acts to subdue their adversaries. The methods used in warfare is conceptualized to be either symmetric warfare, that is taking place between armed groups possessing similar weapons systems and doctrinal styles, asymmetric conflicts where a huge discrepancy exists between warring sides in terms of military potency which prompts the weaker party to adopt actions pertaining to guerrilla warfare, terror bombings, hit and run tactics, or ambushes, or hybrid clashes where a mixture of symmetric and asymmetric warfare is used.

Lastly, the paper conceptualizes the magnitude of war under three categories which are its range of impact, that is, the war's scope; its duration, meaning its lengthiness in temporal scale; as well as its intensity, meaning its degree on causing military casualties. These parameters can be local or regional in scope, short or long in duration, and may have caused low, medium, high, or massive casualties. The war being local indicates that it takes place in a single country in a confined manner, that is, if there is no spillover or direct outside intervention by regional powers. The conflict being regional displays that its

impact radius spreads to the region affecting other countries as well. Temporality is operationalized to be short if it is less than 3 years, medium if it is between 4 and 9 years, and long if it is longer than 10 years. The degree of casualties is operationalized to be low if the number of dead, wounded, captured, missing to be less than 3000, medium to be if it is between 3000 and 10,000, high to be if it is between 10,000 and 50,000, and massive if it exceeds 50,000.

Findings

The data analysis indicates that, within the constructed framework, and within the geographical scope elaborated in the paper that spans from Morocco to Iran, there existed or already exists 41 Middle Eastern armed conflicts in the years between 1945 and 2015. Among these conflicts it was observed that 25 of the wars have occurred during the Cold War (1945-1991), while 16 of them has occurred or already ongoing in the post-Cold War era (1991-onwards).

When the actors or participants of the wars were analyzed so to observe any change between the periods of the Cold War and post-Cold War, it was revealed that during the period of 1945-1991, there existed 11 inter-state wars compared to 2 inter-state wars of the post-Cold War period; whereas, during the Cold War, it was observed that there occurred 14 intrastate conflicts in the Cold War compared to 14 within the post-Cold War period. This indicates that although there exists a temporal imbalance in correspondence of the number of wars during these two periods (46 years compared to 25) there has, as the New Wars Theorists has stipulated, an observable significant diminishment in the number of inter-state wars. When the intrastate wars are compared, it is revealed that the New Wars hypotheses of wars occurring within states seems to be in a trend of ascension, as it is revealed that 56% of the conflicts in Cold War period were civil conflicts, whereas this percentage increases to 87,5 in the post- Cold War period, despite a mere 25-year timespan.

When the goals or purpose of wars within these two periods were scrutinized through the data table, it was observed that all of the armed conflicts had political means, that is 25 out of 25 wars of the Cold War and 16 out of 16 wars of the post-Cold War period witnessed political goals of the actors. This indicates that contrary to the New Wars hypotheses which stipulates that these clashes are wars of identity or ethnicity, high politics is observed to be still the main reason. The paper attempted to detail out the purpose of war as much as possible, and hence, it was revealed that even though all of the wars in these

time frames were political, they differed over what other reason followed political aspirations. Concerning this, it was observed that wars which had ideological backgrounds that accompanied wars of political nature was 66% (16 out of 25), displaying that Cold War issues such as leftist vs. right wing, revolutionary vs. conservative, or pro-US vs. pro-Soviet did seem to have a greater impact on the character of wars. Whereas, regarding the conflicts of the post-Cold War it was observed that only 50% of the wars accompanied political reasons were still ideological, indicating that wars having ideological backgrounds still constitutes an important segment in the post-Cold War conflicts, thereby challenging the New Wars hypothesis. Additionally, it is observed that while there existed wars in the Cold War that had economic purposes accompanied by political aspirations, 20% of the wars (5 out of 25), the research displays that in the post-Cold War conflicts only one presented a case where there was a conflict that had an economic background aside from political reasons. Another conclusion asserted from the data was that wars that occurred in the post-Cold War era did actually have a territorial motive, since 37,5% of them had territorial aspirations compared to 32% of the conflicts of the Cold War, an interesting finding displaying that control of territory still constitutes an important element in the new wars.

When the patterns of conflict and methods of war were analyzed, it was also possible to reach interesting findings. Firstly, it was revealed that among the 25 conflicts in the Cold War Era, 4% of them were symmetric conflicts, that is, occurring between materially balanced parties employing conventional warfare, whereas it was observed that 40% of them were asymmetric conflicts, in which guerilla warfare, bombings, terror actions were evident, and that 20% were hybrid in nature. Still, it is noted that 25% of armed conflicts of the post-Cold War were wars that included both fighting styles which revealed that there were wars that included both guerilla warfare style clashes and conventional fighting; an interesting remark which was missed by the New Wars Theorists. When the fighting troops were examined in the Cold War, it was observed that contrary to the large number of symmetric conflicts, the degree of the usage of hybrid troops, that is, both regular and irregular troops actively fighting in these conflicts were high 40% when compared to regular vs. regular troops fighting (20%), regular vs. irregular troop confrontation (28%), and irregular vs. irregular troop combat (12%). This remark is also interesting since it signifies that the blurring of or the combined usage of regular and irregular troops in modern wars had already begun in the Cold War era, and hence it can be argued that it was not a unique feature in the new

wars, which is a point that challenges the New Wars standpoint. When the armed conflicts of the post-Cold War are examined, it was possible to observe that there was indeed a change, as asymmetric conflicts had increased, composing of 75% of the total number of armed clashes, whereas, as the New Wars Theorists has stipulated, symmetrical regular vs regular conflicts were low with 12,5% among the total, and only 12,5% of the wars of the post 1991 period had witnessed both asymmetric and symmetric conflicts (hybrid), a low number compared to 40% of the wars of the Cold War. This indicates that the New Wars Theorists has actually captured the changing pattern of war, and that armed conflicts of the Middle East do seem to follow a trend of asymmetric conflict. When the fighting troops were examined in the post-Cold War period there seems to be a change as well, as among the 16 of the armed clashes 12 of them were between regular and irregular troops indicating that the majority of the wars were taking place within states, with state troops representing regulars and insurgents employing irregular troops. Another changing pattern which was in line with the New War hypotheses was that fighting between regular and regular troops were decreasing, that is, wars between states are truly in a state of decline in the Middle East, representing only 2 out of 16.

Lastly, when the variation in the magnitude of war is examined, it was observed that the locality - regionality ratio of wars were nearly even (13 compared to 12) in the Cold War period, that is, the wars of the Cold War had been both regional spillovers and locally confined clashes. Nevertheless, it was possible to observe a locality pattern in the wars of the post-Cold War, as %81,2 of the clashes taken place were within states. This indicates that the New Wars hypotheses had captured the change in the scope of wars and their range of impact accurately. If the duration is examined however, it was possible to observe mixed results, that is, while the conflicts of the Cold War were mainly short in duration, 16 armed conflicts out of 25, the wars of the post-Cold War period in the Middle East seems to have a balanced temporal domain, since 7 out of 16 were long and 7 out of 16 were short conflicts, thereby indicating that the Cold War conflicts tend to be short wars while there is also indeed a lengthening trend in the post-Cold War clashes, as the New Wars hypotheses has envisioned. Finally, when the intensity category is observed based on casualty conditions, it was revealed that low-casualty wars are diminishing and armed conflicts are becoming more intense, as there were nine low-casualty coded wars in the Cold War whereas there is only four in the post-Cold War years. The data revealed that the number of medium-casualty conflicts are also

increasing. Still, the numbers further showed that mass-casualty wars have diminished since a decline from 8 high-casualty wars to 5 was observed.

Main Remarks & Conclusion

This paper provided research to test the New Wars Theory's assumptions against the cases of the Middle East, a regional domain that was neglected by the application of this theoretical framework, and displayed an observation on whether the armed conflicts of the Middle East has witnessed a fundamental transformation in character within the post-Cold War period. After reviewing the four major literary works on the concept of New Wars within the scholarship, it reached the conclusion that while the first two conceptualizations of novelty in wars provided interesting remarks, their reliance on single type of variables and limited scope has rendered them to produce problematic, fragile, or debatable argumentations, thus hindering their use in application to the Middle East. The second two however, that is, the works of Kaldor and Holsti, were assessed to provide a better and more complete methodological framework that enabled their incorporation into a hypotheses testing-case study approach embraced in the herein paper. Accordingly, similar to the framework of the latter studies, this paper, with particular assessment given to the status of the actors, the patterns of prosecution in wars, the purpose of wars, and the magnitude as main parameters, examined the degree of change in the Middle East armed conflicts. By introducing a data table-based statistical construction, the study compared the types of wars of the Cold War with the ones of the post-1991 period. The results reached by the paper were mixed. It was revealed that under some parameters the wars of the Middle East have indeed underwent change, while under in others, there was not an observed transformation.

As the findings implied, it was observed that concerning the actors involved in the new wars of the Middle East, there seems to be a diminishment in the number of interstate wars and an increase in the degree of intrastate wars, which are findings that are in line with the stipulations of the New Wars Theory, thereby indicating that when compared to the type of wars and the actors taking in place in the Cold War, it was possible to measure a change in the nature of the post-Cold War Middle Eastern conflicts.

Secondly, it was observed that ideology seems still to have a large impact on the reason of wars, in which political purposes also constitute an important cause. The presence of ideology as a significant element in the purpose of wars

indicate that such a trend did not change in the post-Cold War period as it was also the case in the Cold War era. Though, concerning economic purposes, the paper found out that there was a change, since, fighting parties did not possess an explicit economic reason for the wars of the post-1991 period while they were explicit in the Cold War period. It was also revealed that territory is still a significant driver for wars in the post-Cold War Middle East, displaying that this pattern has not changed as the world entered a new international systemic order.

Thirdly, when the patterns of prosecution of wars were elaborated, it was observed that similar to the predictions of the New Wars Theorists, asymmetric conflicts did indeed increase during this period, in which, %80 of the wars were asymmetric in essence, while only one conflict was symmetric. This displays a change in the nature of the wars in the post-Cold War, as even though asymmetric conflicts still took place in the Cold War, there were also a large number of symmetric ones.

Lastly, concerning the magnitude of wars, the results obtained were mixed. The paper displayed that while the duration of the conflicts did seem to increase in the post-1991 period, when compared to the previous era, its spatiality has also witnessed an alteration, where, the conflicts of the Cold War did seem to have a large regional impact, though the armed clashes of the post-Cold War were mainly local in its scope. The last finding, the wars' intensity based on casualty rates, displayed that both low-casualty and high-casualty armed conflicts are decreasing while medium-casualty wars are increasing.

References

- Abrahamian, E. (1982). *Iran Between the Two Revolutions*. Princeton: Princeton University Press.
- Baroud, R. (2006). *The Second Palestinian Intifada: A Chronicle of People's Struggle*. London: Pluto Press.
- Bradley J. R. (2006). *Saudi Arabia Exposed*. New York: St. Martin's Press.
- Brehony, N. (2011). *Yemen Divided: The Story of a Failed State in South Arabia*. London: I.B. Tauris.
- Cohen-Almagor, R. & Amir, S. H. (2008). "The Israel-Hezbollah War and the Winograd Committee" *Journal of Parliamentary & Political Law*. 2(1), 113-130.

Collier, P. & Hoeffler A. (2004). "Greed and Grievance in Civil War". *Oxford Economic Papers*. 56(4), 563–595.

Dearden, L. (2014) "Israel-Gaza Conflict: 50 Day War by Numbers" *The Independent*, August 27, 2014,
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/israelgaza-conflict-50day-war-by-numbers-9693310.html>. (Accessed: 10.12.2021).

Duffield, M. (1994). "The Political Economy of Internal War. Asset Transfer, Compe Emergencies and International Aid". M. Zwi (Edt.) *War and Hunger: Rethinking International Responses*. London: Zed Press.

Finlan, A. (2003). *The Gulf War 1991*. London: Osprey Publishing.

Gilles, K. (2003). *Muslim Extremism in Egypt*. Berkeley: University of California Press.

Goldstein, E. & Whitley A. (1992). *Endless Torment: The 1991 Uprising in Iraq and its Aftermath*. New York: Human Rights Watch.

Gray, C. (1997). *Post-Modern War: The New Politics of Conflict*. London: Routledge.

Lotta H., Höglbladh S. & Wallensteen P. (2006). "Armed Conflict and Peace Agreements" *Journal of Peace Research*. 43(5), 617-631.

Harris, W. (2018). *Quicksilver War: Syria, Iraq and the Spiral of Conflict*. New York: Oxford University Press.

Hashim, A. S. (2019). "The Islamic State's Way of War in Iraq and Syria: From its Origins to the Post Caliphate Era," *Perspectives on Terrorism*. 13(1): 22-31.

Hinchcliffe, P. & Ducker J. (2006). *Without Glory in Araba: The British Retreat from Aden* London: I.B. Tauris.

Horne, A. (2006). *A Savage War of Peace: Algeria 1954-1962*. New York: NYRB Classics.

Holsti, K. (1996). *The State, War, and the State of War*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kaldor, M. (2012). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Malden: Polity Press.

Kaldor, M. (2013). "In Defense of New Wars," *Stability* 2(1),1-16.

- Lalwani, S. P. (2017). "Size Still Matters: Explaining Sri Lanka's Counterinsurgency Victory over the Tamil Tigers," *Small Wars & Insurgencies* 28(1), 119-165.
- Lenczowski, G. (1980). *The Middle East in World Affairs*. London: Cornell University Press.
- Little, D. (1996). "His Finest Hour? Eisenhower, Lebanon, and the 1958 Middle East Crisis," *Diplomatic History* 20 (1), 27-54.
- Mack, A. (1975). "Why Big Nations Lose Small Wars. The Politics of Asymmetric Conflict". *World Politics* 27(2), 175-200.
- Malesevic, S. (2008). "The Sociology of new Wars? Assessing the Causes and Objectives of Contemporary Violent Conflicts," *International Political Sociology* 2(2), 97-112.
- Mallinson, W. (2005). *Cyprus a Modern History*. London: I.B. Tauris.
- Marcus, A. (2007). *Blood & Belief: The PKK and the Kurdish Fight for Independence*. New York: New York University Press.
- Marr, P. (2003). *The Modern History of Iraq*. Boulder, Westview Press.
- McGregor, A. (2004). "Shi'ite Insurgency in Yemen: Iranian Intervention or Mountain Revolt?". *Terrorism Monitor*. 2 (16), 4-6.
- Mello, P. A. (2010). "In Search of New Wars: The Debate about a Transformation of War," *European Journal of International Relations* 16(2), 1-13.
- Morris, Benny. (2001). *Righteous Victims: A History of the Zionist-Arab Conflict 1881-2001*. New York: Vintage Books.
- Münkler, H. (2003). "The Wars of the 21st Century," *IRRC* 85(849): 7-22.
- Pack, J. (Edt.) (2013). *The 2011 Libyan Uprisings and the Struggle for the Post-Qadhafi Future*. New York: Palgrave Macmillan.
- Pirnie, B. R. & O'Connell, E. (2008). *Counterinsurgency in Iraq (2003-2006)*. Santa Monica: Rand Corporation.
- Pollack, K. M. (2002). *Arabs at War: Military Effectiveness, 1948-1991: Studies in War, Society, and the Military*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- United Nations, Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2006). "Situation Report: Gaza Strip - 7 August,"

<https://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/CA44B47C045A2183852571C40050C3ED>. (Accessed: 07.08.2006).

United Nations, Human Rights Council. (2009). "Human Rights in Palestine and Other Occupied Arab Territories: Report of the United Nations Fact Finding Mission on the Gaza Conflict," https://www.un.org/ruleoflaw/files/UNFFMGC_Report.pdf. (Accessed: 15.09.2009).

United Nations, General Assembly, (2013). "Concerns related to adherence to international human rights and international humanitarian law in the context of the escalation between the State of Israel, the de facto authorities in Gaza and Palestinian armed groups in Gaza that occurred from 14 to 21 November 2012," *Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the implementation of Human Rights Council resolutions S-9/1 and S-12/1, A/HRC/22/35/Add.1*, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G13/154/84/PDF/G1315484.pdf?OpenElement>. (04.07.2013).

Rice, E. (1988). *Wars of the Third Kind: Conflict in Underdeveloped Countries*. Berkeley: University of California Press.

Rogers P. (2004). *Iraq and the War on Terror: Twelve Months of Insurgency*. London: I.B. Tauris.

Sarkees, M. R. & Wayman F. (2010). *Resort to War: 1816 - 2007*. Washington DC: CQ Press.

Schafer, H. (2004). "The Janus Face of Religion," *Numen*. 51(4):407-431.

Smith, MLR. (2003). "Guerrillas in the mist: Reassessing Strategy and Low Intensity Warfare," *Review of International Studies* 29(1), 19–37.

Traboulsi, F. (2007). *A Modern History of Lebanon*. London: Pluto Press.

Tripp, C. (2008). *A History of Iraq*. Cambridge: Cambridge University Press.

van Creveld, M. (1991). *The Transformation of War*. New York: Free Press.

Weir, S. (2007). *A Tribal Order: Politics and Law in the Mountains of Yemen*. Austin: University of Texas Press.

Welsh, H. (2008). "Resource Abundance and Internal Armed Conflict: Types of Natural Resources and the Incidence of New Wars," *Ecological Economics* 67(3), 503-513.

Rusya'da Siyasal Değişimler Çerçevesinde Tarihsel Olarak Rus Eğitim Sistemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapısı ile İlgili Bir Değerlendirme

Halil Günay* & Elif Günay**

Öz: Okul öncesi eğitim sistemi, 7 yaş altı çocuklara kaliteli eğitim sunmaya odaklanmaktadır. Adı geçen bu eğitim sisteminde, çocuklarda sosyalleşme süreçlerinin öğretilmesi ve onların kişilik gelişimine faydalı olması hedeflenmektedir. Söz konusu bu hedefe ulaşmak için devletler, kendi ülkesinin dinamiklerine göre farklı eğitim sistemi yürürlüğe koymaktadır. Rusya Federasyonu, eğitim sistemindeki genel durumu göz önünde bulunduracak olursak, söz konusu bu farklılığın en ciddi şekilde görüldüğü ülkelerden biridir. Bu durumun oluşmasının temel kaynağı Rusya'nın tarihsel geçmişi, coğrafi ve demografik yapısında yatmaktadır. Rusya'nın tarihsel geçmişinde, küresel anlamda farklı ekonomi ve siyasi yapıya sahip, toprak parçası olarak Dünya'nın en büyük ülkesi ve farklı dil, din, mezhep ve ırkları içinde bulunduran Sovyetler Birliği vardır. Bu anlamda Rusya'nın eğitim sisteminin, diğer ülkelerin eğitim sisteminin yapısı ve özelliklerinden farklı olması olağandır. Bu olağan durum ardından, 1991 Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrası Rus eğitim sistemi kendini güncelleyerek değişime gitmiştir. Rusya'da, bu değişimin neticesinde eğitim sisteminin yapısı ve özellikleri birçok reforma uğradı ve hala bu reform süreci devam etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, Rusya Federasyonu'nun eğitim sisteminin yapısı ve özelliklerini irdelemektir. Söz konusu bu irdelemede, konu sınırlandırılarak okul öncesi eğitim seviyesine ağırlık verilmektedir. Çalışma sonucu olarak, Rusya'daki eğitim sistemi nevi şahsına münhasır bir modele sahiptir. Bu model, tarihsel süreç içerisinde reforma uğrasa da okul öncesi eğitime verilen önem azalmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sovyetler Birliği, Rusya, Eğitim Sistemi, Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Hakkı

A Historical Russian Education System and Preschool Education Structure in the Framework of Political Changes in Russia

Abstract: The preschool education system focuses on providing quality education to children under the age of 7. In this education system, it is aimed to teach the socialization processes of children and to be beneficial for their personality development. In order to achieve this goal, states implement different education systems according to the dynamics of their own country. If we consider the general situation in the education system, the Russian Federation is one of the countries where this difference is seen most severely. The main source of this situation lies in Russia's historical past, geographical and demographic structure. In the historical past of Russia, there is the Soviet Union, which has a different economic and political structure in the global sense, the largest country in the world in terms of territory, and different languages, religions, sects and races. In this sense, it is normal for Russia's education system to be different from the structure and characteristics of the education system of other countries. After this ordinary situation, after the collapse of the Soviet Union in 1991, the Russian education system updated itself and changed. In Russia, as a result of this change, the structure and characteristics of the education system have undergone many reforms and this reform process still continues. In this context, the aim of this study is to examine the structure and features of the Russian Federation education system. In this discussion, the subject is limited and the pre-school education level is emphasized. As a result of the study, the education system in Russia has a sui generis model. Although this model has been reformed in the historical process, the importance given to pre-school education has not decreased.

Keywords: Soviet Union, Russia, Education System, Preschool Education, Right to Education

Received/Gönderim 24.11.2021 – Accepted/Kabul 15.03.2022

* Doktorant, Kocaeli Üniversitesi, hall.gunay@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1503-7415

** Eğitim Yöneticisi, MEB, elifgunay2007@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4792-7343

Giriş

İkinci Dünya Savaşı sonrası uluslararası sistem iki kutuplu (Doğu-Batı Blokları) yapıya dönüşmüştür. Sovyetler Birliği Doğu Blok'unun lider gücü olarak ön plana çıkmıştır. O dönem içerisinde Sovyetlerin siyasi, askeri ve teknolojik alanda güçlü bir ülke olmasındaki önemli etkenlerden biri eğitim sistemindeki başarısından kaynaklanmıştır.

Adı geçen Birlik, 1991 yılında lağvedildi ve sonrasında bu Birlik 'ten 15 bağımsız devlet kuruldu. Rusya Federasyonu, Sovyet sonrası kurulan devletlerden biridir ve Sovyetlerin mirasçısı durumundadır. Söz konusu bu durum, Sovyetler Birliği'nin elinde var olan siyasi ve teknolojik gelişmişliğin Rusya'ya geçmesi anlamına gelmektedir. Başka bir ifade ile Sovyetler döneminde yürütülen ve uygulanan eğitim sistemi, günümüzdeki Rusya Federasyonu'nun uluslararası sistemde güçlü bir aktör durumunda bulunmasının ana kaynağıdır.

Günümüzde Rusya, Dünya'da en büyük toprak parçasına sahip olan ülkedir. Atfedilen bu ülke, 2021 verilerine göre yaklaşık olarak 146 milyon nüfusa sahiptir ve bu nüfusun %84,8'i 15 yaş üzeri kişileri kapsamaktadır. Söz konusu 15 yaş üzeri nüfusun %99,72'si okuma yazma bilmektedir (Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Departmanı: Nüfus Bölümü, 2021, s. 1). Söz konusu bu durum, Rusya Federasyonu'nun eğitime vermiş olduğu önemi göstermektedir. Bu bakımdan, özellikle Rusya'nın eğitim sisteminin yapısı ve işleyişi bu çalışmanın ana hedef noktası durumundadır.

Bu çalışmada; "Rusya'da Rus vatandaşlarına eğitim hakkı verilmekte midir?" ve "Rusya eğitim sistemi ve okul öncesi eğitimin tarihsel olarak değişim ve dönüşümü nedir?" sorusu sorulmuştur.

Araştırma sorusu ile ilgili olarak, iki varsayım bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Rus hükümeti bağlayıcı hukuki metinlerde Rus vatandaşlarının eğitim hakkını vermektedir, korumaktadır ve garanti etmektedir. İkinci olarak, Rusya'nın tarihsel olarak siyasi örgütlenmedeki rejimi ve ideolojik değişimleri, Rusya eğitim sistemini ve okul öncesi eğitim yapısını etkilemektedir.

Araştırma sorusunu yanıtlamak ve varsayımlarımızı kanıtlamak için yerli ve yabancı (özellikle Rusça kaynaklar) literatür taraması yapılmıştır. Bu bağlamda, birincil ve ikincil kaynaklar aracılığıyla; makale, kitap ve internette yayımlanmış olan elektronik ortamda elde edilen kaynaklar kullanılarak, veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler doküman analizi

çerçevesiyle incelenmektedir. Bu doğrultuda, nitel araştırma tekniği içerisinde, tarihsel araştırma modeli ön plana çıkmıştır.

Türkiye’de Rusya eğitim sistemi ve okul öncesi eğitim ile ilgili kaynakların az olması ve bu konuya ilişkin az sayıda tezin ve makalenin yazılması açısından bu çalışma literatüre katkı olarak değerlendirilmektedir.

Aralık 2019’da tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi süreci, dünyadaki eğitim sisteminde ve işleyişinde değişime sebep olmuştur. Söz konusu bu değişimden Rusya da etkilenmiştir. Türkiye’de Rusya eğitim sistemi ve okul öncesi eğitim ile ilgili bilimsel yayımların az olması, ilk başta pandemi öncesi Rusya’da eğitim sistemi ve okul öncesi eğitimin gelişim süreci ve günümüzdeki yapısını ortaya koyan bir araştırma yapmaya yönelmiştir. Bu araştırma konusunun literatürdeki eksikliği tamamlayacağı öngörülmektedir.

Bu bağlamda, çalışma 3 bölümde incelenmektedir. Birinci bölümde, eğitim hakkı kavramı bağlamında Rusya’nın bu konuya bakışı değerlendirilmektedir. İkinci bölümde, Rusya’nın eğitim sistemi inşa süreci ve yapısı ele alınmaktadır. Son bölümde ise Rusya’nın okul öncesi eğitim yapısının tarihsel süreç çerçevesinde günümüzdeki durumu irdelenmektedir.

Rusya Federasyonu’nun Eğitim Hakkına Bakışı

Temel hak ve özgürlükler içerisinde yer alan eğitim hakkı, tüm insanların doğuştan sahip olduğu ve ülkelerin herkese eşit ve ayırım gözetmeden vermesi gereken önemli bir haktır. Söz konusu bu hak, Soğuk Savaş döneminde kurumsallaşmaya başlamıştır. Soğuk Savaş döneminde yürürlüğe konulan sözleşmeler, ülkelere bu hakka ilişkin sorumlulukları bağlayıcı olmasa da ödev olarak yüklenmiştir (Gümüş, 2012, s. 119).

İnsani hak ve temel özgürlük çerçevesinde her insanın eğitim alma hakkı Rusya Federasyonu Anayasası uyarınca garanti altına alınmıştır. Söz konusu garanti edilmiş bulunan bu hak, ilk kez 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 26. maddesinin 1. bölümünde ve daha sonra 1966 Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin 13. maddesinin 1. bölümünde yer almıştır. Adı geçen bu sözleşmeler Sovyetler Birliği döneminde ortaya konulmuştur. Daha sonra Rusya Federasyonu döneminde bu konuya ilişkin ortaya konulan bir diğer sözleşme ise Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı’nın 14. maddesidir ve söz konusu bu sözleşmeye göre; “Hiç kimsenin eğitim hakkından mahrum bırakılmayacağı” ifade edilmiştir. Bu ifade, eğitim konusunda ayrımcılığı yasaklamıştır (Nikolaevna, 2015, s. 909).

Bu bağlamda ırk, milliyet, dil, cinsiyet, yaş, sağlık durumu, dine karşı tutum, inançlar, parti üyeliği, sabıka kaydı ne olursa olsun Rusya vatandaşlarının kendi topraklarında eğitim alma hakkı vardır. Söz konusu bu haklardaki kısıtlamalar ancak kanunla belirlenmektedir. Ayrıca, gelişimsel engelli vatandaşlar için gelişim bozukluklarının düzeltilmesi ve sosyal uyum sağlanması konusunda ücretsiz destek eğitimi verilmektedir (Mikhaylovna, 2012, ss. 77-78).

Rusya'da eğitim okul öncesi, temel genel ve orta mesleki eğitim olmak üzere her insan için devlet tarafından garanti altına alınmıştır ve söz konusu bu eğitimler Rusya vatandaşlarından maddi bir istek talep edilmeden karşılanmaktadır (Krestinskaya, 2018, s. 503). Rusya Federasyonu'ndaki eğitimin temel ilkeleri, Rusya Federasyonu Anayasası 43. Maddesinde belirlenmektedir. Adı geçen bu maddeye göre;

1. Herkesin eğitim hakkı vardır.
2. Devlet veya belediye eğitim kurumları ve işletmelerinde okul öncesi, temel ve orta mesleki eğitimin verilmesini ve söz konusu bu eğitimlerin ücretsiz olmasını garanti etmektedir.
3. Herkesin rekabetçi bir temelde, bir eyalet veya belediye eğitim kurumunda ve bir işletmede ücretsiz olarak yükseköğrenim görme hakkı vardır.
4. Temel genel eğitim zorunludur. Söz konusu zorunlu olan eğitimi Ebeveynler, çocuklarına sağlamakla sorumludur.
5. Rusya Federasyonu, federal devlet eğitim standartlarını belirlemektedir ve çeşitli eğitim ve kendi kendine eğitim biçimlerini de desteklemektedir (Konstitutsiya RF, 2021, s. 1).

Eğitim Sistemi

Rus eğitim sisteminin bugünkü oluşumu, yapısı ve durumunu doğru bir şekilde inceleyebilmemiz için Rus eğitim sisteminin geçmişini de irdelememiz gerekmektedir. Bu nedenle, bu bölüm 3 alt başlığa ayrılmaktadır. İlk olarak, Rus eğitim sisteminin başlangıcı olan 1917 öncesi dönemi ele alınmaktadır. Daha sonra Sovyet dönemindeki reformlara ve o dönemki yeni eğitim sistemine değinilmektedir. Son olarak ise 1991'den günümüze Rus eğitiminin gelişimi üzerinde önemli bir etkisi olan kurumları ve bu kurumların güncellenmesine genel bir bakış sunulmaktadır.

1917 Öncesi Eğitim Sistemi

Rusya, 17.yüzyılın ikinci yarısından sonra siyasal örgütlenme aşamasına girmiştir. O dönem içerisinde genellikle “Süleyman’ın Atasözleri”, “Sirakhov’un oğlu- İsa’nın Bilgeliği” gibi din derslerinin verildiği okul dışı eğitim sistemi mevcuttur. Ancak, söz konusu bu din derslerinin yapısının oluşumu 10. yüzyıla kadar gitmektedir.

Rusya’da din pedagojisinin oluşumu 988 yılında Hristiyanlığın kabul edilmesiyle başlamıştır. Adı geçen bu dinin doğru bir şekilde Rus halkına öğretilmesi ve diğer Slav bölgelerine yayılmasının sağlanması amacıyla kiliseler açılmıştır (Sitarov, 2004, ss. 87-88). Kiliselerde, rahipleri ve devlet görevlilerini eğitmek amacıyla 300 öğrenci kapasitesinde okul kurulmuştur. Yaroslov tarafından Novgorod’da kurulan bu okulda, Rus din pedagojisinin ve Rus milletinin kişilik yapısı ve ahlaki olarak erdemli bir yaşam tarzının temel nitelikleri öğretilmeye çalışılmıştır (Alekseyevich, 2019, ss. 210-211).

Rus topraklarında Slav Knezlikleri, 11. ve 13. yüzyıllarda Moğol-Tatar boyunduruğu altında kısmi egemenlik şeklinde ömrünü sürdürmüştür. Bu dönemde, Rus eğitim yapısının odak noktası manastırlardır ve bu manastırlarda okuma, yazma ve el sanatları öğretilmiştir (Alekseyevich, 2019).

Rusya’da okul sisteminin oluşumu Patrik Filaret yönetimi ile 17. yüzyılda başlamıştır. Ancak, bu dönemde ulusal okul sistemi gelişmemiştir ve bu durum Aydınlanma Çağı dönemine kadar sürmüştür. Başka bir ifade ile ulusal okul sisteminin gelişimi Aydınlanma Çağı dönemi ile başlamıştır. Söz konusu bu dönemde Rus eğitim sistemi, Batı Avrupa modeli tarafından yönlendirilen bir devlet eğitim sistemine doğru yönelmiştir. Yani, yerli eğitimin Batılılaşmasına yönelik bir eğilim söz konusudur. Bu eğilime, başta Ortodoksluğun temel ilkelerine aykırı olarak gören din adamları karşı çıkmıştır. Rus Çarlığı, bu durum nedeniyle eğitim reformlarına önyargılı davranarak yeni eğitim reformlarını zorlaştırmıştır (Sitarov, 2004, ss. 105-106). Ancak, söz konusu bu durum 18. yüzyıla kadar sürmüştür.

Rusya’da 17. yüzyılda özellikle din adamlarının karşı çıkmış olduğu ve Çar tarafından zorlaştırılan eğitim reformları, 18. yüzyıl ile birlikte dönemin konjonktürel yapısına göre değişime gitmiştir. Söz konusu bu değişimin en önemlisi Rus eğitim sisteminin laikleşme sürecidir. Ancak, Rusya Çarlığı bu sürece ihtiyaçtan dolayı geçmiştir. 18. yüzyılın başında Rus Çarlığı’nda, ekonomik ve sosyal dönüşümler yaşanmaya başlamıştır. Fakat, bu dönüşüme

sağlıklı bir şekilde geçilebilmesi için çok sayıda işinde uzman ve nitelikli eğitilmiş bireylere ihtiyaç duyulmuştur (Alekseyevich, 2019).

18. yüzyılda Rus eğitim sisteminde sadece kimlik yenilenmesi gerçekleşmemiştir. Aynı dönemde, yeni eğitim kurumları oluşturulmuştur. Bu kapsamda; mühendislik, denizcilik, mimarlık, öğretmenlik ve "Matematik ve Seyrüsefer Bilimleri" adı altında ilkokullar kurulmuştur. Adı geçen bu yeni kurumlar kamu ve özel olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. Özellikle devlet ilkokulları genel nüfusun erişebileceği, 10-15 yaş arası çocukları kapsayan ve işletmelerde alt hizmet personeli yetiştirmek için kurulan okullardır. Daha sonra bahsedilen ilkokullar meslek eğitimi için hazırlık aşaması olarak görülmüştür. Bu nedenle, okulların eğitim programı okuma, yazma, aritmetik ve geometri derslerini içermiştir (Sitarov, 2004).

Ayrıca, Rusya'da ilkokullar ile birlikte ordu ve donanmanın alt askeri personeli yetiştirmek için tasarlanan garnizon ve bahriye okulları da açılmıştır. Aynı zamanda yükseköğretim kurumları ve üniversiteler de kurulmuştur. Kısaca, Rus Çarlığı dönemindeki eğitim sistemi, genç kuşağa öğretmek için geleneksel biçim ve yöntemlere odaklanan ve geleneksel olarak sabit eğitim programlarını kullanan, düzensiz bir eğitim sistemidir (Alekseyevich, 2019).

Sovyet Dönemi Eğitim Sistemi

Bolşevik devrimi sonrası Sovyet Rusya'sında yaşanan "kültür devrimi" Sovyetlerin eğitim sistemini etkilemiştir. İlk olarak 16 Ekim 1918 tarihli Merkez Yürütme Komitesi'nin bir kararnamesi ile birleşik bir işçi okulu oluşturulmuştur. Sovyet Rusya'sı 1920'li yıllarda 5 ve 7 yıllık eğitim planı başlatmıştır ve söz konusu bu planlamalarla özellikle ilköğretim ve mesleki eğitim alanında önemli gelişim sağlanmıştır.

1926 yılında Sovyetler 'deki eğitim reformları öncelikle eğitimin yapısı ve içeriği ile ilgili olarak sadece niceliksel değil aynı zamanda niteliksel değişiklikler de meydana getirmiştir. Ayrıca, bu reformlar ile üç yıllık bir eğitim süresi olan teknik okullar ana mesleki eğitim türü haline getirilmiştir (Alekseyevich, 2019).

Bu dönemde, Sosyalist Sosyal Bilimler Akademisi, K. Marx ve F. Engels Enstitüsü ve Kırmızı Profesörler Enstitüsü dâhil olmak üzere çeşitli profillerde birçok araştırma kurumu oluşturulmuştur. Eğitim faaliyetleri Komünist Parti Merkez Komitesinin ilgili bölümü tarafından yönetilmiştir. Yapılan reformlar sonucunda "Sovyet Bilimi" birçok alanda dünya düzeyine ulaşabilmiştir.

1984 yılında, günümüzdeki genel eğitim ve mesleki okullar ile ilgili Rusya Eğitim Sistemini de etkilemiş olan reform metni kabul edilmiştir. Temel Yönergeler olarak adlandırılan bu metin, ilkokulu 6 yaşında başlatırken, ortaöğretimi 10 yıldan 11 yıla çıkarmıştır. Ayrıca, 10. veya 11. sınıflara ulaşan Rus gençlerin, gelecekteki meslekleri için bilinçli seçimlerine odaklanan işgücü eğitimi de düzenlenmiştir (Dneprov, 2011).

Rusya Federasyonu Dönemi Eğitim Sistemi

Rusya Federasyonu, 1991 yılının son ayında Sovyetler Birliği'nin lağvedilmesi sonrası yeniden siyasi olarak örgütlenen bir devlettir. Adı geçen bu devlet, Sovyetler Birliği'nin lağvedilmesi sonrası adeta "sudan çıkmış balığa" dönmüştür. Söz konusu bu durum, Rusya Federasyonu'nda bir süre siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda çöküntüye uğranılmasına sebep olmuştur. Bu çöküntü atmosferi, eğitim sistemini neredeyse ortadan kalkma durumuna getirmiştir. Ancak Rusya tarihsel olarak eğitim yapısına önem veren bir yapıya sahip olmasından dolayı eğitim sisteminin çöküşüne izin vermemiştir. Bunun için de ilk olarak 1992 yılında "Eğitim Yasası"nı yürürlüğe koymuştur. (Dneprov, 2011, s. 133).

Rusya eğitim sisteminin oluşumu ve gelişimi açısından öncü bir düzenleme olan Eğitim Yasası, 1996 yılında "Yüksek ve Lisansüstü Eğitim Yasası", 2002 yılında Rusya'nın piyasa ekonomisine tamamen geçmesi, 2003'te Bolonya sürecine katılımı gibi düzenlemeler ile günümüzdeki Rusya eğitim sisteminin kolonu olmuştur. Söz konusu bu kolonun güçlendirilmesi adına 2012 yılında "Federal Eğitim Yasası" çıkarılmıştır (Koçkar, 2019, ss. 74-76).

Rusya Federasyonu'ndaki eğitimin temel ilkelerini belirleyen "Federal Eğitim Yasası"dır. Adı geçen bu yasada; "Eğitim, sosyal açıdan önemli bir fayda olan ve bir kişinin, ailenin, toplumun ve devletin çıkarları doğrultusunda yürütülen tek amaçlı bir yetiştirme sürecidir. Söz konusu bu süreçte bir kişinin entelektüel, ruhsal, ahlaki, yaratıcı, fiziksel ve mesleki gelişim amacıyla belirli bilgi, beceri, deneyim ve yetkinliğini sağlamaktır" (Vladimirovna, 2016).

Federal Eğitim Yasası, Rusya'daki eğitim sisteminde bir dizi reformlar başlatmıştır. Söz konusu bu reformlar ile her yaşta eğitimin alınması, eğitim kurumlarının özerk niteliğinin korunması gibi düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca, eğitime yüksek bütçe ayrılarak üniversitelerin tüm yetki ve denetimi Federal Eğitim ve Bilim Bakanlığına devredilmiştir (Federal'nyy Zakon, No 273).

Federal Eğitim Yasasında Rusya'daki eğitim seviyesi tanımlanmıştır. Bu bağlamda Rusya'da eğitim sistemi; Okul öncesi, Genel ve Yüksek Öğretim olmak üzere 3 halkadan oluşmaktadır (Baffet, 2018, s. 1). Okul öncesi ile ilgili ayrıntılı bilgiler 4. bölümünde anlatılacaktır. Bu çerçevede, bu bölümde Rusya'daki eğitim sisteminin diğer halkaları açıklanacaktır.

Bu bağlamda ilk olarak Genel Eğitim, Sovyetlerin son başkanı Gorbaçov dönemi öncesinde (1985) on yılı kapsamaktayken, daha sonra on bir yıllık bir öğrenim süresine göre dönüşmüştür ve bu eğitim süresi Rusya tarafından mecbur kılınmıştır (Koçkar, 2019, s. 17). Bu aşamada ayrıca, Mesleki Eğitim sistemi de yer almıştır. Rusya tarafından mecbur edilen eğitim sistemi kendi bünyesinde 3 dönemden oluşmuştur ve bunlardan ilki, okul öncesi eğitim sonrası başlanılan ilköğretim dönemidir.

Söz konusu bu dönem, 1. sınıftan başlanılarak 5. sınıfa kadar sürmektedir. İkinci dönem ilkokulun devamı ortaokul olarak adlandırılır ve 10. sınıfa kadar devam etmektedir. Son dönem ise 10. ve 11. sınıfları içeren lise dönemidir (Gosuslugi, t.y). Öğrenciler, bu süreci, 17-18 yaşında bitirmektedir (Koçkar, 2019). Rus öğrenciler zorunlu bu eğitim süresi boyunca ücret ödemediği eğitim alma hakkına sahiptir (consultant.ru, 2021). İkinci halkada yer alan diğer eğitim modeli Mesleki Eğitim sistemi, Meslek Liseleri ve Meslek Yüksek Okulları'ndan oluşmaktadır.

Rusya'da genel eğitimde, kişinin entelektüel, ahlaki, duygusal ve fiziksel gelişimi amaçlanmaktadır. Ayrıca, söz konusu bu eğitim programında öğrenciler meslek seçimini yaparak kendilerini geleceğe hazırlamaktadır. Mesleki Eğitim sistemi ise öğrencilerin geleceklerini şekillendiren bir eğitim modelidir. Mesleki eğitim programlarına katılmak için herhangi bir giriş sınavına girmek gerekmemektedir. Söz konusu bu eğitim, Üniversite seviyesinde olmayan bir eğitimidir ve akademik derece kazandırmamaktadır. Bu eğitim programı Türkiye'deki ön lisans programına benzemektedir. Programı tamamlayanlar önünde 2 seçenek mevcuttur: Bunlardan birincisi, mesleki faaliyetlere devam etmek, diğeri ise üniversite seviyesinde yükseköğrenim kurumlarına girme yolunu aramaktır (rbg24.ru, 2016).

Üçüncü halka, Yükseköğretim aşamasıdır. Söz konusu bu aşama; Uzmanlık, Yüksek Lisans, Doktora, Uzmanlık Eğitimi ve Sanatta Yeterlilik olarak yapılandırılmıştır (Baffet, 2018).

Rusya Federasyonu'ndaki eğitim sistemini, çeşitli ve farklı bileşenlerden oluştuğu için kısaca tanımlamak zordur. Bu bakımdan bu bölüme kurumlar

üzerinden ağırlık verilmiştir ve söz konusu bu kurumlar Rusya Federasyonu eğitim sisteminin ana halkasıdır. Kısaca Rusya'daki Eğitim kurumlarında, eğitim organizasyonları özel olarak geliştirilmiştir ve bu eğitim kurumları planlar ve kurallar çerçevesinde yürütülmektedir.

Rusya'da Okul Öncesi Eğitim

Çocukların ilk öğretmeni ebeveynleridir ve bu ebeveynler çocuklarını bebeklik döneminden itibaren fiziksel, zihinsel ve ahlaki yönden eğitmek ile sorumludurlar. Okul öncesi eğitim organizasyonları, ailelere eğitiminin bir sonraki aşamasında ve bilgi edinmede yardımcı olmak için tasarlanmaktadır. Söz konusu bu eğitim organizasyonu, Rusya'da dinamik bir şekilde sürekli güncellenmekte, değiştirilmekte ve geliştirilmektedir. Bu bağlamda, Rus okul öncesi eğitim sistemi tarihsel bir süreç çerçevesinde bu bölümde değerlendirilmektedir.

Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Süreci

Rusya'da okul öncesi eğitim kurumu ilk defa 1863 yılında Petersburg'da açılmıştır. Söz konusu bu yeni eğitim kurumu "Halk Anaokulu" adıyla nüfusun alt tabakalarındaki kent sakinlerinin çocukları için kurulmuştur ve ailelerden bu eğitimin karşılığında maddi bir ödenek alınmamıştır. Eğitim sistemindeki bu yeni kurum yapısı özel sektörün ilgisini çekerek aynı dönem içerisinde Simonovich aydınlarının çocukları için ücretli özel bir anaokulu açılmıştır (Yadeshko ve Sokhina, 1978, s. 429).

Okul öncesi eğitim kurumu 20. yüzyılın başlarından itibaren ücretli ve ücretsiz olmak üzere oldukça fazla sayıda açılmıştır. Açılmış olan bu anaokulları, Rusya'da okul öncesi eğitim metodolojisinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Söz konusu bu gelişmeler, okul öncesi çocuklarına eğitim biçimleri ve yöntemleri hakkında sistematik notların yayınlandığı ilk derginin oluşturulmasının zeminini hazırlamıştır. Atfedilen ilk dergi, "Anaokulu" adıyla Simonovich tarafından düzenlenmiştir. Dergi, Avrupa ülkeleri dahil olmak üzere birçok devlette yayımlanmıştır ve yayımlanan bu metinlerde okul öncesi çocukların nasıl eğitilmesi gerektiği konusunda bilgi verilmiştir (Sevast'yanova, 2018, s. 1).

Okul öncesi çocukların ilk eğitiminin teşviki için 1871 yılında St. Petersburg Derneği kurulmuştur. Dernek, eğitimciler için kurslar ve konferanslar düzenlemiştir. Söz konusu bu çalışmaların neticesinde 1914'te ülkede 150 anaokulu açılmıştır. O dönem içerisinde ülkede siyasi yapı değişmiştir. Bolşevik ihtilali ile birlikte Rus Çarlığı'nın yıkılması ve daha sonra kurulan

sistemin ideolojisi okul öncesi eğitim kurumlarının da artmasına sebep olmuştur. Netice olarak, anaokulu sayısı 1917'de 280, 1918 yılında 400 ve 2020'de 4.723'e yükselmiştir (Balandina, 2018, s. 1).

Sovyetler Dönemi Okul Öncesi Eğitim

Rus tarihi açısından 1917 Bolşevik Devrimi önemli bir olaydır. Adı geçen bu devrim, Slav topraklarında siyasi, ekonomi, ideoloji ve sosyal yaşam konusunda siyasi yönetim değişikliğine neden olmuştur. Başka bir ifade ile Rus Çarlığı yıkılmış ve daha sonra yerine Sovyetler Birliği kurulmuştur. Rusya'daki söz konusu bu siyasi örgütlenme değişimi eğitim sisteminde de bir takım reformlara neden olmuştur. Bu reformlar, Sovyet sisteminin benimsemiş olduğu komünist ideoloji bağlamında kurgulanmıştır. Ayrıca, Türkiye'deki köy okulları yapısı gibi komünist ideoloji çerçevesinde sosyal yaşamı düzenlemek adına polit teknik eğitimler de verilmiştir (Alekseyevich, 2019, ss. 207-208).

Sovyetler 'de eğitim sistemi okul öncesi eğitim, genel ve mesleki ortaöğretim, uzmanlık ve yükseköğretim kurumlarından oluşmaktadır. Bu bağlamda okul öncesi kurumlar, devlet eğitim sisteminin ilk halkası durumundadır (Yadeshko & Sokhina, 1978). Söz konusu bu eğitim sisteminin başlangıcı, 20 Aralık 1917'de "Okul Öncesi Eğitim Bildirgesi" nin kabul edilmesi ile atılmıştır. Adı geçen bu belgede, okul öncesi eğitim alma yaşına ulaşmış tüm çocuklar için eğitimin ücretsiz bir şekilde karşılanacağı beyan edilmiştir. Bu durum sonrasında yukarıda belirttiğimiz okul öncesi kurumlarının hızlıca artması, söz edilen bu belgenin kabul edilmesi sayesinde gerçekleşmiştir. Bu çerçevede, 1918'de okul öncesi kurum sayısı ile 1920 yılında kurulan anaokulu sayısının yaklaşık olarak 12 kat artmasını "Okul Öncesi Eğitim Bildirgesi" nin bir sonucu olarak ifade edebiliriz (Sevast'yanova, 2018).

"Okul Öncesi Eğitim Bildirgesi" nin kabul edilmesinden 1 yıl sonra Moskova Devlet Üniversitesi'nde okul öncesi bölümü olan bir pedagoji fakültesi kurulmuştur. Daha sonra adı geçen bu fakülte, Moskova Devlet Pedagoji Enstitüsü'ne dönüştürülmüştür (Yur'yevna, 2016).

İlk "Anaokulu Çalışma Programı" 1934'te yayımlanmıştır. Daha sonra okul öncesi kurumların işleyişinin yapısını ve özelliklerini belirleyen "Anaokulu Şartı" ve "Anaokulu Öğretmenleri Kılavuzu" 1938 yılında yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yürürlüğe giren metinlerin içerisinde çocukların eğitim pedagojisi bölümlerine de yer verilmiştir (Sevast'yanova, 2018).

2.Dünya Savaşı sonrası yıllarda, çocukların iki aylıktan itibaren kabul edildiği bir anaokulu ortaya çıkmıştır. Bu durumun ortaya çıkmasındaki en büyük neden, savaş döneminde oluşan ekonomik enkazın kaldırılması amacıyla insan gücüne duyulan ihtiyaçtır. Kadınları savaşın harap ettiği ekonomiye dâhil etme ve onlara eğitim ve kariyer gelişimi için gerekli koşulları sağlama ihtiyacı, okul öncesi eğitim sistemini dönemin şartları gereği güncellenmeye gitmiştir (Bodrova vd., 1989).

1960'larda, ülkedeki okul öncesi kurumların çalışmalarında tek zorunlu belge haline gelen kapsamlı bir anaokulu eğitim programı oluşturulmuştur. Sovyet Pedagojik Bilimler Akademisi'ndeki okul öncesi eğitim araştırma enstitüsü tarafından hazırlanan bu belge, okul öncesi kurumların nasıl çalışması gerektiği ile ilgili olarak yürürlüğe girmiştir. 1980'lerde bu belgenin yerini Model Anaokulu Eğitim ve Öğretim Programı almıştır. 1960 yılında kabul edilen yönetmelik "Okul öncesi çocuklar için birleşik bir komünist yetiştirme sistemini uygulamak" amacıyla oluşturulduğunu belirtirken (Yur'yevna, 2016), 1980'li yılın sonunda kabul edilen metinde ise, 1960'lı yıllardaki ideolojik saplantıların giderildiği görülmüştür. Bu durumun temel nedeni, o dönemki Sovyet Lider Gorbaçov'un kabul etmiş olduğu Glastnost (Açıklık) ve Perestrojka (Yeniden Yapılandırma) reformlarıdır.

Günümüzdeki Okul Öncesi Eğitim

1989 yılında, okul öncesi eğitim sisteminin güncellenmesini sağlayan "Okul Öncesi Eğitim Kavramı" kabul edilmiştir. Adı geçen bu kavramın uygulanması adına bir takım yasal mevzuatların oluşturulması gerekmiştir. Nitekim, okul öncesi eğitim kurumlarının temel işlevleri olarak çocukların fiziksel sağlıklarının korunması ve güçlendirilmesi, zihinsel ve kişisel gelişimlerinin sağlanması olarak tanımlanan "Okul Öncesi Kurumlar Geçici Yönetmeliği" kabul edilmiştir. 1992 yılında kabul edilen bu yönetmelik ile okul öncesi eğitim kurumlarının yasal statüsü, işlevleri ve sorumlulukları belirlenmiştir (Yur'yevna, 2016, ss. 16-17).

Rusya Eğitim Bakanlığı, 2 ay ile 3 yaş ve 3 ile 7 yaş arasındaki çocukların okul öncesi eğitime ulaşması adına bir dizi önlem paketleri devreye sokmaktadır. Moskova merkezli başlatılan "Çocuklu Aileler İçin Destek" projesi, Rusya Eğitim Bakanlığı tarafından söz konusu devreye sokulan önlem projelerinden biridir. Adı geçen bu önlem projesinin temel amacı, okul öncesi çocukların ebeveynleri için ücretsiz olarak destek ve yardım sağlanan danışma merkezlerinin kurulmasıdır. Rusya Eğitim Bakanlığı, bu tür danışma

merkezlerinin oluşturulması için okul öncesi eğitim programları uygulayan eğitim kuruluşlarına teknik ve uzman destek sağlamaktadır (Minprosveshcheniya Rossii, 2021).

Rusya'da 2021 verilerine göre yaklaşık olarak 7,6 milyon okul öncesi çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların 6,08 milyonu kentsel alanlarda ve 1,49 milyonu ise kırsal kesimlerde yaşamaktadır. Söz konusu bu çocukların okul öncesi eğitim alabilmeleri için yaklaşık olarak 47,8 bin anaokulu kurulmuştur. Bu okulların 25,9 bini kentsel alanlarda ve 21,8 bini ise kırsal kesimlerde yer almaktadır. Özellikle 3 ile 7 yaş arasındaki çocuklara okul öncesi eğitim sağlanması adına kurulan eğitim kurumunun oranının %99,08 (Minprosveshcheniya Rossii, 2021) olması, Rusya'nın okul öncesi eğitime vermiş olduğu değeri göstermektedir.

Sonuç

Rusya Federasyonu'ndaki eğitim sistemi, devlet eğitim standartları ve bunları uygulayan eğitim ağları tarafından düzenlenen, denetim ve yönetim organlarına bağlı birbirinden bağımsız kurumlardan oluşan bir dizi eğitim programından oluşmaktadır.

Söz konusu bu eğitim programlarının oluşumu ve gelişimi, Rus tarihinin her aşaması dikkate alınarak analiz edilmelidir. Bu bağlamda, Rus eğitim sisteminin gelişim sürecinin en net bir şekilde fotoğrafını çekmek için, o ülkedeki söz konusu eğitim sisteminde devam eden reformların mantığı takip edilmelidir.

Sovyetler öncesi dönemde adı geçen sistem tek bir kişinin belirlediği ve başlattığı bir yapıyken, daha sonraki dönemde Sovyetlerin benimsemiş olduğu devlet ütopyasına göre kendi ideallerini, ilkelerini ve sosyal yaşam koşullarını yansıtan bir sisteme dönüşmüştür. Günümüzde ise uluslararası sistemin konjonktür yapısı ve teknolojik gelişmişliğe göre yeniden düzenlenerek eğitim sistemi güncellenmiştir ve bu reform süreci özellikle dünyada gerçekleşen olaylara göre yeniden düzenlenebilmektedir. Bu bakımdan, Aralık 2019'da Dünya'yı etkisi altına alan küresel salgın süreci ve sonrası Rus eğitim sistemindeki reformların olup olmadığının veya reformların neleri kapsadığının incelenmesi, incelenmesi gereken başka bir konudur.

Rusya Federasyonu, okul öncesi eğitim kurumlarını ana eğitim rezervlerinden biri olarak görmektedir. Bu durumun temel nedeni, genellikle 3 ile 7 yaş arası okul öncesi çocuklar için bir eğitim kurumu olmasıdır. Söz konusu bu eğitim yapısında, okul öncesi çocuklarda genel bir kültürün oluşturulması, fiziksel,

ahlaki ve kişisel niteliklerin geliştirilmesi ve eğitim faaliyetleri için ön koşulların oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca, çocukların akranlarıyla iletişim kurma becerilerini geliştirmek ve ebeveynlerinin istihdam sorununa kamusal bir çözüm aramak için tasarlanmaktadır. Ayrıca çocukların okuma-yazma ve aritmetik becerileri kazanmasını da sağlamaktadır.

Kaynakça

- Alekseyevich, S. V. (2019). Istoriya Obrazovaniya v Rossii: dosovetskiy i sovetskiy periody. *Znaniye. Ponimaniye. Umeniye*. No:1. 201-211.
- Baffet, D. (2018). *Sovremennaya Sistema Obrazovaniya v Rossii*.
<http://newspolitics.ru/sovremennaya-sistema-obrazovaniya-v-rossii.html/>. (Erişim tarihi: 01.10.2021)
- Balandina, A. (27.09.2018). *Fabrika Shlifovke: zACHEM Rossii Detskiye Sady*.
<https://www.gazeta.ru/social/2018/09/25/11997355.shtml/>. (Erişim tarihi: 04.10.2021)
- Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Departmanı: Nüfus Bölümü (02.10.2021).
https://countrymeters.info/ru/Russian_Federation#population_density/. (Erişim tarihi: 02.10.2021)
- Bodrova E. B., Davydov, B. & Sterkina, P. (1989). *Opyt Postroyeniya Psikhologo-pedagogicheskoy kontseptsii doshkol'nogo vospitaniya*. Publikatsii VSHE. No:3.
consultant.ru (01.09.2021). *Doshkol'noye Obrazovaniye*.
http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_140174/f9d3e8f84b9df44048ffe94083eebf76a34bf6a3/. (Erişim tarihi: 02.10.2021)
- Dneprov, Э. Д. (2011). *Noveyshaya Politicheskaya Istoriya Rossiyskogo Obrazovaniya: Opyt I Uroki*. Moskova: Marios.
- Federal'nyy Zakon (01.09.2021).
http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_140174/27f9ddea0cccf9a6b90bb2cb8b545d436f18157b/. (Erişim tarihi: 02.10.2021)
- Gosuslugi, (t.y). *Sistema Obrazovaniya v Rossii*.
https://www.gosuslugi.ru/situation/obtain_education/education_system_in_Russia/. (Erişim tarihi: 04.10.2021)

Gümüş, A. T. (2012). *Eğitim Hakkının Dönüşümü*. Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 3(1). 119-134.

Koçkar, R. (2019). *Rusya'da Eğitim Sistemi ve Açık ve Uzaktan Öğrenmenin (AUÖ) Başlangıcından 2019 Yılına Kadar Gelişimi*, Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Konstitutsiya RF (19.09.2021). <https://constitutionrf.ru/rzd-1/gl-2/st-43-krf/>. (Erişim tarihi: 01.10.2021)

Krestinskaya, L. V. (2018). K Voprosu O Kodifikatsii Norm Ob Administrativnoy Otvetstvennosti Za Narusheniye Zakonodatel'stva Rossiyskoy Federatsii Ob Obrazovanii. *Vestnik Omskoy yuridicheskoy akademii*, 15(4). 502-506.

Mikhaylovna, B. (2012). Sistema Obrazovaniya v Rossiyskoy Federatsii. *Pedagogicheskoye Masterstvo: materialy* içinde. O.A. Shul'g, Moskova: Molodoy Uchenyy, 77-80.

Minprosveshcheniya Rossii (2021). Doshkol'noye Obrazovaniye. https://edu.gov.ru/activity/main_activities/preschool_education. (Erişim tarihi: 11.10.2021)

Nikolaevna, D. A. (2015). Pravo Na obrazovaniye kak odno iz konstitutsionnykh prav cheloveka. *Gosudarstvo i pravo* içinde. Akhmetova Galiya Zufarovna. Kazan': Molodoy Uchenyy, 909-911.

rbg24.ru (04.01.2016). *Rusya'nın Eğitim Sistemi Nasıl?*. <https://rbg24.ru/news/rusyanin-egitim-sistemi-nasil-1279.html/>. (Erişim tarihi: 03.10.2021)

Sevast'yanova, M. (27.09.2018). *My prikhodim v detskiy sad, ili Istoriya doshkol'nogo obrazovaniya v Rossii*, <https://activityedu.ru/Blogs/preschool/my-prihodim-v-detskiy-sad/>. (Erişim tarihi: 03.10.2021)

Sitarov, B.A. (2004). *Didaktika*. Moskova: Akademiya

Vladimirovna, T. Y. (2016). Sovremennaya Sistema Obrazovaniya v RF, *Tsentral'skiy no-gumanitarnogo obrazovaniya*, 7, 1-18.

Yadeshko, V. I. & Sokhina, F. A. (1978). *Doshkol'naya Pedagogika*. Moskova: Prosveshcheniye.

Yur'yevna, P. L. (2016). Istoriya Razvitiya Doshkol'nogo Obrazovaniya v Rossii. *Obrazovatel'naya Sotsial'naya Set*, 1-21.

Understanding Authoritarian Restoration in Egypt after Arab Spring

*Nebahat Tanrıverdi Yaşar**

Abstract: Among the studies, those focusing on the relation between state and society reveal how the authoritarian regime survived from democratic pressures and continued to preserve power in the Middle East. Thus, in a similar vein, inspired by Historical Sociology, this study argues that the Egyptian state historically established authoritative relations with society through adopting façade party politics and corporatist formula. This study aims to draw attention to the fact that these historical legacies that had formulated the authoritarian regime have implied certain constraints on key actors as well as provided them vital resources, and thus enabled the authoritarian restoration in Egypt.

Keywords: Arab Spring, Egypt, Authoritarian Restoration, Corporatism, Party-politics, Historical Sociology

Arap Baharı Sonrası Mısır'daki Otoriter Restorasyonu Anlamak

Öz: Devlet-toplum ilişkisine odaklanan çalışmalar, Ortadoğu'da otoriter rejimlerin demokratik baskılardan nasıl kurtulduğunu ve iktidarlarını korumaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, benzer bir şekilde, Tarihsel Sosyolojiden esinlenen bu çalışma, Mısır devletinin tarihsel olarak göstermelik parti siyaseti ve korporatist formülü benimseyerek toplumla otoriter ilişkiler kurduğunu savunuyor. Bu çalışma, otoriter rejimi formüle eden bu tarihi mirasın, bir yandan kilit aktörlere belirli kısıtlamalar getirdiğine diğer yandan da onlara hayati kaynaklar sağladığına ve böylece Mısır'da otoriter restorasyonu mümkün kıldığına dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Mısır, Otoriter Restorasyon, Korporatizm, Parti Siyaseti, Tarihsel Sosyoloji

Received/Gönderim 20.12.2021 – Accepted/Kabul 29.05.2022

*PhD Candidate, Middle East Technical University, CATS Fellow, German Institute for International and Security Studies nebahat.tanriverdi@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0307-0322

Atf Bilgisi / Citation: Tanrıverdi Yaşar, N. (2022). Understanding Authoritarian Restoration in Egypt after Arab Spring. *Journal of Middle East Perspectives*, 1(1): 61-80.

Introduction

The mass protests in the summer of 2013 and following military intervention on July 3, 2013, in Egypt demonstrate that the collapse of an authoritarian regime is not an easy process. The outcome of the transformation process started in 2011 in Egypt has been the authoritarian restoration rather than a democratization process. The authoritarian restoration and continuing persistence of the authoritarian regime in Egypt requires a re-visiting of the works on authoritarianism, especially those focused on the Middle East. Among the studies, those focusing on the relation between state and society reveal how the authoritarian regime survived from democratic pressures and continued to preserve power in the Middle East. Thus, in a similar vein, this study argues that the Egyptian state historically established authoritative relations with society through adopting façade party politics and corporatist formula. This study aims to draw attention to the fact that these historical legacies that had formulated the authoritarian regime have implied certain constraints on key actors as well as provided them vital resources, and thus enabled the authoritarian restoration in Egypt. To reach these aims, this study first discusses the mainstream approaches to democratization and authoritarianism. After the assessment of the historical roots of authoritarianism in Egypt, the final part of the study evaluates the authoritarian restoration in the country.

Two Camps of the Literature on Authoritarianism and Democratization

In regime transitions theories, there are two mainstream approaches: *the macro-oriented structuralist approaches* that emphasized structural and configurational explanations; and *agency-based process-oriented approaches* that focus on the process of change, the political variables, the political actors, and their strategies. The structuralist approaches are preoccupied with macro-level social, historical, and/or economic conditions, while the process-oriented approaches tend to analyze micro-level variables, which are based on the reconstruction of individual cases. This is not the only main difference, but there is a more fundamental division between these two approaches concerning the political choices in political actions. For the structuralist approaches, the political choices in political actions are shaped by the exogenous and/or endogenous structural constraints. The process-oriented approaches, in contrast, assume that the political choices in political actions are the outcome of the actor's strategic calculations which have been shaped by

their cognitive and normative perceptions and calculations of preferences and constraints.

The opening up of the system is indeed usually correlated with the decisions of and negotiations between ruling elites and opposition in the process-oriented approaches. The role of “the individuals and groups which hold the power of decision” (Perthes, 2004) on social and political actions emerges as a significant framework in a recent analysis. Referring to Robert Dahl’s assumption that “key economic and social decisions” are made by “tiny minorities”, Peter Bachrach (2010) underlines the significant role played by political elites in a democracy. Inspired by Dankwart Rustow’s dynamic model of democratization, process-oriented approaches emphasize the strategic choices made by political elites; stress the process, and observe the decision-makers, the calculation of their actions, and the strategies to explain the breakdown of authoritarian regime and democratization. As long as, the ruling coalition has the capacity to maintain political exclusion, the restriction of political arena, political and economic participation; and the opposition do have neither democratic agenda nor capacity to challenge the ruling coalition/regime; it is unlikely to occur a transition from authoritarian to a democratic regime. Moreover, the interest calculation of the ruling coalition and opposition define their stance on democracy. The formation of a liberalizing coalition that exists of the soft-liner of an authoritarian state and the moderate or truly democratic opposition is the common characteristic of a democratic transition period (O’Donnell, 1999).

The noteworthy fact here is that approach does not imply a democratizing mission to any specific class. The process-oriented approaches are in general against the assumption “that the transition to democracy is a worldwide uniform process, that it always involves the same social classes, the same types of political issues, or even the same methods of the solution” (Rustow, 1995, p. 67). This perception implies that there may be many roads to democracy. Similarly, there may be differences among the actors due to conflicts in changing timeframes in the same country. As Rustow (1995) mentioned, this approach provides a dynamic model of the transition for the possibility of such differences. However, a fundamental weakness of this process-oriented approach is that actors are freestanding agents, independent of any political, economic, social, and/or historical context. Yet such structural determinants are crucial in explaining the agents and their strategies which have also changed over time.

The decisions made by these factions are highly influential during the transition. However, it should be noted that oppositional groups are not self-directed from class interests; because *“they (class interests) are historically constructed by movements, organizations, and leadership that act in some particular environment of influences and opposition, possible alliances and enmities.”* (Rueschemeyer, Stephens, & Stephens, 1993, p. 75). Hence factions in oppositional groups represent different interests at different historical periods whereas different social classes act as agents of democratization under different conditions. On one hand, the relationship between state and society and on the other hand, the shifts in the balance of class power have causal links with the emergence of pro-democracy agents and democratization (Rueschemeyer et al., 1993).

Specifically, in late-developing countries, the special character of industrialization and the central role that state sponsorship nurture the development of private sector capital and labor in financial, social, political, and infrastructural means and rises social forces capable of amassing sufficient power to challenge the authoritarian state and impose a measure of policy responsiveness upon it (Bellin, 2002). Moreover, state sponsorship also undermines the enthusiasm of social forces for democracy; because these social forces, which enjoyed the benefits of state sponsorship, have less interest in challenging the state and allying with unprivileged masses (Bellin, 2002). Hence both the internal and international factors that change the extent and character of state-sponsorship may well transform class attitudes about the utility of democracy and increase their enthusiasm for democracy (Rueschemeyer et al., 1993). Hence the structuralist approaches, such as Modernization Theory, Political Economy, and Historical Sociology, provide better explanations with their references to social and economic bases as well as emphasize the contingent nature of change processes.

Among those, Modernization Theory, pioneered by Lipset, hypothesized that transition to democracy has occurred on the condition of advanced socio-economic development or modernization. This theory assumes that the emergence of democracy is a consequence of the transformation of class structure, especially the emergence of a bourgeoisie, the development of urbanization, the emergence of democratic values, and some other socio-economic factors. As it is understood, this theory asserts a linear development model, ‘prerequisites’ based on this model and a certain pathway for democratization. As originally proposed by Lipset, modernization theory

argues that the level of economic development correlated positively with democracy, because political culture and social structure are closely associated with economic development. The middle class, which gains in size with socio-economic development, emerges as the main pro-democratic force in Lipset's hypothesis.

On the other hand, Historical Sociology, pioneered by Moore, argues that democracy requires a balance between the state and society. Rueschmeyer, Stephens, and Stephens (1993) draw attention to the fact that economic development also expands the size of the urban working class and argue that the urban working class plays a more redemptive role in democratization. Hence "capitalist development is related to democracy because it shifts the balance of class power" (Rueschmeyer et al., 1993, p. 75) in favor of subordinated classes to demand reform and "facilitate their self-organization, thus making it more difficult for elites to exclude them politically" (Rueschmeyer et al., 1993, p. 83). "Democracy is a matter of power and power-sharing" (Rueschmeyer et al., 1993, p. 73), thus dominant classes need to be balanced by subordinated classes as well as the power of the state needs to be counterbalanced by civil society to democratize. According to this assumption the capitalist development, at the same time, erodes the size and the power of the anti-democratic force- the upper classes (Rueschmeyer et al., 1993, p. 84). Overwhelmingly the explanations of the deficit of democracy in these late-developing countries focus on the level of *etatisme* that characterizes the political economy of these countries. Alexander Gerschenkron argues "that the later a country is its economic development, the larger the role that the state is likely to play in trying to promote development" (in Ayubi, 1996, p. 13).

Democracy Deficit in the Middle East

More specifically, like most of the late-developing countries, countries in the Middle East experienced what Eva Bellin (2002) has called "stalled democracy" as a result of the dual paradoxes of state-sponsored industrialization. State-sponsored industrialization enhances the empowerment and autonomy of social forces from the state by fostering the development of labor and capital and gives rise to the "developmental paradox" of the authoritarian regime, but at the same time it undermines their enthusiasm for democracy and causes "the democratic paradox." Similarly, Nazih Ayubi (1996) underlines the economic and social role of the state in regional countries, which creates a dependency of capital and labor on the state, as the leading factor of democracy deficit. Ayubi defines the states in the Middle East as over-stating states which refers to a

remarkable expansion of the state in the public and economic arena. The state in the Middle East, which represents various degrees of corporatism, expands in quantitative terms by way of expansion not only in industrialization and social welfare but also in public personnel, public organizations, and public expenditures. Despite all liberalization and privatization policies since the late 1970s and 1980s, the states in the Middle East are not about to withdraw from the economy (Ayubi, 1997). Privatization is a public policy adopted and applied by the state to ease its “fiscal crisis” rooted in its inability to continue with its etatist and its welfarist policies at the same time under the pressure and temptation from globalized capitalism and its international institutions (Ayubi, 1997). So, a state’s withdrawal from the economy, according to Ayubi (1997), mainly is a result of the state’s inability due to its fiscal crisis rather than the pressure from the private sector or contingent decision of the ruling elite.

The privatization and liberalization in the regional countries have not diminished the role of the state in the economy and society; to the contrary, the character of these reforms provided the resources for regimes to resist democratization and to transform authoritarianism (King, 2009). Privatization and liberalization “created and then favored a rent-seeking urban bourgeoisie and landed elite with no interest in democracy or political participation” as noted by King (2009, p. 434). The gains, which derive from liberalization and privatization, tend to be distributed unevenly and foster the dependency of social forces that benefited from the new economic policies, on the state.

The authoritarian regime survived from democratic pressures and continued to preserve power in the Middle East by forming and reproducing a set of political and economic dependencies based on their authoritarian relationship with society. In a similar vein, the Egyptian state historically established authoritative relations with society through adopting façade party politics and corporatist formula. These historical legacies that had formulated the authoritarian regime have implied certain constraints on key actors as well as provided them vital resources, and thus enabled the authoritarian restoration in Egypt.

Authoritarian Regime in Egypt from Nasser to Mubarak

The Egyptian state has been the key socio-economic and socio-political force and historically established a set of authoritative relations with society since Egypt’s independence in 1956 and especially after the Free Officers coup of July 1952. Al-Wafd was the most prominent political party, which was affiliated

with the nationalist struggle. It had developed ties with a set of national organizations including unions, students, youth, and other organizations (Vitalis, 1995). However, despite its popular support, Al-Wafd had also close relations with landlords, bankers, and manufacturers (Vitalis, 1995). Its failure to respond to the demands of Egyptian lower and middle classes as well as to overcome British colonial rule in Egypt paved the way for the emergence of another socio-political force in the country. In 1952, the Free Officers led by Gamal Abdel Nasser overthrew the monarchy and put an end to colonial rule in Egypt. The Free Officers eliminated Al-Wafd, the civil representative of Egypt between 1919 and 1952, abolished the parliament, and outlawed the political parties (King, 2009).

After the elimination of Wafd, and constitutional order between 1952- and 1954; the Free Officers began to create a ruling party and state-affiliated corporatist organization as well as subordinate the existing organizations to govern the relations between state and society and to fill the vacuum that emerged with the banning of political parties by the regime (Shehata, 2010). Free Officers did not emerge from a political party; hence they had paid continuous efforts to fill the institutional and organizational vacuum, which was a result of the elimination of Wafd, parliament, and monarchy, with ruling parties. In this regard, the Liberation Rally (1953-1958); the National Union (1958-1961); and the Arab Socialist Union (1962-1977) were formed (King, 2009). To structure the political life in support of the regime, these parties were to manage the support of the ruling coalition of the regime and implement the policies of social transformation.

Among other things, the regime needed to subordinate the organized labor; hence it led to the formation of the Egyptian Trade Union Federation (ETUF) in 1957 but reserved several powers over it including the right to choose its leaders, established strict control over it, and limited its ability to respond developments (Posusney, 1997). In addition, non-state political actors which began to develop before the republican period was taken to control of the regime with the corporatist policies and have lost their economic and institutional autonomy (Shehata, 2010). Hinnebusch (2015) interpreted these efforts as the incorporation of pro-regime participation which remained weak and chiefly instruments of control.

These different versions of ruling parties together with the subordinated mass organizations enabled the regime to manage its relationship with the Egyptian society, while the alliance of military and state technocrats under the leadership

of Nasser ruled the country (Waterbury 1983; King, 2009). But the party politics in the country did not develop during this period. According to Perlmutter (1974, p. 13), this is “a direct result of Nasser’s military praetorianism”.

The regime was institutionalized and centralized due to corporatist and populist policies (King, 2009). The civil and military bureaucracy had expanded and protected from internal strife with the growing authority of the presidency and the executive (Shehata, 2010). Abdel Malek (1967), interpreted Nasser’s policy towards the military as the militarization of the state bureaucracy, which provided a disproportionate share of political power to the military establishment in Egypt. He stated that the officers who quit their ranks, in turn, received key posts in the state apparatus and the upper ranks of non-military establishments. Due to these policies and expanding nature of the military within the state, Abdel Malek (1964) and Perlmutter (1974) considered Egypt to be a military regime; however, S. Cook (2007) argued that there is a military-dominated system in Egypt.

However, Abdul Malik [Abdel Malek] (1968), as Nazih Ayubi (1980), identified the Egyptian state in this era as a modernizing agent, which had implemented land reforms, industrialization, and nationalization policies, and expanded the public sector. Even though these policies adopted during Nasser are provided workers and peasants significant gains; they also led to the establishment of state patronage favorable to the lower classes and enabled it to co-opt the masses. As a result, the state became the driving force of modernization, industrialization, and economic development.

The power transition from Nasser to Sadat did not change the presidential-dominated bureaucratic regime, but the Sadat era was marked with the further personalization and centralization of the decision-making process. Sadat encircled himself with those accountable and loyal to him. He also gained more power with the adaptation of laws in dealing with cases on social, national, moral, and religious issues in addition to all economic matters (Ayubi, 1991). Moreover, Ayubi (1991, p. 92) argues that with these powers given to the president during the Sadat era, “Egypt had truly become a boss-state (*etat-rais*)”. Sadat also demilitarized the cabinet, cut the army's budget, and restricted its role in public life (Hinnebusch, 1985; Cooper, 1982). But despite all these policies, Perlmutter (1974) argued that during the Sadat era, the military establishment was strengthened at the expense of competing for political structures because Sadat, himself, not only depended on the support

of the military but also did not have the power to keep the military within the borders formed by Nasser.

The most significant policy shift during Sadat is the adaptation of economic liberalization policies, the *infitah*, or Open-Door policy, which also triggered a transformation of the ruling coalition, some political institutions, and legitimacy strategies (Hinnebusch, 2015; King, 2009). The *infitah* marked a new development model which aim to liberalize the Egyptian economy by reducing the role of the state in the economy and improving the private sector to attract and encourage foreign investment (Tür, 2009). Sadat cut state subsidies in some products, restricted state's intervention to the private sector, compensate for the loss of some landowners affected by Nasser's land reform through compensation or derequisition (Tür, 2009). In this way, also Sadat reconnected with the rural elites to sustain its control over the rural areas (Hinnebusch, 2015).

These policies met with resistance both from some political elites and some segments of society. The dissident elites, mainly composed of Nasserites, leftists, and opponents of the Peace Treaty with Israel, were expelled from the ruling coalition. In parallel to that, the legitimacy strategies based on populism and charismatic leadership shifted to neo-patrimonial leadership and Sadat began to legitimize himself with discourses cultivated from religion and tradition (Hinnebusch, 2015). In addition, a partial pluralization in terms of political parties had been introduced to fulfill the aims of sustaining legitimacy, eliminating and neutralizing Nasserites and generating support from the bourgeoisie as well as easing the tension that emerged due to the newly adopted economic policies (King, 2009). The Arab Socialist Union National Congress allowed the formation of three platforms within the party; the Socialist Democrats (later the National Democratic Party, NDP), Tagammu, and the Socialist Liberals. These three platforms were allowed to transform into political parties and then attend the elections in 1976 (Ayubi, 1991). The introduction of party politics did not bring a balanced multi-party system; on the contrary, the regime's ruling party, the Arab Socialist Union and later the NDP, dominated the system (Zaki, 1995; King, 2009). Consequently, John Waterbury (1983) interpreted the adaptation of the multi-party system as a strategy for the continuation of the corporatist formula in Egypt. Moreover, Hinnebusch (2015, p. 21) observed a "cycle of opening, when the regime had sufficient rent to sustain patronage, and closing when opposition mounted." The labor, like peasants, had lost most of the benefits that gained during the

Nasser era due to the *infatih* policies of Sadat, and hence, social dissident translated into the protests in the late Sadat period (Fahmy, 2010). In response to this, Sadat increased the state's subordination over the labor unions by reducing their numbers, co-opting their leadership cadres, and strengthening the administrative and financial controls over them (Fahmy, 2010).

As Hinnebusch (2015) states, the cycle of opening and closing, which are observed Sadat period, also continued under Mubarak. In his early years, Mubarak re-liberalized Egyptian politics and pledged a return to the promises of expanded political participation made by Sadat (Hinnebusch, 2015; Davidson, 2000). Limited liberalization was achieved after reinstating the multiparty system, which had continued to be dominated by the NDP. Moreover, the officially outlawed Muslim Brotherhood was allowed to run in the elections by allying with legally recognized parties and through independent candidates (Davidson, 2000). By the 1990s, this limited re-liberalization reversed once again.

Analogically, the authoritarian regime under Mubarak's leadership reflects continuity both from the Nasser and Sadat eras. As Ayubi noted, Mubarak inherited a complex legacy from them; he mostly continued relying on these foundations. The social base of the regime that he inherited from Sadat was composed of "the pre-revolutionary semi-aristocracy, the state bourgeoisie of the sixties, and the commercial/financial cliques of the *infatih* era" (Ayubi, 1991, p.100). The NDP, after the 1984 elections, continued to take the support of landlords and the bourgeoisie, while the number of businessmen in parliament showed a significant increase after the 1980s and reached its peak in the 2000s (King, 2009). The leading business figures such as Rachid Mohamed Rachid, Mohamed Mansour, and Ahmed Ezz acquired important political posts, while the number of the businessman as parliamentarians was 59 in 1995 elections, and increased to 120 in 2000 elections (King, 2009; Roll, 2013). As noted by King (2009) and Hinnebusch (2015), within the NDP, the new emerging business class and neo-liberal oriented technocrats, who wanted to accelerate economic and social reform, and encouraged by Gamal Mubarak, became influential by the mid-2000s, and the government formed by Ahmad al-Nazif in 2004 was dominated by this group.

By the 1990s, the crony capitalist bureaucrats and private businessmen had benefited from a series of economic liberalization and privatization policies, but in a highly cronyistic environment, the private sector continued to remain dependent on the state (Hinnebusch, 2015). In addition, despite these policies,

the principal owner and allocator of the land, production sector, and banking system was still the state which also continued to be the biggest employer in Egypt. Furthermore, since the late 1970s, the military had growingly expanded its involvement in the Egyptian economy, “including the selling and buying of real estate on behalf of the government, domestic cleaning services, running cafeterias, managing gas stations, farming livestock, producing food products, and manufacturing plastic table covers” (Abul-Magd, 2011). According to Satloff (198), Mubarak endorsed the military’s share and role in politics and economy to ensure the support of the military to his rule since the mass and opposition control had become more problematic due to its economic policies.

The crony capitalism in Egypt eventually resulted in growing inequality, poverty, and social insecurity for the lower classes, and concentrated the wealth in the hands of the richest that are closely linked to the state apparatus. This, in turn, transformed into a wave of protests, which gained momentum in number and scope, especially by the mid-2000s in the country. According to data gathered by Hamzawy and Ottoway (2011), Egypt experienced more than 1,000 episodes from 1998 to 2004, more than 250 strikes, labor sit-ins, and demonstrations in 2004, 222 in 2006, 580 in 2007, and 400 strikes in 2008. The Egyptian Movement for Change (Kefaya) organized echoed protests in 2004 and 2005 during the constitutional referendum and presidential election. The April 6 Youth Movement was established in 2008, by activists to organize the strikes in El-Mahalla El-Kubra. In addition to The April 6 Youth Movement; Karama Party, the Wasat Party, the Lawyers’ Syndicate with state workers, and Kefaya supported the strikes in El-Mahalla El-Kubra. 2010 Elections also triggered another wave of protests with violent clashes in several cities of Egypt. These country-wide protests then extended the context of the socioeconomic demands of the protests to political demands and transformed into the uprising in 2011.

Authoritarian Restoration after Arab Spring in Egypt: Cycle of Opening and Closing?

The authoritarian regime in the country was challenged when Egyptians took the streets in the early months of 2011. The 18-days protests seized the largest cities of Egypt and then continued their uprising in November 2011 till Hosni Mubarak’s resignation and transfer of his powers to The Supreme Council of the Armed Forces (SCAF) on February 11, 2011. The regional mass movement against the authoritarian regimes as a catalyst to change triggered a transformation period in Egypt between 2011 and the July 2013 military

takeover, but the transitional period ended with the restoration of the authoritarian regime once again. The ruling elites re-ensured their control over the political situation and state mechanism and the new constitution adopted with the referendum on 14-15 January 2014 increased the powers of civil and military bureaucracy –especially military, police and jurisdiction- and transformed the political system into a more bureaucratic one. In this context, despite all the expectations on behalf of democratization, Egypt has experienced an authoritarian restoration.

As noted by Hinnebusch (2015), the authoritarian regime in Egypt had adopted a cycle of opening and closing for regime survival during the Sadat and Mubarak era and similar cycles of opening and closing brought the authoritarian restoration in Egypt after 2011. This strategy consists of opening the political space to new political and economic elites when the regime had sufficient resources to sustain patronage while closing it when the opposition challenge to transform economic policies promoting rent distribution or foreign policy (Hinnebusch, 2015). Accordingly, these opening and closing cycles were in general consecutive and depend on the regime's ability to co-opt opposition, sustain its statist policies, distribute the rent for patronage, which in the end, foster the dependency of social forces on the state. However, rather than consecutive periods of opening and closing, Egypt had experienced an intertwining of both opening and closing cycles between 2011 and 2013. This intertwining nature of the process provided the necessary means and resources to the military elites to reconfigure the state's authoritarian relation with the Egyptian society through the very similar strategies adopted by both Sadat and Mubarak eras.

The Egyptian army gained a stronger and more effective political position in three phases- revision, reposition, and consolidation- between Mubarak's removal and the military takeover in 2013. The revision phase started on Mubarak's resignation and ended with the retirement of a considerable number of high-ranking generals, along with the head of SCAF, Gen. Mohammed Hussein Tantawi, in August 2012. This period was also marked by a cycle of opening, which included the removal of Mubarak and partial political liberalization, which was adopted in the country. The partial political liberalization implied the dissolution of the ruling party NDP and the allowance of other political parties to run in the election that held after 2011. After the Parliamentary elections in 2012, the outlook of the parliament changed drastically with the lack of former ruling party NDP. Muslim

Brotherhood-affiliated, the Freedom and Justice Party (FJP) won 47.2% of the votes and gained 235 seats in the Egyptian parliament while al-Nour Party, a coalition of Salafist parties at the time, came in second with 24.3% of the votes and 121 seats. The Wafd Party (7.6% and 38 seats) and the Egyptian Bloc, a coalition of three secular parties, the Tagammu Party, the Social Democratic Party, and the Free Egyptians (6.8% and 34 seats) came in third and fourth. However, during the same period, the repressive strategies also served to limit political participation, weaken the pro-democratic systemic pressure put by organized labor, youth groups, and civil society. With the adaptation of the 2011 Constitution, with the support of the Muslim Brotherhood and Salafi groups, the army secured and legitimized its nearly a-year rule (Religious propaganda, vote-buying flourish in Egypt ahead of vote, 2011). The SCAF continued to use the Emergency Law and special courts, and forwarded to more than 12,000 civilians, including children, to military tribunals during 2011 (World Report 2012: Egypt- Events of 2011, 2012). Numerous protesters, who attended anti-Mubarak protests in January, were arrested and sentenced to prison with charges of “thuggery” (World Report 2012: Egypt- Events of 2011, 2012). In September 2011 the SCAF expanded the validation date of the Emergency Law through May 2012 (Egypt army says emergency law valid until 2012, 2011). Torture and excessive use of force by the military in 2011 continued, even increased in that year as well (World Report 2012: Egypt-Events of 2011, 2012). Thus, the mass organizations that ensure the continuity of the protests in the big cities were suppressed. Despite all these violations and repressions; the army created an illusion promising that the elections would pave the way for democratization. Not enacting a provisional constitution, electoral law, and civil society law during this phase led to the transition ending up in favor of authoritarian restoration.

In the post-2011 period, the state-party unity has disappeared along with the dissolution of the ruling party, the NDP, and the expropriation of its assets. NDP had functioned as one of the most important power pillars of authoritarian state by playing a rent-distribution mechanism as well as guarantying hegemony of regime over the politics via single-party rule. In the post-Naser period, the state continued its statist policies, but sacrificed its welfarist policies, as the state could not resolve its fiscal crisis (Ayubi, 1997). This strategy created favored rent-seeking economic and political elites who have little appetite to challenge the authoritarian regime in the country. But for the same reason, the ruling party did not become popular with the lower classes but service provision by the state helped secure the dominance of the

hegemonic National Democratic Party in the urban (Koehler, 2017). Authoritarian regimes' ability to preserve their relations with the lower classes of the society in which services could be obtained in return for political silence had reached its limits with the urban workers' protests that arose in the mid-2000s. The post-2011 period did not bring a sudden improvement for those and the lack of consensus on the economic policy in the parliament further impoverished them. Both the former and new political elites increasingly had paid their attention to domestic politics and struggled for determining the scope of change, adapt to the changing balance of power, and re-positioning in politics in this era. Secondly, internal insecurity triggered by a popular uprising and political turmoil in the country turned off investors and collapsed tourism income. GDP growth declined from 5% to 1% in 2011 and %2 in 2012 (The Arab Spring and Economic Transition, 2013). Unemployment rates boosted following the evasion of investors.

Even though the party's political elites had continued to support the regime during the post-2011 era, the party could not regain its influence over decision-making under an institutional structure. NDP has not been re-institutionalized as well as the formation of a new ruling party has not occurred since July 2013 while regime elites have expanded and consolidated their powers. The pre-2011 political elites returned to the parliament, however, the new reconfiguration of the political system eroded the power of political elites (Lynch, 2016; Polgar, 2022; Hamzawy, 2017) and political parties.

The repositioning phase, signaling the cycle of closing, started with the retirements of several generals by Mursi as a response to the dissolution of parliament by court decision and ended with July 2013, Mursi's ouster. After the presidential election, SCAF transferred the power to president Mursi, who forced several high-ranking generals to retire. The army did not resist Mursi's decision for the elimination of high-ranking generals, and that caused a perception that the army was growing weak (Springborg, 2012). But the army was not excluded from the process; on the contrary, it continued to expand a vital position in politics. The gains of the army during the Mubarak period were guaranteed in Egypt's 2012 constitution. In addition to the assurances that make it possible for the military bureaucracy to expand towards the civilian sphere such as civilians being tried in military courts, the constitution paved the way for the Egyptian army to form three commissions, and thus also made its influence institutionally (Egypt's draft constitution, 2012). While the army gained constitutional guarantees, it also produced an understanding that the

army also agreed to change and to accept the democratization process. Muslim Brotherhood by giving constitutional gains and guarantees to the military to soften the military establishment's resistance to democratization and political change in the country (Sayigh, 2013), however, the outcome was the repositioning of the army as a supra-political "regulatory" actor in the country. For example, on 11 December 2012, due to deepening crisis between Muslim Brotherhood and opponents which were escorted with mass protests, Egypt's defense minister, Gen. Abdul Fattah el-Sisi, invited president Mursi, ministers, some officials, and other political parties and groups along with some public figures to "a meeting for humanitarian communication and national coherence in the love of Egypt" (In Cairo, Effort to Broaden Support for Charter, 2012). This dialogue initiative led by Sisi was taken unilaterally and without prior consultation with the president or cabinet to ease political confrontation among parties (In Cairo, Effort to Broaden Support for Charter, 2012).

Finally, in the consolidation phase, with the ouster of Mursi by military intervention on, supra-political "regulatory" status of the Egyptian army is recognized and consolidated. At this point, it is indisputable fact that the playmaker in Egyptian politics is the Egyptian army. Coup 2013 indicates that the Egyptian Army is accepted as the upper authority to solve political deadlocks as well as the highest authority in determining the boundaries of politics in the country. The Egyptian military's success to restore the authoritarian regime in Egypt owed too much to its ability to manage the dependency of economic elites on the state and military's economic power in the country (Hubbard & Kirkpatrick, 2013; Bradley, 2013). Networks connecting important Egyptian entrepreneurs and business families had taken a seat back and accelerated Mursi's failure to meet the demands of Arab Spring. In addition, after two years, it became clearer that Tamarrod Movement received financial support from business elites. For example, Naguib Sawiris later admitted his financial support to Tamarrod (Hubbard & Kirkpatrick, 2013). A significant part of the economic and civilian political elites, which gained more power, especially in the last years of Mubarak's rule, were either eliminated or their influences were confined by the military. Although the dissolution of the NDP is considered an important step in terms of democratization, it also provided an opportunity for the military to discipline economic and political elites flourished patronage and state-sponsorship and rebuild their dependencies.

In addition, the military's gains achieved in the 2012 Constitution are preserved in the new constitution adopted in 2014. The new constitution extends an additional considerable measure of autonomy to the Egyptian military including legal and financial autonomy. Only the National Defense Council has the right to review the budget of military and defense in detail, parliament and other state bureaucrats can only have the right to access a single figure in the national budget. In addition, Article 170 states that the defense minister, which must a military officer, must receive the approval of the SCAF. Also, the military trials for civilians, which had been implied during the Mubarak era by transferring cases to the military courts and then continued to use after 2011 to suppress the opponents, constitutionally left to the jurisdiction of the military with the Articles 173 and 198.

Conclusion

The authoritarian restoration in Egypt after Arab Spring allows us to assess the historical legacies that implied some limitations as well as resources and strategies for the agencies of transition periods on the both spectrum of democracy and authoritarianism. First, it suggests that the state sponsorship in Egypt undermines the enthusiasm of business elites for democracy, basically because of their dependence on the benefits provided by the state. Hence Egypt's business elite and military apparatus along with its business empire have less interest in challenging the state and allying with unprivileged masses. Secondly, the military apparatus along with civil bureaucracy have been benefiting from authoritarian structure, which ensures corporatist formula for them to re-establish and preserve their privileged status in the country. This points to how the post-populist authoritarian regime in Egypt has been able to manage the crises with cycles of opening and closing with the help of the historical roots and basis of the authoritarian regime. Yet, the authoritarian restoration in Egypt after Arab Spring reveals that cycles of opening and closing can be intertwined and occur simultaneously. After 2011, the partial political liberalization created an illusion of transformation with the dissolution of the ruling party NDP and the allowance of other political parties to run in the election. However, the authoritarian regime in Egypt has instrumentalized the façade party-politics to survive since Sadat. Mubarak continued to adopt a similar strategy during his rule. Consequently, while the façade party politics triggered the fragmentation of the opposition after 2011, the military suppressed the opposition, arrested the political activists. Moreover, the military also manage the transformation process on behalf of the

survival of the regime, discipline favored rent-seeking political and economic elites under a new constitutional and bureaucratic configuration.

References

- Abdel-Malek, A. (1964). *Nasserism And Socialism*. The Socialist Register, 1.
- Abdel-Malek, A. (1967). *The Crisis in Nasser's Egypt*. New Left Review, 45.
- Abdel-Malek, A. (1968). *Egypt: Military Society*. New York: Vantage Books.
- Abul-Magd, Z. (2011). *The Army and the Economy in Egypt*. Jadaliyya.
- Al Ahram Online (2015). *Q&A: Egypt's upcoming parliamentary poll*. (Accessed: 04.01.2015).
- Ayubi, N. (1980). *Bureaucracy and Politics in Contemporary Egypt*. London: Ithaca Press.
- Ayubi, N. (1991). *The State and Public Policies in Egypt Since Sadat*. UK: Ithaca Press, 90-92.
- Ayubi, N. (1996). *Over-stating the Arab State: Politics and Society in the Middle East*. London: I.B.Tauris.
- Ayubi, N. & Handoussa, H. A. (Eds.) (1997). *Etatisme versus Privatization: The Changing Economic Role of the State in Nine Arab Countries*. Economic Transition in the Middle East: Global Challenges and Adjustment Strategies. Cairo: American Univ in Cairo Press.
- Bachrach, P. (Eds.) (2010). *Political Elites in a Democracy*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Bellin, E. (2002). *Stalled Democracy: Capital, Labor, and the Paradox of State-sponsored Development*. New York: Cornell University Press.
- Bradley, M. (2013). *In Egypt, the 'Deep State' Rises Again*. Wall Street Journal.
- Bradley, M. (2013). *In Egypt, the 'Deep State' Rises Again*. Wall Street Journal.
- Constitution of the Arab Republic of Egypt (2014). https://www.constituteproject.org/constitution/Egypt_2014.pdf, (Accessed: 05.05.2022)
- Cook, S. (2007). *Ruling But Not Governing: The Military and Political Development in Egypt, Algeria, and Turkey*. Baltimore, MD: JHU Press.

Cooper, M. N. (1982). *Demilitarization of Egyptian Cabinet*. International Journal of Middle East Studies, 14(2).

Daily News Egypt (2011). *Egypt army says emergency law valid until 2012*. (A: 22.09.2011)

Davidson, Charles R. (2000). *Reform and Repression in Mubarak's Egypt*. The Fletcher Forum of World Affairs Journal, 24.

Egypt Independent (2011). *Religious propaganda, vote-buying flourish in Egypt ahead of vote*.

Egypt Independent (2012). *Egypt's draft constitution translated*.

Fahmy, N. S. (2010). *The Politics of Egypt: State-Society Relationship*. London, New York: Routledge.

Hamzawy, A. (2017). *Legislating Authoritarianism: Egypt's New Era of Repression*. Carnegie Endowment.

Hinnebusch, R. (1985). *Egyptian Politics under Sadat: The Post-Populist Development of an Authoritarian-Modernizing State*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hinnebusch, R. (2015). *Continuity and Change before and after the Arab Uprisings in Morocco, Tunisia and Egypt*. British Journal of Middle Eastern Studies, 42(1).

Hubbard, B. & Kirkpatrick, D. (2013). *Sudden Improvements in Egypt Suggest a Campaign to Undermine Morsi*. New York Times.

Human Right Watch (2012). *World Report 2012: Egypt- Events of 2011*.

King, S. J. (2009). *The New Authoritarianism in the Middle East and North Africa*. Bloomington: Indiana University Press.

Koehler, K. (2018). State and regime capacity in authoritarian elections: Egypt before the Arab spring. *International Political Science Review*, 39(1), 97-113.

Lynch, M. (2016). *In Uncharted Waters: Islamist Parties Beyond Egypt's Muslim Brotherhood*, Carnegie Endowment.

O'Donnell, G. (Eds.) (1999). *Notes for the Study of Processes of Political Democratization in the Wake of the Bureaucratic-Authoritarian State in "Counterpoints"* University of Notre Dame Press: Notre Dame, Indiana.

Ottaway, M. & Hamzawy, A. (2011). *Protest Movements and Political Change in the Arab World*. Carnegie Endowment for International Peace.

- Perlmutter, A. (1974). *Egypt: The Praetorian State*. New Jersey: Transaction Books.
- Perthes, V. (Eds.) (2004). *Politics and Elite Change in the Arab World" in Arab Elites: Negotiating the Politics of Change*. Colorado and London: Lynne Rienner Publishers.
- Polgar, S. (2022). *Egypt: Dictatorship or Democracy?*. Chicago Journal of Foreign Policy.
- Posusney, M. P. (1997). *Labor and the State in Egypt: Workers, Unions, and Economic Restructuring*. New York: Columbia University Press.
- Roll, S. (2013). *Egypt's Business Elite after Mubarak* SWP Research Paper, 8.
- Rueschemeyer, D., Huber, E. & Stephens, J. D. (1993). *The Impact of Economic Development on Democracy*. Journal of Economic Perspectives 7, 3.
- Rustow, D. A. & Pridham, G. (eds.) (1995). *Transition to Democracy in "in Transitions to Democracy*. Aldershot, Brookfield, Singapore, Sydney: Dartmouth Press.
- Satloff, R. (1988). *Army and Politics in Mubarak's Egypt*. Washington: Washington Institute for Near East Policy.
- Sayigh, Y. (2013). *Morsi and Egypt's Military*. Al Monitor.
- Shehata, D. (2010). *Islamists and Secularists in Egypt: Opposition, Conflict & Cooperation*. New York: Routledge.
- Springborg, R. (2012). *Egypt's cobra and mongoose become lion and lamb?*. Foreign Policy.
- The New York Times (2012). *In Cairo, Effort to Broaden Support for Charter*.
- Tür, Ö. (2009). Mısır'da Ekonomik Kalkınma Çabaları. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 41.
- UK Department of International Development (2013). *Report: The Arab Spring and Economic Transition*.
- Vitalis, R. (1995). *When Capitalists Collide: Business Conflict and the End of Empire in Egypt*. Berkeley: University of California Press.
- Waterbury, J. (1983). *The Egypt of Nasser and Sadat: The Political Economy of Two Regimes*. Princeton, NJ: University Press.

Zaki, M. (1995). *Civil Society and Democratization in Egypt*. Cairo: Konrad Adenauer Foundation.

Yemen İç Savaşı'nda Birleşmiş Milletler Çatısı Altında Gerçekleştirilen İnsani Yardım Faaliyetleri ve Etkileri

Sedanur Karakoç*

Öz: Yapılması planlanan bu çalışmanın amacı Yemen İç Savaşı'nda yaşanan insani krizi dindirmek için bölgede yer alan insani yardım örgütlerinin yardım faaliyetlerini ve faaliyetlerin etkililiğini Birleşmiş Milletler çatısı altında yer alan insani yardım örgütleri örneği üzerinden ele almaktır. Halihazırda yoksul bir ülke olan Yemen'de Arap Baharı etkisi ile patlak veren iç savaş ve dış müdahaleler sonucunda yaşanan çatışmalar ve abluka ile ortaya çıkan insani kriz için bölgesel ve küresel anlamda pek çok insani yardım örgütü ilk günlerden itibaren bölgede yer almaktadır. Ablukalara rağmen krizin şiddetini azaltılmasına yönelik insani yardım örgütlerinin verdiği mücadeleler krizin şiddetini azaltılmasına rağmen kesin bir çözüm olamamaktadır. Verilen bu mücadeleler ve etkileri OCHA, UNHCR, WHO, WFP gibi BM örgütlerinin raporları ve yardım faaliyetleri özelinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İç Savaş, İnsani Yardım, BM, Yemen İç Savaşı, İnsani Yardım Örgütleri

Humanitarian Aid Activities Under the Umbrella of the United Nations in the Yemen Civil War and Their Impact

Abstract: The aim of this study, which is planned to be done, is to examine the aid activities of humanitarian aid organizations in the Yemeni Civil War and the effectiveness of their activities through the example of humanitarian aid organizations under the umbrella of the United Nations. In Yemen, which is already a poor country, many humanitarian organizations, both regional and global, have been in the region since the first days, for the humanitarian crisis that emerged as a result of the conflicts and blockade as a result of the civil war that broke out with the effect of the Arab Spring and foreign interventions. Despite the blockades, the efforts of humanitarian aid organizations to reduce the severity of the crisis, although reducing the severity of the crisis, cannot be a definitive solution. These struggles and their effects are evaluated in terms of the reports and aid activities of UN organizations such as OCHA, UNHCR, UNICEF, WFP.

Keywords: Civil War, Humanitarian Aid, UN, Yemeni Civil War, Humanitarian Aid Organizations

Received/Gönderim 24.04.2022 – Accepted/Kabul 29.05.2022

* YL Öğrencisi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, E-mail: sedakarakoc9@gmail.com_ ORCID: 0000-0002-7635-2032

Atf Bilgisi / Citation: Karakoç, S. (2022). Yemen İç Savaşı'nda Birleşmiş Milletler Çatısı Altında Gerçekleştirilen İnsani Yardım Faaliyetleri ve Etkileri. *Journal of Middle East Perspectives* , 1(1): 81-102.

Giriş

Yemen İç Savaşı dış müdahale, Arap Baharı, vekalet savaşı, savaşın nedenleri, savaşın tarafları ve amaçları ya da savaşın önemi özelinde pek çok kez çalışılmış; dış müdahale, yeni savaş anlayışı, terör, mezhepçilik, küreselleşme ve vekalet savaşı kavramları çerçevesinde ele alınarak literatüre önemli katkılar sağlanmıştır. Örneğin Çendek ve Örki (2019) “Arap Baharı Sürecinde Libya, Suriye ve Yemen’de Yaşanan İç Savaşlar: Karşılaştırmalı Bir Çözümleme” adlı makalelerinde Yemen İç Savaşı’nı Arap Baharı özelinde ele alarak Libya ve Suriye İç Savaşları ile karşılaştırmalı bir iç savaş perspektifi sunarken Semir (2017) “Yemen Krizinde Suudi Arabistan ve İran’ın Bölgesel Güç Mücadelesi” adlı makalesinde Yemen İç Savaşı’nı bölgesel güç mücadelesi, dış müdahale, vekalet savaşları, mezhepçilik gibi kavramlar çerçevesinde ele almıştır. Bu ve benzeri çalışmaların tamamında Yemen İç Savaşı’nın genel olarak uluslararası ilişkiler çerçevesinde savaş ve çeşitli savaş kavramları ile ele alınırken insani yardım kavramı çerçevesinde yeterli çalışma olmadığını görmekteyiz. Bu çalışmada iç savaş sonrası Yemen’de yaşanan insani krizde BM çatısı altında yer alan insani yardım kuruluşlarının krizi önlemeye yönelik faaliyetleri ve etkileri ele alınmıştır. Buna göre, literatürde gittikçe daha fazla çalışmaya konu olan insani yardım kavramı ve insani yardım kuruluşlarının etkililiği, yine literatürde farklı kavramlar çerçevesinde sıklıkla ele alınan Yemen İç Savaşı özelinde tartışılarak, savaş ile ortaya çıkan dünyanın en büyük insani krizlerinden biri haline gelen bu krizin önlenmesi için gerçekleştirilen faaliyetler aktarılmıştır. Ayrıca krizin neden çözülemediği ve nasıl çözülebileceğine dair önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmada cevap aranacak sorular “Yemen İç Savaşı’nda insani yardımların durumu nedir? Yemen Krizi’ni önlemek için bölgede hangi insani yardım örgütleri bulunmaktadır? Yemen İç Savaşı’nda gerçekleştirilen insani yardım faaliyetleri yeterli midir? BM çatısı altında yer alan kuruluşlar Yemen’de yaşanan insani krizi önleme çalışmalarının neresindedir?” şeklindedir. Bu sorular doğrultusunda çalışmanın hipotezi, Yemen’de Arap Baharı sonucunda çıkan protestoların bir iç savaşa dönüşmesi ile yaşanan insani krize, insani yardım faaliyetleri ile kesin bir çözüm sağlanmadığıdır. Bu hipotez, BM ve çatısı altında yer alan örgütler başta olmak üzere Yemen krizinde mücadele veren çeşitli insani yardım örgütlerinin çalışmaları ve faaliyet raporları incelenerek yapılan araştırmalar sonucunda belirlenmiştir.

Yemen'in çalışmaya konu olarak seçilmesinin ana nedeni, Arap Baharı ile birlikte diğer ülkelerde ortaya çıkan çatışma ve iç savaşların aksine Yemen'de savaş ile birlikte dünyanın en büyük insani krizinin ortaya çıkması ve tüm çabalara rağmen bu krize çözüm bulunamamasıdır. Bu çalışmada yukarıda ortaya konulan hipotezi çözümlenmek amacıyla izlenecek yol haritası şu şekildedir: Öncelikle iç savaş kavramı ve Yemen İç Savaşı ele alınacaktır. Ardından halihazırda zaten yoksullukla mücadele edilirken Yemen İç Savaşı ile yetersiz beslenme, temiz suya erişim, yerinden edilme, salgın hastalıklar, eğitim, güvenlik, sağlık gibi temel ihtiyaçların karşılanamaz hale gelmesine ve bu noktada BM çatısında altında yer alan insani yardım kuruluşlarının faaliyetlerine yer verilecektir. Son olarak bu faaliyetler değerlendirilerek krizin neden önlenemediği tartışılıp, çözüm için çeşitli öneriler sunulacaktır.

Çalışmada, mümkün olduğunca birincil kaynak kullanılmaya çalışılmıştır. Özellikle 2015 sonrası yazılan makaleler daha çok dikkate alınmış, insani yardım kuruluşlarının faaliyet raporları, internet siteleri ve sosyal medya hesapları ile haber sitelerinin ve gazetelerin internet sayfalarından yararlanılmış ve ilgili araştırmalar incelenmiştir. Çalışmanın ana sorununu oluşturması sebebiyle, iç savaş ve insani yardım kavramlarına yer verilmiştir.

Yaşadığımız yüzyılda özgürlük, hak ve yardım kavramları çok sık karşılaştığımız kavramlar haline gelmiştir. Bu kavramların kökenleri çok eskiye dayansa da özellikle İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında yaşananlar, insan hakları ve insani yardım kavramlarının öne çıkması ve bu kavramlarla ilgili yapılan çalışmaların artması ve son zamanlarda gerek afetler gibi doğal gerekse savaşlar gibi beşerî olaylar neticesinde bu konularda gün geçtikçe artan bir bilinç söz konusudur.

İnsanlar, farklı dönemlerde birtakım afetler veya krizler nedeniyle zorluklar yaşayabilmekte ve hayatta kalabilmek için insani yardıma ihtiyaç duymaktadırlar... İnsani yardım kavramı, din, dil ve ırk gözetmeden gerçekleştirilen bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Kavram, dünyanın herhangi bir yerinde yardıma muhtaç insanlara nereden olduğu fark etmeksizin herhangi bir yerden yardım gelmesini ifade etmektedir (Kızılay, 2020, s. 190).

Son yıllarda insani yardım kavramı hem ulusal hem de uluslararası boyutlarda daha fazla ele alınmaya başlansa da yardımların etki alanları ve etkililiği tartışılmaktadır.

Tarih boyunca savaşlar çeşitli şekillerde karşımıza çıkmıştır. Savaş türlerinden biri olan iç savaşların bir diğer adıyla sivil savaşların sayısı özellikle 1945'ten

sonra giderek artmıştır. İç savaşlar dünyanın farklı bölgelerinde farklı iç dinamikler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yer aldığı bölge, uluslararası arenada bulunduğu konum ve dünya genelinde yaşanan gelişmeler iç çatışmaların çıkmasında rol oynamaktadır. Bunlara ek olarak yer altı ve yer üstündeki önemli doğal kaynaklar iç çatışmaların destek bulmasında bir diğer önemli nedendir (Raleigh vd., 2010, s. 33).

İç Savaş

Zamanla dönüşüme uğrayan her kavram gibi savaş kavramı da çeşitli tarihi olaylardan etkilenerek günümüze kadar gelmiştir. Farklı disiplinler de önemli bir araştırma konusu olan geleneksel savaş; gelişen teknoloji, dönüşen uluslararası düzen ve değişen güç dengesi ile şekillenerek yeni savaş türleri ile literatürde yer almaktadır. 1990'lı yıllarda Afrika ve Doğu Avrupa'da yaşananlar sonucunda pek çok açıdan geleneksel savaşlardan ayrılan ve her açıdan küreselleşen bir savaş biçimi ortaya çıkmıştır (Kaldor, 2013, s. 2). Kaldor bu geleneksel savaştan ayrılan farklı savaş türünü "yeni savaş" kavramı adıyla literatüre kazandırmıştır. 1990'larda Ruanda ve Bosna; 2000'li yıllara geldiğimiz de Arap Baharı ile yaşanan tüm bu savaşlarda yeni savaş anlayışının tüm özelliklerini görmek mümkündür. Günümüz dünyasında savaşlar genellikle vekalet savaşları ya da iç savaşlar şeklinde gerçekleşmektedir (Çona, 2018, s. 15). Her iki savaş türünde de iki devletin askerleri yerine, ülke içinde farklı etnik, dini ve siyasi görüşlere mensup farklı gruplar savaşmakta ve bu gruplar genellikle dış güçler tarafından çeşitli şekillerde desteklenmektedir. İç savaşlara baktığımızda her ülke için farklı neden ve sonuçlar olsa da iç savaşlar temel olarak ekonomik, siyasi, etnik ve mezhepsel sorunlar ve çeşitli hak ihlalleri gibi demokrasiye aykırı çeşitli olaylar nedeniyle meydana gelmektedir (Harunoğulları, 2021, s. 151). Özellikle Soğuk Savaş sonrası yaşanan iç savaşlar, ulusal sınırları aşarak uluslararası boyutlar kazanmıştır. İç savaşlar temel olarak iç dinamiklere bağlı gözükmese de devlet dışı çeşitli aktörlerin rol oynadığını açıkça görürüz. Dış aktörler iç savaşın çıkmasına neden olabileceği gibi çeşitli hegemonik hedefler ile savaş sırasında çatışmanın şiddetini de artırabilirler. Bu nedenle bir iç savaşı, yalnızca bir iç çatışma olarak ele almak yanlış olacaktır. Geleneksel savaşın aksine iç savaşlarda en çok sivil halk zarar görmektedir. Bu yeni savaş anlayışını en iyi tanımlayan savaşlardan biri kuşkusuz Yemen İç Savaşı'dır.

İngilizcede "civil war", Almandaca "Bürgerkrieg" ve Türkçede "sivil savaş" olarak adlandırılan iç savaş kavramı bir ülkenin vatandaşları arasındaki savaş olarak tanımlanabilir (Erkiner, 2019, s. 46). İç savaşlara baktığımızda her ülke

için farklı neden ve sonuçlar olsa da iç savaşlar temel olarak ekonomik, siyasi, etnik ve mezhepsel sorunlar ve çeşitli hak ihlalleri gibi demokrasiye aykırı çeşitli olaylar nedeniyle meydana gelmektedir (Harunoğulları, 2021, s. 151).

Farklı etnik, dini veya siyasi görüşe sahip birden fazla örgüt birbirleriyle ya da artık yükümlülüklerini yerine getiremeyen devletle savaşabilirler. Genellikle bu tür savaşlar vekalet savaşlarına dönüşebilmektedir. Afganistan'da, Suriye'de, Libya'da Rusya, İran ve ABD, Yemen'de ise Suudi Arabistan ve İran bu duruma en iyi örneklerdir. Bu savaşların her birinde önce ülke içinde çeşitli nedenler ile ayrılan iki veya daha fazla grup arasında yaşanan çatışmalar zamanla grupların farklı bölgesel ya da küresel güçler gibi dış aktörlerden destek alması ile karmaşık bir hale gelmiş ve iç savaş artık o ülkelerin vatandaşları arasında olmaktan çıkarak içinden çıkılmaz bir durum haline gelmiştir. Günümüzde iç savaşların neredeyse tamamında çeşitli benzer nedenlere bağlı dış müdahaleler söz konusu iken özellikle Ortadoğu coğrafyasında yaşanan iç savaşlarda bir dış müdahalenin söz konusu olmadığını söylemek pek mümkün değildir (Çendek & Örki 2019, s. 46).

1945 yılında başlayan 1990'lara gelindiğinde giderek ivme kazanan ve Marry Kaldor tarafından da 1999 yılında kullanılan bir kavram olan bu yeni savaşların bazı yeni özellikleri mevcuttur. Örneğin, yeni iç savaşlarda yaşanan sivil ölümlerinde bir tırmanış söz konusudur. "20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar yaşanan savaşlarda ölenlerin neredeyse %90'ı askerler iken, 20. yüzyılın sonlarına geldiğimizde karşımıza çıkan yeni savaş tablosunda sivil kayıpları %80'lere ulaşmıştır" (Erkiner, 2019, s. 47). Bunun nedeni bu savaşların devletin kendi içinde gerçekleşmesi ve asker ile sivil ayrımı yapmanın zorlaşmasıdır (Münkler, 2010; akt. Erkiner, 2019). Geleneksel savaşa göre çocuk asker sayısı da daha fazladır (Sağıroğlu, 2022, s. 39). İki veya daha fazla devlet arasında yaşanan savaşlarda esirlerin ve sivillerin öldürülmesinin yasak olması gibi belli başlı kesin kurallar vardır. Bu kurallara uyulmadığında hesap sorulabilmektedir. Fakat iç savaşlarda bu kurallar yine geçerli olmasına rağmen bu kurallara uyulmadığını görmekteyiz. Savaşlar günümüzde daha ucuz hale gelmiştir çünkü iç savaşlarda tank, uçak, gemi başta olmak üzere ağır silahlar değil aksine daha ulaşılabilir hafif silahlar kullanılır (Erkiner, 2019, s. 48). İç savaşlar devletler arasındaki savaşlara göre daha uzun sürer. Bunun çeşitli nedenleri vardır. İlki iç savaşlara dış güçlerin taraflardan birini desteklerken başka bir dış gücün de diğer tarafı desteklemesi ile anlaşmazlıklar artar ve savaşlar on yıllarca sürer. İkinci önemli neden ise savaşın ticarileştirilmesidir. İç savaşlarda savaş çoğu zaman olağan hale gelir. Savaşın

aktif olarak sürdürdüğü bölgelerde insan, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı gibi kaçakçılık türleri hâkim olur. Tüm bunlara ek olarak silah satışı içinde, iç savaşların yaşandığı bölgeler büyük öneme sahiptir. Geleneksel savaşın aksine iç savaş sona erse dahi barışın gelmesi uzun yıllar sürmektedir. Devletler arası savaşlar bittiğinde geçici ya da daimî barış şartları söz konusu olur. Fakat iç savaşlarda etnik temizlik, kitlesel tecavüz gibi ağır suçlar işlenir (Erkiner, 2019, s. 49). Bu durum pek çok savaş da karşımıza çıksa da sistematik ve planlı bir şekilde yapılması ile Bosna Savaşı'nda dikkat çekmektedir (Kaldor, 2013, s. 54). Savaş sona erse de bu katliamlar hafızalardan silinmez ve aynı sınırlar içinde yaşayan bu grupların düşmanlıkları her fırsatta ortaya çıkar ve bir arada yaşamak neredeyse mümkün olmaz. İç savaşlar geleneksel savaşların aksine özelleşmiştir. Eskiden savaşlarda devletlere ait askerler savaşırken yeni savaşlarda çeşitli savaş şirketleri görülmektedir. Bu şirketlere ait askerler finansal kazanımlarını düşünürler ve çeşitli ihlaller ile savaşı korkunç boyutlara taşırlar (Sağıroğlu, 2022, s. 42). Yeni savaşlarda iç ve dış savaş ayrımı söz konusu değildir (Kaldor, 2013).

İnsani Yardım

Sosyal bilimlerde yer alan pek çok kavramın tek bir tanımı olmadığı gibi, insani yardım kavramının da tek bir tanımı yoktur. İnsani yardım, insan yaşamının sürdürülmesi, acılarının azaltılması ve onurunun korunması amacıyla planlanan faaliyetler anlamına gelmektedir (Şahin, 2019:20). Literatürde insani yardım kavramının birçok tanımı vardır.

“İnsani yardım, insan yaşamına son veren çeşitli durumları önlemek, meydana gelen bir felaket sonrası insanların eski durumuna dönmesi için çalışmalar yapmaktır” (Şahin, 2019, s. 21). Bir başka insani yardım kavramı tanımı ise, “beşerî ve doğal felaketler sonrası zarar gören insanların acılarını azaltmak için maddi ve manevi tedbirler almaya yönelik çalışmalardır” şeklinde yapılmıştır (İnan, 2012; akt. Şahin, 2019).

Yapılan insani yardım kavramı tanımlarına baktığımızda hepsinin esas olarak insan yaşamını korumak ve acil müdahalelerde bulunmayı esas aldığı görülmektedir.

İnsani yardım kavramı “insani müdahale” ve “kalkınma yardımı” gibi kavramlar ile karıştırılabilmektedir. Aslında bu kavramlar birbirlerinden epey farklıdır. Örneğin

İnsani yardımda öncelikli hedef insan kaybını engellemek ve hayatta olanların temel ihtiyaçlarını karşılamakken, kalkınma yardımı çeşitli nedenlerle zarar

gören altyapı, kalkınma yardımı bir ülkenin altyapısı ve ekonomisi gibi unsurları yeniden yapılandırmak amacıyla yapılmaktadır. İnsani yardımda insan hayatını doğrudan etkileyen tüm olumsuzluklar sivil önlemler çerçevesinde en aza indirilmesi hedeflenirken, insani müdahalede barış tehdidi ve insan hakları ihlallerini önlemek amacıyla askeri önlemlere başvurmaktadır. (Amini, 2017, s. 217).

İnsani yardım kavramını iyi anlayabilmek için tarihte yaşanan bazı olaylara bakmak gerekmektedir. Örneğin 1990'lar da önce Somali, Ruanda, Bosna Savaşları; 2000'lerde Endonezya ve Haiti'de yaşanan doğal afetler insani yardım kuruluşları ve faaliyetleri için birer dönüm noktasıdır. Her yıl bir önceki yıla oranla insani yardım sektörü hızla büyümekte ve buna bağlı olarak insani yardım kuruluşlarının sayısı ve faaliyetlerine ayrılan bütçeler katlanarak artmaktadır (Barnett, 2011, s. 3). Beşeri ve doğal felaketler de insani yardım faaliyetlerinin önemi göz ardı edilemez. Günümüzde insani yardıma destek her geçen gün artmakla birlikte ne yazık ki sadece iyi niyet ve yardım etme duygusu insani yardım faaliyetleri için yeterli olmamaktadır (Barnett, 2011, s. 2-3). Faaliyetler için yeterli fon sağlanamaması insani yardımlar için en büyük problemlerden biridir. Yeterli fon sağlanamaması sonucunda milyonlarca insanın açlık sınırında olduğu Yemen bu durum için en dramatik örneklerden biridir.

Yemen İç Savaşı

2015 yılında başlayan ve günümüzde hala devam eden Yemen İç Savaşı, Arap Baharı sonrasında daha da artan sorunların çözüme kavuşturulamaması sonucunda patlak vermiştir. Cumhurbaşkanı Mansur el-Hadi'nin istifası sonrasında sağlanamayan istikrar sonucu hükümet krizi yaşanmış ve bu kriz İran destekli Şii Husilerin başkent Sana'yı ele geçirerek, yönetimi devralması ile sonuçlanmıştır. Husiler, kısa sürede büyük güney kentleri olan Taiz, Aden gibi kentleri kontrol altına almaya başlamıştır. Savaşın çıkmasında ve günümüzde hala ateşkesin sağlanamamış olmasında İran ve Suudi Arabistan'ın rolü söz konusudur. İran destekli Şii Husi milisler ve Suudi Arabistan destekli Sünni milisler arasında yaşanan çatışmalara, radikal grupların da eklenmesi ile savaş içinden çıkılmaz hale gelmiştir (Çendek & Örki 2019).

Bir taraftan Suudi koalisyonun, diğer taraftan İran destekli Husi milislerin havadan, karadan ve denizden olmak üzere önemli bölgeleri ablukaya almaları nedeniyle, 2022 yılı mart ayı itibarıyla 31,9 milyonluk nüfusun 23,4 milyonunun insani yardıma muhtaç olduğu ve 4 milyon insanın yerinden

edildiği Yemen’de büyük bir insani kriz yaşanmaktadır (BM 2022). BM verilerine göre iç savaşla boğuşan “Yemen’de kıtlığa karşı 3,85 milyar dolar acil yardıma ihtiyaç bulunmakta ve özellikle 5 yaş altındaki neredeyse yarım milyon çocuğun açlıktan ölmek üzere olduğu bilinmektedir” (DW, 2021). Böylesi bir krizle karşı karşıya olan Yemen halkının durumu pek çok devlet, uluslararası kurum ve kuruluş tarafından görmezden gelinmekte ve krizin boyutları tahmin edilemeyecek derecede artarak kötüye gitmektedir.

Yemen’de yaşanan insani krizin temeli halkın farklı mezheplerden oluşması, yönetimde Sünnilerin yer alması ve kaynaklara ulaşımındaki eşitsizlik, gruplar arasındaki üstünlük mücadeleleri sonucunda iç savaşın çıkmasına ve İran ve Suudi Arabistan’ın müdahalelerine dayanmaktadır. “Aden Körfezi-Bab’ül Mendep Boğazı-Kızıldeniz-Süveyş Kanalı bağlamında stratejik bir konuma sahip olan Yemen’e, kurulduğu dönemden itibaren bölgesel ve küresel çok sayıda farklı aktörün doğrudan ya da dolaylı müdahaleleri olmuştur” (Arslan, 2015, s. 33). Kapasitesi sınırlı olan ve bölgenin en yoksul ülkelerinden biri olan Yemen’de, bu müdahaleler ile devlet mekanizması yürütülemez hale gelmiştir.

ABD’nin desteğiyle Suudi Arabistan ve bölgedeki Sünni yönetimlerin Yemen’deki İran destekli Şii Husilere karşı başlattığı “Kararlılık Fırtınası” adlı hava operasyonları ve karada gerçekleşen çeşitli çatışmalar nedeniyle milyonlarca kişi ülke içinde evini terk ederek başka yerlere göç etmek durumunda kalmıştır (Semin, 2017, s. 96). BM verilerine göre 2022 Mart ayı itibarıyla 4 milyondan fazla Yemenli yerinden edilmiş ve birçoğu geçici olarak kurulan çadır kentler ve kamplarda yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır (UNHCR, 2022).

Çoğunlukla Suudi Arabistan olmak üzere bazı bölgelerde de Husilerin ablukaları nedeniyle büyük bir gıda eksikliği ve açlığın baş gösterdiği ülkede BM verilerine göre nüfusun yüzde 80’inden fazlası temel ihtiyaçlarını karşılamak için insani yardıma muhtaç durumdadır (BM, 2022). Dünya Gıda Programı’na göre ise Yemen’in 22 vilayetinin yarısından fazlası “acil gıda ihtiyacı içinde” tanımlanmasına girmiş durumdadır. Bu tanımlama ülkenin neredeyse yarısından fazlasının kıtlık çektiğini göstermektedir (Hürriyet, 2015).

Halk ablukalar nedeniyle sadece gıdaya değil, yakıt, eğitim ve sağlık hizmetlerine de ulaşamamaktadır. Birçok yerde enerji ve yakıt sorunu yüzünden sürekli elektrik kesintileri yaşanmaktadır. Ayrıca ülkede eğitim sistemi gibi sağlık sistemi de çökmüş durumdadır. Dünya Sağlık Örgütü’ne

göre yakıt, tıbbi malzeme ve personel eksikliği nedeniyle 600'den fazla hastane hizmet verememektedir. Bu da 21,9 milyon kişinin kritik sağlık hizmetlerine erişim için desteğe ihtiyaç duymasına neden olmaktadır (Reliefweb, 2022).

Abluka ve İnsani Yardım Faaliyetleri

Yemen ablukası, Suudi Arabistan'ın 2015 yılında Yemen'e müdahale etmesi ile havadan, karadan ve denizden olmak üzere üç ayrı yerden başlamıştır. Bu ablukaya bir yıl sonra Amerika Birleşik Devletleri de katılmıştır. Var olan abluka Husiler'in 2017 yılında Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'ı hedeflediği füze saldırıları ile daha büyük bir krize dönüşmüştür (BBC, 2017). Abluka sonucunda Yemen halkı büyük bir kıtlık ile karşı karşıya kaldı. Birleşmiş Milletler tarafından bu kıtlık "dünyanın en ölümcül kıtlığı" olarak tanımlanmaktadır (NTV, 2017). Kıtlıkla birlikte temiz suya erişimin de olmaması ile abluka sonrası kolera salgını ortaya çıktı ve salgını durdurma çalışmaları yetersiz kalmaktadır (TRT HABER, 2016). 2016 yılından itibaren DSÖ verilerine bakıldığında Yemen'de koleraya yakalanan insanların sayısının genel olarak yüz binin üzerinde olduğu görülmektedir.

Ekonomisi tamamen ithalata dayalı Yemen'de yaşanan olaylar sonucunda artan çatışmalar ve uygulanan abluka nedeniyle büyük bir gıda sorunu yaşanmaktadır. Pek çok insani yardım örgütü gıda, temel ihtiyaç, ilaç desteği ve gönüllü sağlık hizmetlerinde bulunmaya çalışsa da bu destekler çok sınırlı düzeydedir. Yemen halkı, yetersiz gıda ve sağlık koşulları nedeniyle hayatta kalma mücadelesi vermektedir.

30 milyon 500 bin nüfuslu Yemen'de, akut beslenme yetersizliği yaşayan insanların sayısı 2017 yılında 5 milyon 500 bin kişi iken, bu sayı 2018 yılında 7 milyon kişiye, 2019 yılında ise 7 milyon 400 bine yükselirken günümüzde bu sayının 10 milyonu bulduğu düşünülmektedir. Beslenme sorunu yaşayanların 2 milyonunu 5 yaş altı çocuklar, 1 milyon 400 binini ise hamile ve emziren anneler oluşturuyor. Yemen'de yer alan sağlık kuruluşlarının sadece %51'i hizmet verebilir durumda olması nedeniyle yaklaşık 19 milyon 700 bin kişi temel sağlık ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Daha da kötüsü 8 milyon 800 bin kişi ise sağlık hizmeti götürülemeyen bölgelerde yaşamaktadır (YYD, 2019).

İnsani Yardım Örgütleri

BM, kurulduğu tarihten beri savaşlar başta olmak üzere pek çok acil durumda, ihtiyaç duyulan bölgelerde farklı örgütleri ile yer almıştır. İnsani yardım faaliyetlerin dil, din, mezhep fark etmeksizin tüm bölgelerde

gerçekleştirilmesini sağlamıştır. Ruanda, Bosna, Suriye, Arakan, Ukrayna ve Yemen'de yaşanan çatışmalar olmak üzere farklı kıtalarda her zaman ön sahalarda yer almıştır. Dünyanın en büyük insani krizi kabul edilen Yemen'de BM ve çatısı altında bulunan örgütler başta olmak üzere pek çok insani yardım örgütü sorunu çözmeye, durumun aciliyetini dünyaya duyurmaya çalışsa da tam olarak dünyanın dikkatini bölgeye çekememiş ve hala yeterli desteği sağlayamamıştır. Bu noktada ablukanın etkisi büyüktür. Abluka nedeni ile gelen tıbbi malzemeler ya da gıda ürünleri ihtiyaç bölgelerine ulaştırılamamaktadır.

BM İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi (UNOCHA), ülkede büyük çapta yaşanması muhtemel kıtlığı engelleyebilmek için 2021 yılı için 3,85 milyar dolara ihtiyaç bulunduğunu vurgularken COVID-19 salgını nedeniyle sadece 1,9 milyar dolarlık yardım toplanabildiğini ve 2020'de Yemen için planlanan pek çok insani yardım programının kaynaksızlık nedeniyle faaliyetlerini durdurmak zorunda kaldığını belirtmiştir (UNOCHA, 2021). İnsani yardım örgütleri yaptıkları açıklamalarda

Kaynak aktarımındaki kesintilerin devam etmesi sonucunda Yemen'i bir felaketin beklediği konusunda sürekli uyarıda bulunmaktadır. Özellikle su ve elektrik kesintilerin krizi daha da derinleştirdiği, üç milyonu çocuk olmak üzere altı milyon kişinin pandemi döneminde temiz suya ve tıbbi hizmetlere erişiminin olmadığı bildirilmektedir (DW, 2021).

Çatışmaların aileleri yok etmesi, sivilleri riske atması, ölüm, yaralanma ve yerinden edilmelere neden olmasına hala engel olunamamaktadır. Çatışmanın başlangıcından günümüze milyonlarca insan yerinden edildi. İnsani kriz, 2020'de artan çatışmalar, COVID-19 salgını, kolera gibi diğer salgınlar, şiddetli yağmurlar ve sel gibi çeşitli doğal afetler, çöl çekirge salgını, ekonominin her geçen gün kötüleşmesi, yakıt krizi ve insani yardımların ve fonların azalmasıyla ağırlaştı. Gıda güvensizliği ve akut yetersiz beslenme her geçen gün daha da endişe verici seviyelere ulaşmaktadır. Yardımlar, fonların azalması ve çatışmalar nedeniyle büyük ölçüde kısıtlanmış olsa da fon sağlanması yönünde çalışmalar yapılarak yardımların devam etmesi için mücadeleler devam etmektedir. BM

Ocak 2021'in sonunda, 2020 için gereken 3,38 milyar doların yüzde 56'sı olan 1,9 milyar ABD doları alındı. Bu da yardıma muhtaç ailelerin almaları gerekenin yarısı kadar yiyecek aldıkları ve su, temizlik ve sağlık hizmetleri sunan tesislerin dağıtımının durduğu anlamına gelmektedir. Önceki yıllarda bağışçıların katkıları, Yemen'deki insani yardımın büyük ölçüde artmasına ve gıda güvensizliği, kolera ve diğer insani ihtiyaçların felaket düzeylerinin

artmasını engellerken 2021 için göstergeler, artan çatışma, kötüleşen ekonomik durum, kötüleşen geçim şartları, gıda güvensizliği ve beslenme koşullarıyla ihtiyaçların katlanarak artacağını göstermektedir. Çatışma ve yetersiz kaynaklara rağmen, yardım kuruluşları 2020'de ayda 10,7 milyon kişiye kadar yardım ve koruma desteği sağladılar. Yetkililerle yapılan görüşmeler sonucunda 2020 yıl sonuna kadar, insani yardım kuruluşları uzun süredir ertelenen bazı temel ihtiyaç değerlendirmelerini tamamlamayı başarsa da hala yardıma muhtaç pek çok kişi bulunmaktadır (UNHCR, 2021).

Save The Children tarafından yapılan araştırmalara göre, 2021 yılının mart ayında Yemen'deki okullara düzenlenen beş saldırı, tahminen 30.600 çocuğu eğitime erişimden mahrum bıraktı ve ülkedeki eğitim krizini daha da kötüleştirdi. Toplamda iki milyondan fazla çocuk eğitimden yoksun ve en az 2.500 eğitim tesisi savaştan etkilenmektedir (Save The Children, 2021). Mart ayında Taiz'de bulunan okullara dört bombanın isabet ettiği ve dördü çocuk olmak üzere 11 sivilin hayatını kaybettiği bilinmektedir. Aynı dönemde başkent Sana'da bir okulun daha hava saldırısıyla vurulduğu bilinmektedir (Save The Children, 2021). Okullara yapılan bu saldırılar, bölgedeki çocukların eğitimini yıllarca, hatta hayatlarının geri kalanında sekteye uğratabilecek boyuttadır. Sorunu çözmek amacıyla kamplarda ve toplum merkezlerinde verilmeye çalışılan eğitimler de pek çok farklı nedenden dolayı sekteye uğramakta ve Yemenli çocukların çok büyük bir kısmı eğitimden mahrum kalmaktadır.

Halihazırda dünyanın en büyük insani krizi olan Yemen'deki durum, açlığı önlemek için yapılan yardımların yeterli olmaması ve her geçen gün enflasyonun ve gıda fiyatlarının yükselmesi, satın alma gücünün azalması ve artan gıda güvensizliği ile döviz rezervlerinin tükenmesinden kaynaklanan finansman krizi nedeniyle kötüleşmeye devam ediyor. Para biriminde yaşanan dalgalanmalar, milyonlarca insanın yiyecek veya diğer temel ihtiyaç malzemelerini satın alamayacağı anlamına gelmektedir (UNOCHA, 2021).

2015 yılında başlayan iç savaş ile zaten var olan BMMYK öncülüğünde yer alan kamp alanları içinde ve dışında pek çok insani yardım örgütleri çatışmanın başlangıcından itibaren bölgeyle yakından ilişki içindedir. Yemen, çatışmaların başlamasıyla birlikte özellikle 2018 yılında büyük ölçekli bir kıtlık tehdidiyle karşı karşıya kaldı, ancak tahmin edilemeyecek düzeylerde yardım fonları, yardım kuruluşlarının bu krizin en hızlı ve en büyük müdahalesini başlatmasını sağlayarak bu tehdidin önlenmesine yardımcı oldu. OCHA 2021 yılında belirttiği üzere

Kıtlığı önlemek için gereken 3,85 milyar doların yalnızca yüzde 34'ü yani 1,326 milyar doları sağlandı. Yardım kuruluşları, her ay gıda yardımı ile hedeflenen 16 milyon kişinin yalnızca yarısına ulaşabilmektedir. Eğer insani yardımı karşılamak için finansman acilen sağlanamazsa, akut ihtiyacı olan milyonlarca kişi daha büyük ihtiyaç seviyelerine düşecektir (UNOCHA 2021).

Yemen'de gıda fiyatları, 2015'te başlayan çatışmalardan öncesine göre yüzde 200 daha yüksektir.

2021 Yemen İnsani Müdahale Planı (YHRP) kapsamında, Gıda güvenliği ortakları, 16 milyon kişiye insani yardım kapsamında gıda yardımı ile desteklemeyi ve yarım milyon kişiyi yıl boyunca aşamalı olarak acil gıda yardımından şartlı nakit transferlerine ve geçim programlarına taşımayı planlamaktadır (UNOCHA 2021).

Yemen'de insani yardım koordinasyon sistemi kapsamında koruma, barınma ve gıda dışı ürünlerin sağlanmasına yönelik çeşitli kuruluşlar faaliyet göstermektedir. BM, yerinden edilmiş insanlara yiyecek ve ilaç, acil durum barınağı ve yerinden edilmiş kişilere yardımcı olmak için şilteler, battaniyeler, uyku matları, mutfak setleri, güneş lambaları başta olmak üzere temel yardım malzemeleri gibi en acil ihtiyaçlarını karşılamak için nakit yardımı sağlıyor (UNOCHA). Yardımlar, çatışmadan etkilenen 20 valiliğin tamamında muhtaç insanlara ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Barınak kitleri, paspaslar ve plastik örtüler, ailelerin çatışmada hasar gören evleri tamir etmesine yardımcı olmakta ve toplu binalarda yaşayanlara az da olsa koruma sağlamaktadır. BM ve çatısı altında yer alan örgütler mültecilere ve şiddetten etkilenen Yemenlilere hizmet veren sağlık tesislerinin kapasitesini artırmaya ve destek olmaya çalışmaktadırlar. Salgın hastalıkların yayılmasını önlemek ve kontrol altına almak için çalışmalar yürütmektedir. Hijyen kitleri dağıtarak ve ülke genelinde sağlık tedbirleri anlatılarak aileler, COVID-19'a karşı bilgilendirilerek korunmaya çalışılmaktadır. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesi ve kadın ve çocuklara odaklanılarak çeşitli savaştan etkilenenlere yardım etmek için yasal ve nakit yardımlara ek olarak psiko-sosyal destek sağlanıyor. Komşu ülkelerden kaçan ve çatışmaya rağmen Yemen'de kalan risk altında bulunan 137.000'den fazla mülteci ve sığınmacı korunmaya çalışılarak ve yardım sağlanmaya devam ediliyor (UNHCR 2021). Yapılan tüm bu faaliyetlere rağmen insani kriz durdurulamamakta ve artarak devam etmektedir. Bunun en büyük sebebi finansman yetersizliğidir.

Bilinen bilinmeyen ulusal ve uluslararası pek çok kurum ve kuruluş krizi durdurmak için büyük ve küçük ölçekte pek çok yardımda bulunmakta.

Çatışmanın sürmesine ve sivillerin hatta yardım gönüllülerinin dahi hedef alınmasına rağmen bölgede insani yardım örgütlerinin sayıları tahmin edilemeyecek kadar çok. Hem bu sayının hem de faaliyetlerin daha da artması ihlallerin azalmasına ve ablukanın tamamen kaldırılarak hava-deniz-karayollarının tamamen açılmasına bağlıdır.

BM ve çatısı altında bulunan örgütlerin yanı sıra çeşitli insani yardım örgütleri sivillere ve sivillerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yapılan çalışmalara karşı tüm saldırıları durdurmaya ve bir an önce ateşkesi tam olarak uygulamaya çağırılmaktadırlar. Fakat bu çağrılar büyük ölçüde sonuçsuz kalmaktadır.

Dünya Gıda Programı

Yemen'deki beslenme sorununun büyük bir bölümü kuşkusuz Dünya Gıda Programı (WFP) tarafından karşılanmaktadır. Bu nedenle WFP'nin açlığa karşı verdiği mücadele çok önemlidir. 2022 yılının ilk aylarında yardımı kesmek zorunda kalan WFP, fonların yetersiz kaldığını ve yeterli fon sağlanamazsa Yemen'de açlığın artacağını vurgulamıştır (UNOCHA, 2022). Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı, gıda yardımı yapılan 13 milyon kişiye ilerleyen aylarda da yardım sağlanabilmesinin mümkün olmadığı, fonlarının tükenmekte olduğunu bildirdi. 2022 Ocak ayından beri 8 milyona azaltılmış gıda erzakları verilirken, kıtlık koşullarının artması endişesi ile yalnızca risk altındaki beş milyon kişiye tam erzak verileceği belirtildi. 2021 yılında yine fonların azalması ile 2,9 milyon kişiye azaltılmış gıda yardımı yapılırken, sekiz milyon kişiye tam erzak verildiği ifade edilmiştir (UNOCHA, 2022).

Gıda yardımları için sağlanan fonun azalması, hayatta kalabilmek için gıda yardımına bağlı olan Yemen'deki aileler için bir felaket anlamına gelmektedir. Son üç ayda, yetersiz gıda tüketimi ailelerin büyük çoğunluğunu etkiledi. Para birimindeki devalüasyon ve hiperenflasyonun ekonomiyi daha da kötüleştirilmesiyle, ülkenin büyük bir bölümünde gıda fiyatlarının katlanarak artmasına ve ailelerin gıdaya erişiminin daha da zorlaşmasına neden olmuştur. Şiddetli yakıt kıtlığı da zaten azalan gıda yardımlarının, Yemen genelinde dağıtımını büyük ölçüde etkilemiştir.

Dünya Gıda Programı gıda, nakit, beslenme, geçim, eğitim ve okulda beslenme ile lojistik yardımları ile Yemen'deki krizin korkunç boyutlara ulaşmasını engellemede büyük bir öneme sahiptir. WFP gıda yardımı ile "2022 yılında, yaklaşık 13 milyon kişiye un, bakliyat, yağ, şeker, tuz ya da aynı miktarda gıda satın almaları için nakit gıda yardımı sağlamayı hedefliyor" (WFP, 2022).

Planlanan nakit gıda yardımı ile ekonomi için çok ihtiyaç duyulan likiditeyi sağlaması hedeflenmektedir. Beslenme yardımı ile özellikle çocuklar arasındaki yüksek akut, orta ve şiddetli yetersiz beslenmeye yanıt olarak Program, 2022'de 3,7 milyon hamile/emziren kadına ve 5 yaş altı çocuğa beslenme desteği sağlamayı da hedeflenmektedir. Geçim desteği yardımları ile Program, Yemen'de sürdürülebilir bir gelecek inşa edilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Eğitim ve beslenme yardımları ile WFP, 2022 yılında eğitimin yanı sıra yollar, tarım arazileri, sulama sistemleri, okullar ve sağlık tesisleri gibi üretken varlıkları yeniden inşa etmek için projeler planlamakta ve bu sayede 1,5 milyon kişiye ulaşmayı hedeflemektedir. WFP, çatışmalardan en çok etkilenen, okula devamsızlığının fazla ve gıda güvenliğinin az olduğu bölgelere ağırlık vererek, 2022 yılında okula giden 2,4 milyon çocuğa günlük olarak besleyici atıştırmalıklar sağlamayı hedeflemektedir. Lojistik alanındaki yardımları ile WFP, yönetiminde olan BM İnsani Hava Servisi (UNHAS) ile insani yardım çalışanlarını bölgedeki beş ana merkez arasında taşıyarak ve Aden, Hodeidah, Sana'a ve Cibuti arasında düzenli deniz ve hava taşımacılığını kolaylaştırarak, lojistik sorununa da çözüm sağlamaya çalışmaktadır (WFP, 2022).

Dünya Sağlık Örgütü

Yeryüzü Doktorları, Save the Children, Kızılhaç, Dünya Bankası gibi örgütler başta olmak üzere sağlık hizmetleri ve özellikle yetersiz beslenmeye çözüm için bölgede yer alan ya da fon sağlayan pek çok bölgesel ve küresel örgüt bulunmaktadır. DSÖ'nün faaliyetleri, Yemen'deki krizi tamamen çözmeye yeterli olmasa da şiddetinin artmasını önlemektedir.

DSÖ Yemen ofisinin Ekim 2021'de yaptığı açıklamaya göre, Yemen'de beş yaşın altında olan her dört çocuktan üçünün yetersiz beslendiği ifade edilmiştir (Anadolu Ajansı, 2022). 2021 yılında COVID-19 salgını nedeniyle azalan yardımlara rağmen, 109 TFC, hayati tıbbi ve hijyen malzemeleri sağlandı. Bu TFC'ler neredeyse 21.000 bebek ve çocuğun hayatını kurtaran beslenme hizmeti sağladı. TFC'lerde tedavi edilen bebek ve çocukların yaklaşık %94'ü hayatta kalırken sadece %2'sinin durumunun tekrar kötüye gittiği belirtiliyor (WHO, 2022). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 2022 yılı Nisan ayı itibarıyla Yemen'de yeterli beslenemeyen yaklaşık 18 bin çocuğu tedavi etmek amacıyla yeni bir destek programı başlattığını belirtti. Kral Selman İnsani Yardım ve Yardım Merkezi'nin (KSrelief) desteğiyle, Yemen'deki yüksek önceliği bulunan sekiz hastaneye, beş yaş altındaki çocuklarda görülen şiddetli akut yetersiz beslenmenin tedavisi için temel ilaç ve ekipman yardımı yapmaya başladı. 9 ay

sürecek program kapsamında ayrıca 192 PED/SAM kiti dağıtıldı (WHO, 2022). İlaç ve ekipmana ek olarak program kapsamında akut yetersiz beslenmeyi önlemek amacıyla sağlık çalışanlarına eğitim verilirken, çocuk bakıcılarına ise enfeksiyonu ve COVID-19'u önleme amacıyla bilgilendirmeler yapılması amaçlanmıştır.

Tıbbi malzeme ve ekipmanlar ile tüm acil durumlara verilen yanıtları koordine eden Covid-19 İzolasyon Merkezlerine ve Acil Durum Operasyon Merkezlerine (EOCS), yakıt, oksijen, su ve tıbbi malzeme ve ekipman ile yaklaşık 300 sağlık tesisi sağlayan DSÖ, bu hayat kurtaran tıbbi ekipman, temel ilaçlar ve diğer destek ve hizmetlerin devamlılığını sağlamak için çalışmaya devam ediyor. Bu şekilde DSÖ sayesinde çoğu hayati sağlık hizmetleri mümkün oldu. Bu hizmetleri mümkün kılan Örgüt ayrıca bu hizmetlere erişimi kolaylaştırmak ve sivilleri, sağlık çalışanlarını, hastaları ve sağlık tesislerini korumak amacıyla savaşın tüm tarafları ile görüşmeye çalışıyor. DSÖ'nün Yemen'deki tüm bu faaliyetlerini göz önüne aldığımızda krizin artmasını kesin bir biçimde durduramasa da faaliyetlerinin oldukça etkili olduğu görülmektedir. Yeterli fon sağlanamaması nedeniyle faaliyetlerin uzun vadeli olamadığı ve kesin çözüm sunamadığı görülürken, COVID-19 salgını ile kesilen fonların durumu içinden çıkılmaz hala getirdiği açıktır.

Sonuç

Araştırma dahilinde sahada çeşitli faaliyetlerde yer almış pek çok ulusal ve uluslararası düzeyde insani yardım örgütlerinin faaliyet raporları incelenerek, Türkçe, Arapça ve İngilizce olmak üzere amaç doğrultusunda çeşitli kaynakların taranarak doküman analizi yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda aşağıda yer alan bilgilere ulaşılmıştır.

BM çatısında yer alan örgütlerin raporları başta olmak üzere çeşitli insani yardım örgütlerinin faaliyet ve durum raporları ile Yemen'deki krizin geldiği boyut ve acil müdahale edilmediği takdirde neler olacağı, özellikle 5 yaş altındaki çocuklar için ölümcül hale geleceği, ülke içinde yerinden edilmiş insanların sayısının artacağı, Suudi Arabistan önderliğindeki koalisyon ve İran destekli Husilerin ablukaları kaldırmaması sonucunda krizin daha da derinleşeceği; acil ilaç, gıda, temel ihtiyaç ve barınma yetersizliğinin katlanarak artacağı, insani yardımların sorunu tamamen çözmede bazı nedenlere bağlı olarak yeterli olmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

Çalışmanın sonucunda 21. Yüzyılın en büyük insani krizinin yaşandığı Yemen'deki durumun başlangıcından günümüze kadar her geçen gün ne

kadar kötüye gittiği gözler önüne serilerek acil bir şekilde barışçıl bir müdahale ile bölgede sorunların çözüme kavuşturulması ve krizi sonlandırmak için sağlanan ve 2020 yılında Covid-19 nedeniyle azalan yardım fonlarının acilen artırılmaması sonucunda neler olabileceği ortaya konulmuştur. Bu çalışmanın amacını, insani yardım örgütleri ve belirli bağışçı devletlerin dışında kamuoyunun krizin nedenini, gelişimini ve güncel durumuna detaylı bir şekilde Türkçe dilinde tek kaynaktan ulaşamaması, literatürde bu konunun yeterince ele alınmaması gibi nedenler oluşturmaktadır. Gelecekte herhangi bir insani krizin ortaya çıkmaması ya da ortaya çıkabilecek herhangi bir insani krizde ne gibi yollar izlenmesi gerektiği sonucuna da çalışma sayesinde ulaşılabilmesi hedeflenmiştir. İnsani yardım örgütleri durumun farkında olsa da özellikle fon sağlamada ve krizin boyutlarına dikkat çekmede çoğu zaman yetersiz kalmaktadır.

Sonuç olarak Yemen'deki krizi sona erdirmenin en temel yolu kalıcı barışı sağlamaktır. Yeterli destek olmazsa, hayati önem taşıyan yardımlar kesilecek ve Yemen halkı için sonuçlar ölümcül olacaktır. Yemen'e yapılan müdahalelerin acil bir şekilde nihai bir çözüme dönüştürülmesi gerekmektedir. Nihai çözüm ise hızlı bir şekilde çatışmaların sonlandırılması ve kalıcı barışın sağlanmasıdır. Barış olmadığı sürece çatışmaların sürdüğü Yemen'de, yeniden inşa çabalarının hiçbir anlamı olmayacaktır. Yemen'deki istikrarsızlığın bölgesel ve küresel güvenlik için tehditler barındırdığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca çalışma sonucunda Suudi Arabistan ve İran'ın ulusal çıkarlarının ötesinde hareket etmelerinin sağlanması gerektiği sonucunun çıkarılması beklenmektedir (Arslan, 2015, s. 33).

Ablukanın kaldırılması, ekonomik istikrar ve iyi kararlar alarak uygun politikalar uygulayan bir merkez bankası olmadan, sosyo-ekonomik ortamın her geçen gün kötüye gitmesi kaçınılmaz. GSYİH düşmesi ve Yemen riyalinin sürekli değer kaybetmesiyle nüfusun satın alma gücü ciddi şekilde etkilenmektedir. Hastalıkları kontrol altına alma ve tedavi etme kapasitesinin olmaması nedeniyle 2022 ve sonrasında koşulların daha da kötüye gitmesi beklenmiyor. COVID-19 ile mevcut sağlık sistemi ve kuruluşları üzerinde ek baskı oluştu ve sağlık hizmetlerinin yetersiz kullanımına neden oldu. Bu durum, artan gıda güvensizliğinin ve özellikle kadınlar ve çocuklar için sınırlı hijyen ve bakım hizmetlerinin önlenebilir hastalıklar üzerindeki etkilerinin kötüleşmesine neden olacaktır. Bölgede yer alan insani yardım örgütleri kritik ihtiyaçlara öncelik veren planlar yapsa da sorunlarla başa çıkmada yeterli değiller. Bölgedeki krizi sonlandırmak için temel hedef acil bir şekilde kıtlığı

sonlandırmak, geçim kaynaklarını en azından eski haline getirmek ve salgın hastalıkları tedavi ederek yayılmasını engellemek.

İnsani yardım örgütleri, yardım için bağışta bulunanlar, çatışmanın taraflarına ve onların destekçilerine daha fazla baskı yapmalıdır. Ülke çapında askeri operasyonları derhal durdurulmalı. Yiyecek, yakıt ve ilaç dahil olmak üzere kritik malzemelerin ülkenin limanları ile kentler arasındaki giriş noktalarından geçişinin engellenmesine veya gecikmesine son verilmeli. Sivillere zarar vermekten kaçınılmalı ve özellikle kadınlar ve çocuklar gibi hassas gruplar başta olmak üzere çatışmanın tüm doğrudan ve dolaylı etkilerine karşı korunmaları sağlanmalı. Sivillerin güvenliği için askeri kamplar ve tesisler şehirlerin dışına taşınmalı, şehirler arasındaki ana yollar ve erişim noktaları acilen açılmalı. Yemen'de etkilenen topluluklara hayati önem taşıyan yardımların ve tıbbi tedavilerin sağlanması için tüm yardım kuruluşlarına hareket özgürlüğü ve engelsiz erişim sağlanmalı. Başta Sana Uluslararası Havalimanı olmak üzere önemli havalimanları açılmalı. COVID-19 ve diğer insani yardımlar için yeterli fon sağlanmalı (Reliefweb, 2021).

Kaynakça

- Amini, K. (2017). *İnsani Yardımların Etkililiği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
http://acikerisim.nevsehir.edu.tr/bitstream/handle/20.500.11787/292/kaiwana_amini_tez.pdf?sequence=1&isAllowed=y. (Erişim tarihi: 10.05.2022)
- Anadolu Ajansı. (2022). *DSÖ Yemen'de Yeterli Beslenemeyen 18 Bin Çocuk İçin Program Başlattı*. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dso-yemende-yeterli-beslenemeyen-18-bin-cocuk-icin-program-baslatti/2563763>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)
- Arslan, İ. (2015). *Yemen: İstikrarsızlaştırılan Bir Ülkede Bölgesel/Küresel Güç Mücadelesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1(1), s.33.
- Barnett, M. (2011). *Empire of humanity*. In *Empire of Humanity*. Cornell University Press. s.3.
- BBC. (2017). *Suudi Arabistan'dan Yemen'e abluka: Sınırlar kapatıldı*. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-41886248>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Çendek S. ve Örki A. (2019). *Arap Baharı Sürecinde Libya, Suriye ve Yemen'de Yaşanan İç Savaşlar: Karşılaştırmalı Bir Çözümleme*.

<https://esbadergisi.com/images/sayi18/4arap-bahari-surecinde-libya-suriye-yemen.pdf>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Çona, Ö. (2018). *Vekalet Savaşları-Suriye Krizinde Uluslararası Güç Mücadelesi*. Nobel Yayınları. Ankara. s.15.

DW. (2021). *Yemen'de savaşın altıncı yılı: Çözümünden uzak ölüme yakın*.

<https://www.dw.com/tr/yemende-sava%C5%9F%C4%B1n-alt%C4%B1nc%C4%B1-y%C4%B1l%C4%B1-%C3%A7%C3%B6z%C3%BCmden-uzak-%C3%B6l%C3%BCme-yak%C4%B1n/a-57016135>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

DW. (2021). *Yemen'e acil yardım çağırısı*. <https://www.dw.com/tr/yemene-acil-yard%C4%B1m-%C3%A7a%C4%9F%C4%B1s%C4%B1/a-56734372>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Erkiner, E. (2019). *Küresel İç Savaş ve Türkiye*. İstanbul: İzan Dağıtım. s. 46-50.

Harunoğulları, M., (2021). *Doğal kaynaklar ekseninde iç savaşın coğrafyası*. Doğu Coğrafya Dergisi 26(45), s. 151. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1314316>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Humanitarian Response. (2021). *Yemen Humanitarian Needs Overview 2021*. <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/yemen/document/yemen-humanitarian-needs-overview-2021-february-2021>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Hürriyet. (2017). *Bir Sonraki Göçmen Patlaması Yemen'de*.

<https://www.hurriyet.com.tr/bir-sonraki-gocmen-patlamasi-yemende-40031578>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

IDMC. (2020). *The Implications of Forced Immobility*. <https://www.internal-displacement.org/publications/yemen-the-implications-of-forced-immobility>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Kaldor, M. (2012). *New & Old Wars: Organized Violence in a Global Era*, 3rd edition, Cambridge: Polity Press.

Kızılay, Ş. (2020). *İnsani Yardım Konusunda Öncü Ülkeler*, Uluslararası Politika Akademisi.

Kızılay, Ş. (2021). *Değerleri ve Aktörleriyle Türkiye'nin İnsani Yardım Politikası*. UPA Strategic Affairs 2. s.188. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1945388>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

NTV, (2017). *Yemen ablukası kaldırılmazsa dünyanın en büyük kıtlığı yaşanacak*. <https://www.ntv.com.tr/dunya/yemen-ablukasi-kaldirilmezsa-dunyanin-en-buyuk-kitligi-yasanacak,3TzgtfgoTUaARuTcP13c7w> (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Raleigh, C., Witmer, F. & O'Loughlin, J. (2010). A review and assessment of spatial analysis and conflict: The geography of war. In: Denmark, Robert A (ed.) *The International Studies Encyclopedia*, Vol. X. Oxford. s.33.

Reliefweb. (2021). *Complex Emergency Fact Sheet-4, Fiscal Year*. <https://reliefweb.int/report/yemen/yemen-complex-emergency-fact-sheet-4-fiscal-year-fy-2021>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Reliefweb. (2020). *Joint Statement by the Coalition of Yemeni Civil Society Organizations to the United Nations General Assembly*. <https://reliefweb.int/report/yemen/joint-statement-coalition-yemeni-civil-society-organizations-united-nations-general>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Reliefweb. (2019). *The Road from Yemen: Part 3- Retracing the Steps of the Displaced*. <https://reliefweb.int/report/yemen/road-yemen-part-3-retracing-steps-displaced>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Reliefweb. (2021). *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mark Lowcock- Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Yemen*. <https://reliefweb.int/report/yemen/under-secretary-general-humanitarian-affairs-and-emergency-relief-coordinator-mark-39>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Reliefweb. (2021). *Yemen Humanitarian Response Plan 2021*. <https://reliefweb.int/report/yemen/yemen-humanitarian-response-plan-2021-march-2021-enar>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Reliefweb. (2021). *Yemen: Tens of thousands of children denied access to education after a single month of attacks on schools*. <https://reliefweb.int/report/yemen/yemen-tens-thousands-children-denied-access-education-after-single-month-attacks>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Reliefweb. (2022). *Yemen Humanitarian Needs Overview 2022*.

<https://m.reliefweb.int/report/3838940/yemen/yemen-humanitarian-needs-overview-2022-april-2022>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

Sağiroğlu, C. (2022). *Yeni Savaşlar ve Çocuk Askerler*. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (1), 39-55. DOI: 10.18506/anemon.960839

Save The Children (2021). <https://yemen.savethechildren.net/>. (Erişim tarihi: 09.06.2022)

Semin, A. (2017). *Yemen Krizinde Suudi Arabistan ve İran'ın Bölgesel Güç Mücadelesi*. Bilge Strateji 9. s.96. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/677954>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Şahin, H. (2019). *Türkiye'nin Çatışma Bölgelerine Yönelik İnsani Yardım Politikaları: Suriye Örneği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

TRT HABER. (2016). *Yemen'de Kolera Salgını Giderek Artıyor*. <https://www.klimik.org.tr/2016/12/21/yemende-kolera-salgini-giderek-yayiliyor/>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

TRT. (2021). *Yemen'de Açlıktan Ölenlere Bu Yıl Milyonlarca Kişi Eklenebilir*. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/yemende-acliktan-olenlere-bu-yil-milyonlarca-kisi-eklenebilir-546116.html>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

UNHCR. (2022). *Needs mount as conflict in Yemen rages on*. <https://reporting.unhcr.org/yemen>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

UNHCR. (2009). *Update on displacement in Yemen*. <https://www.unhcr.org/news/briefing/2009/10/4ae199809/update-displacement-yemen.html>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

UNHCR. (2021). *Yemen emergency*. <https://www.unhcr.org/yemen-emergency.html>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

UNHCR. (2015). *Yemen insecurity sees food supplies running out at Kharaz refugee camp*. <https://www.unhcr.org/news/briefing/2015/6/558417ff9/yemen-insecurity-sees-food-supplies-running-kharaz-refugee-camp.html?query=yemen%20refugee>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

UNHCR. *Kendi Ülkeleri İçinde Yerinden Edilmiş Kişiler*.

<https://www.unhcr.org/tr/kendi-ulkeleri-icinde-yerinden-edilmis-kisiler>.

(Erişim tarihi: 09.05.2022)

UNOCHA. (2009). *Yemen Humanitarian Update-2009*.

https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/darp/dv/darp20091203_05_/darp20091203_05_en.pdf. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

UNOCHA. (2022). *Yemen Situation Report*.

<https://reports.unocha.org/en/country/yemen>. (Erişim tarihi: 09.05.2022)

WHO. (2022). *WHO and KSrelief Join Efforts in The Fight Against Child*

Malnutrition in Yemen. <http://www.emro.who.int/yemen/news/who-and-ksrelief-join-efforts-in-the-fight-against-child-malnutrition-in-yemen.html>.

(Erişim tarihi: 10.05.2022)

WFP. (2022). *Yemen Interim Country Strategic Plan (2019- 2022)*.

<https://www.wfp.org/operations/ye01-yemen-interim-country-strategic-plan-2019-2022>. (Erişim tarihi: 09.06.2022)

YYD. *Yemen Krizi*. <https://www.yyd.org.tr/tr/projeler/yemen>. (Erişim tarihi: 10.05.2022)

Journal of Middle East Perspectives

Haziran Sayısı Hakemlerimiz

Doç. Dr. Buğra Sarı (Mersin Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mine Nur Küçük (Yeditepe Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Efser Rana Coşkun (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Aziz Balcı (Ankara Bilim Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Başar Baysal (Ankara Bilim Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Çağla Lüleci-Sula (TED Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Muhittin Şahin (Ufuk Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Nihan Akkocaoğlu Çayır (Hacettepe Üniversitesi)

Dr. Onur Erpul (Bilkent Üniversitesi)